

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

**ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ: Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΠΑΝΤΕΛΙΑ ΛΑΒΔΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΑΠΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Μεσολόγγι 2017

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Οι διαπιστώσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και οι πιθανές προτάσεις της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, εκτός των αναφορών που σημαίνονται ως λήμματα, αποτελούν προσωπικές θεωρητικές ή εμπειρικές διαπιστώσεις της φοιτήτριας που την επιμελήθηκε και δεν απηχούν κατ' ανάγκη τη γνώμη του εισηγητή εκπαιδευτικού, ή του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής ή του Α.Τ.Ε.Ι. Δυτ. Ελλάδας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η έλλειψη αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης και αποτελεσματικού ελέγχου στη λήψη αποφάσεων αναδεικνύεται σε θέμα καίριας σημασίας αφού ουσιαστικά αποτέλεσε αιτία της ίδιας της κρίσης. Η κακή Ε.Δ. μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικά σκάνδαλα, λογιστικές ατασθαλίες και κακούς χειρισμούς στην διαχείριση επενδυτικού κινδύνου. Η αναγκαιότητα θέσπισης συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης πηγάζει στις σύγχρονες επιχειρήσεις και οργανισμούς από τον διαχωρισμό διοίκησης από την ιδιοκτησία.

Στην εργασία αυτή γίνεται μια ανάλυση για τον σύγχρονο ρόλο της εταιρικής διακυβέρνησης στον τραπεζικό κλάδο, και ιδιαίτερα στις συνεταιριστικές τράπεζες.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τη σημασία της εταιρικής διακυβέρνησης στο τραπεζικό κλάδο, δίνοντας έμφαση στην περίπτωση των συνεταιριστικών τραπεζών. Στη σημερινή εποχή, η εταιρική διακυβέρνηση έχει άμεση σύνδεση με την σωστή και αποτελεσματική λειτουργία των ιδιωτικών επιχειρήσεων με σκοπό την αύξηση των κερδών. Αυτό επιτυγχάνεται ρυθμίζοντας, μέσα από ένα συνόλων αρχών, τις σχέσεις ανάμεσα στις διάφορες ομάδες συμφέροντος που ενεργούν στα πλαίσια μιας επιχείρησης.

Ειδικότερα στο τραπεζικό τομέα, η ύπαρξη και η τήρηση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης είναι μείζων σημασίας. Καθώς οι τραπεζικοί οργανισμοί διαδραματίζουν αρκετά σημαντικό ρόλο στην γενικότερη οικονομία (σε μικροοικονομικό και μακροοικονομικό επίπεδο), υπάρχει περισσότερος κίνδυνος σε περιπτώσεις κρίσης για τυχόν "μόλυνση" άλλων κλάδων σε σχέση με άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως και επίσης έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που καθιστούν τις περιπτώσεις απόκλισης συμφερόντων ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη της επιχείρησης πιο έντονες.

Συγκεκριμένα οι συνεταιριστικές τράπεζες, οι οποίες έχουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε σχέση με τις εμπορικές τράπεζες, τηρούν τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης με σκοπό την επίτευξη σωστών και ικανοποιητικών υπηρεσιών, δίνοντας λιγότερη έμφαση στις οικονομικές αξιώσεις των μελών της. Τέλος, παρουσιάζονται συγκεκριμένα παραδείγματα αρχών εταιρικής διακυβέρνησης της συνεταιριστικής τράπεζας Χανίων και της συνεργατικής κεντρικής τράπεζας στην Κύπρο.

Λέξεις κλειδιά: Εταιρική διακυβέρνηση, Τραπεζικός τομέας, συνεταιριστικές τράπεζες

ABSTRACT

This paper discusses the importance of corporate governance in the banking sector, with emphasis on cooperative banks. Nowadays, corporate governance has a direct link to the proper and efficient operation of private businesses in order to increase profits. This is achieved by regulating, through a set of principles, the relationships between the different interest groups acting within a business.

Especially in the banking sector, the existence and observance of corporate governance principles is of major importance. As banking organizations play a significant role in the overall economy (microeconomic and macroeconomic), there is more risk in cases of crisis of any "contamination" of other sectors than other private enterprises, as well as having particular characteristics, making the cases Of divergent interests between interested parties of the enterprise more intense.

In particular, cooperative banks, which have some particular characteristics in relation to commercial banks, adhere to the principles of corporate governance in order to achieve proper and satisfactory services, giving less emphasis to the financial claims of its members. Finally, there are specific examples of corporate governance principles of the cooperative bank of Chania and the co-operative central bank in Cyprus.

Key words: Corporate governance, Cooperative banks, Banking sector

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	11
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.....	11
1.1 Εισαγωγή στην Έννοια της Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	11
1.2 Ιστορική Αναδρομή: Εφαρμογή στο Εξωτερικό και στην Ελλάδα.....	13
1.3 Συστήματα Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	20
Ο ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ.....	20
2.1 Γενική Ανάλυση.....	20
2.2 Η Σημασία του Τραπεζικού Κλάδου.....	22
2.3 Η δομή του Ελληνικού Τραπεζικού Κλάδου.....	24
2.3.1 Κεντρική Τράπεζα (Τράπεζα της Ελλάδος).....	26
2.3.2 Εμπορικές τράπεζες.....	27
2.3.3 Συνεταιριστικές τράπεζες.....	29
2.3.4 Άλλοι Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	37
Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ	
ΚΛΑΔΟ.....	37
3.1 Ορισμός Εταιρικής Διακυβέρνησης για τους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς.....	37
3.2 Η Αναγκαιότητα της Εφαρμογής της Εταιρικής Διακυβέρνησης στο Τραπεζικό Κλάδο.....	40
3.3 Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης για τις Τράπεζες (Επιτροπή της Βασιλείας).....	43
3.4 Εταιρική διακυβέρνηση και Ταμείο Χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	57
Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ.....	57
4.1 Στόχος των Συνεταιριστικών Τραπεζών.....	62
4.2 Ιδιότητα του μέλους σε μία Συνεταιριστική Τράπεζα.....	63
4.3 Επενδυτικός χαρακτήρας.....	64
4.4 Η αρχή της δημοκρατικής συμμετοχής των μελών.....	65
4.5 Δομή ιδιοκτησίας / κεφαλαιακή δομή.....	66

4.6 Η θεσμική δομή.....	67
4.7 Ο συνεταιρικός μηχανισμός διακυβέρνησης.....	68
4.8 Νομικό πλαίσιο.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	78
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΧΑΝΙΩΝ(ΕΛΛΑΔΑ).....	78
5.1 Ιστορική Αναδρομή.....	79
5.2 Κώδικας της Εταιρικής Διακυβέρνησης της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων.....	80
5.2.1 Βασικές αρχές.....	81
5.2.2 Γενική Συνέλευση - Συνέταιροι.....	83
5.2.3 Διοικητικό Συμβούλιο.....	86
5.2.4 Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου.....	92
5.2.5 Επιτροπές Διοίκησης.....	94
5.2.6 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.....	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	99
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	
(ΚΥΠΡΟΣ).....	99
6.1 Εισαγωγή - Ιστορική Αναδρομή.....	100
6.2 Κώδικας της Εταιρικής Διακυβέρνησης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας.....	101
6.2.1 Επιτροπεία.....	101
6.2.2 Επιτροπές	106
6.2.3 Γενική Συνέλευση.....	108
6.2.4 Ανώτερη Εκτελεστική Διεύθυνση.....	109
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	114
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	115

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Λίστα Νομισματικών χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων της Ελλάδος (εκτός της ΤτΕ).....	25
---	----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Οι γεωγραφικές τοποθεσίες των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών.....	32
Εικόνα 2 Το κεντρικό κτήριο της συνεταιριστικής τράπεζας Χανίων επί της οδού Μιχελιδάκης και Ελ.Βενιζέλου στο κέντρο των Χανίων.....	78
Εικόνα 3 Ένα κατάστημα της συνεργατικής κεντρικής τράπεζας στην Κύπρο.....	99

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΔ:	Εταιρική Διακυβέρνηση
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΔΣ:	Διοικητικό Συμβούλιο
ΝΧΙ:	Νομισματικά Χρηματοοικονομικά Ιδρύματα
ΗΒ:	Ηνωμένο Βασίλειο
ΗΠΑ:	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΕΚΤ:	Ευρωπαϊκό Κεντρικό Ταμείο
ΤτΕ:	Τράπεζα της Ελλάδος
ΕΣΤΕ:	Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος
ΓΣ:	Γενική Συνέλευση
ΣΠΙ:	Συνεργατικό Πιστωτικό Σύστημα
ΑΕΔ:	Ανώτερη Εκτελεστική Διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου και του Γενικού Διευθυντή
ΜΔΚ:	Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων
ΜΕΕ:	Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης
ΓΔ:	Γενικός Διευθυντής
ΜΚΣ:	Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης
ΟΟΣΑ:	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΚΤΚ:	Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

1.1 Εισαγωγή στην Έννοια της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η έννοια της εταιρικής διακυβέρνησης (corporate governance) είναι μια έννοια με πολλές διαστάσεις, η οποία έχει εισαχθεί στις μεγάλες επιχειρήσεις ώστε να ορίσει μια συγκεκριμένη αντίληψη για τις ευθύνες και τις σχέσεις που διέπονται μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, της Διοίκησης, των εργαζομένων, των συνεργατών και των μετόχων μιας ανώνυμης εταιρίας. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν αρκετοί ορισμοί για την ΕΔ, μερικοί από τους οποίους είναι οι εξής:

- "Το σύστημα της ΕΔ είναι ο συνδυασμός των μηχανισμών που εξασφαλίζουν ότι η διοίκηση λειτουργεί την επιχείρηση προς όφελος ενός ή περισσότερων ενδιαφερομένων μερών .Τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούνται από τους μετόχους, τους πιστωτές, τους προμηθευτές, τους πελάτες, τους εργαζόμενους και άλλες ομάδες με τις οποίες η εταιρεία ασκεί τις δραστηριότητές της." -Goergen and Renneboog, 2006.
- Είναι η σχέση μεταξύ της διοίκησης, τους διευθυντές και τους παρόχους των ιδίων κεφαλαίων, ανθρώπων και θεσμών που αποταμιεύουν και επενδύουν τα κεφάλαιά τους για να κερδίσουν μια επιστροφή. Διασφαλίζει ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας είναι υπόλογο για την επίτευξη των εταιρικών στόχων και ότι η ίδια η εταιρεία συμμορφώνεται με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς. - International Chamber of Commerce.
- "Σε γενικές γραμμές, η ΕΔ αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο η εταιρία κατευθύνεται, διοικείται, και ελέγχεται. Η ΕΔ αφορά επίσης τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων εσωτερικών και εξωτερικών εμπλεκόμενων φορέων

καθώς και των διαδικασιών διακυβέρνησης, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν μια εταιρεία να επιτύχει τους στόχους της. Πρωταρχικής σημασίας είναι αυτοί οι μηχανισμοί και οι έλεγχοι που έχουν σχεδιαστεί για τη μείωση ή την εξάλειψη του προβλήματος εντολέα-παράγοντα. (principal-agent problem.)" - H. Kent Baker and Ronald Anderson, Corporate Governance: A Synthesis of Theory, Research, and Practice, 2010

Σκοπός της Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι η ενίσχυση του εποπτικού ρόλου του Διοικητικού Συμβουλίου, η εξασφάλιση επαρκούς ανεξαρτησίας του Διοικητικού Συμβουλίου στη λήψη αποφάσεων, η υιοθέτηση διαφάνειας και έγκυρης πληροφόρησης, καθώς επίσης και η προστασία των μικρομετόχων. "Καλές δομές εταιρικής διακυβέρνησης ενθαρρύνουν τις εταιρείες να δημιουργήσουν αξία (μέσω καινοτομίας, ανάπτυξης και εξερεύνησης) και να παρέχουν συστήματα λογοδοσίας και ελέγχου ανάλογα με τους κινδύνους που εμπλέκονται." (ASX Principles of Good Corporate Governance and Best Practices Recommendations, 2003). Όλες βεβαίως οι πληροφορίες που δημοσιεύονται θα πρέπει να είναι αληθείς και πλήρης και όπου χρειάζεται ελεγμένες από (ανεξάρτητους) εξωτερικούς και εσωτερικούς ελεγκτές και θα πρέπει να καταρτίζονται με βάση διεθνώς αναγνωρισμένες αρχές και πρακτικές (όπως π.χ. οι οικονομικές καταστάσεις).

Πιο αναλυτικά, η ΕΔ δε διασφαλίζει μόνο την κυριότητα και την εντιμότητα της εταιρίας αλλά σύμφωνα με διάφορες θεωρίες οι κύριοι στόχοι της ΕΔ είναι οι εξής επτά:

- ***Η πειθαρχία:***

Η προσδοκώμενη αμοιβή των στελεχών σε σύνδεση με την αξία των μετοχών.

- ***Η διαφάνεια:***

Η επιχείρηση δημοσιοποιεί της ετήσιες χρηματοοικονομικές της καταστάσεις.

- ***Η ανεξαρτησία:***

Ο πρόεδρος είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος.

- ***Η λογοδοσία:***

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα μέλη της επιτροπής διοίκησης είναι σημαντικά διαφορετικά.

- ***Η ευθύνη:***

Υπάρχουν μηχανισμοί επιβολής ποινών σε περίπτωσης κακής διαχείρισης.

- ***Η αμεροληψία:***

Οι μέθοδοι ψηφοφορίας είναι εύκολα προσβάσιμοι και οι μέτοχοι έχουν το δικαίωμα σύγκλισης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.

- ***Η κοινωνική συνειδητοποίηση:***

Η επιχείρηση είναι περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένη.

1.2 Ιστορική Αναδρομή: Εφαρμογή στο Εξωτερικό και στην Ελλάδα

Φαίνεται ότι ορισμένες από τις πρώτες εργασίες στον κόσμο σχετικά με το θέμα της εταιρικής διακυβέρνησης έγιναν από το UK's Institute of Chartered Secretaries and Administrators, το οποίο δημοσίευσε μια σειρά εγγράφων το 1979 περί εταιρικής διακυβέρνησης, στα οποία οι ευθύνες του διοικητικού συμβουλίου επανεξετάστηκαν. Ο όρος «εταιρική διακυβέρνηση» πρωτοεμφανίστηκε στη δημοσιότητα όταν χρησιμοποιήθηκε στην εφημερίδα "The Independent Director" από τον Robert Tricker. Εκείνος περιγράφει την ΕΔ, στο βιβλίο του "Corporate Governance" (1984), σαν να «ασχολείται με τον τρόπο που οι εταιρικές οντότητες διέπονται, ξεχωριστά από τον τρόπο που οι διάφορες διαδικασίες μέσα σε αυτές τις εταιρείες διοικούνται. Η ΕΔ αντιμετωπίζει τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα διοικητικά συμβούλια, όπως η αλληλεπίδραση με τα ανώτατα διοικητικά στελέχη, καθώς και οι σχέσεις με τους ιδιοκτήτες και με τους άλλους ενδιαφερόμενους με τις υποθέσεις της εταιρείας».

Ωστόσο, η πρώτη επιτροπή της σύγχρονης εποχής της εταιρικής διακυβέρνησης είχε συσταθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Επιτροπή Treadway, συστάθηκε το 1985 για να διερευνήσει δόλιες χρηματοοικονομικές αναφορές κυρίως από τις εταιρίες της Wall Street. Μετέπειτα, η διερεύνηση και η ενίσχυση των συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης διεθνώς αναζωπυρώθηκε με την έκδοση των πορισμάτων της Επιτροπής Cadbury, η οποία συστάθηκε τον Μάιο του 1991 στο ΗΒ από το Financial Reporting Council, the London Stock Exchange and the UK accountancy profession ειδικά για τη συγγραφή των χρηματοοικονομικών διαστάσεων της ΕΔ. Η έκθεση Cadbury (The Financial Aspects of Corporate Governance) δημοσιεύθηκε τον κώδικα Βέλτιστης Συμπεριφοράς (Code of Best Practice) την 1η Δεκεμβρίου 1992, ο οποίος προτείνει:

- i. Τα Διοικητικά Συμβούλια των εταιρειών πρέπει να περιλαμβάνουν και μη-εκτελεστικά μέλη, δηλαδή Συμβούλους που δεν έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας με την εταιρεία.
- ii. Οι θέσεις του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διευθύνοντος Συμβούλου είναι προτιμότερο να κατέχονται από διαφορετικά πρόσωπα.
- iii. Οι εταιρείες πρέπει να θεσπίσουν Επιτροπή Εσωτερικού Ελέγχου που θα απαρτίζεται κατά πλειοψηφία από μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.
- iv. Οι εταιρείες πρέπει να θεσπίσουν Επιτροπή Καθορισμού Αμοιβών Διευθυντικών/Διοικητικών Στελεχών που θα απαρτίζεται αποκλειστικά ή κύρια από μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.
- v. Οι εταιρείες πρέπει να θεσπίσουν Επιτροπή Υποβολής και Αξιολόγησης Υποψηφιοτήτων για το Διοικητικό Συμβούλιο.

Επιπλέον, η έκθεση χαρακτηριστικά αναφέρει ότι «Το σκληρό οικονομικό κλίμα ... έχει εκθέσει τις αναφορές των εταιρειών και των λογαριασμών τους σε εξονυχιστικό έλεγχο. Είναι, ωστόσο, η συνεχιζόμενη ανησυχία σχετικά με τα πρότυπα των χρηματοοικονομικών εκθέσεων και της λογοδοσίας, η οποία ενισχύεται από τα σκάνδαλα στις εταιρείες BCCI και Maxwell και τη διαμάχη πάνω από τις αμοιβές των διευθυντικών στελεχών, η οποία έχει διατηρήσει την εταιρική διακυβέρνηση στο δημόσιο μάτι.»

Ο Κώδικας Βέλτιστης Συμπεριφοράς Cadbury αποτέλεσε το πρότυπο των σχετικών πρωτοβουλιών σε αρκετές χώρες, όπως ΗΠΑ, Καναδά, Χονγκ-Κονγκ, Νότια Αφρική, Αυστραλία και Γαλλία. Αναφορικά με το πιο πρόσφατο παρελθόν, ανάμεσα σε πολλές διεθνείς πρωτοβουλίες ενίσχυσης των συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης αξιοσημειώτες είναι **α)** η έκδοση των Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ (OECD , 2002 και 2004), οι οποίες κινούνται στο πλαίσιο των προτάσεων του Κώδικα Βέλτιστης Συμπεριφοράς Cadbury και **β)** η έκδοση του Νόμου Sarbanes-Oxley το 2002 στις ΗΠΑ, ο οποίος επιφορτίζει με σοβαρές ευθύνες τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου των εισηγμένων εταιρειών στα χρηματιστήρια των ΗΠΑ και επιβάλλει υψηλές ποινές σε όσα άτομα αποδεικνύονται κατώτερα των ευθυνών τους.

Στην Ελλάδα, οι σχετικές πρωτοβουλίες ξεκίνησαν με την έκδοση της «Γαλάζιας Βίβλου» το 1999 από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, που συνέβαλε στην ψήφιση του Νόμου 3016/2002 για την εταιρική διακυβέρνηση, ο οποίος εισάγει ειδικά θέματα διοίκησης και λειτουργίας ανωνύμων εταιρειών που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά που λειτουργεί στη χώρα μας. Σε γενικές γραμμές, ο παραπάνω νόμος ορίζει τα εξής:

- i. Πρώτιστη υποχρέωση και καθήκον των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι η διαρκής επιδίωξη της ενίσχυσης της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της εταιρείας και η προάσπιση του γενικού εταιρικού συμφέροντος. Επιπλέον, απαγορεύεται τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να επιδιώκουν συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρείας.
- ii. Όσον αφορά τη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου, ο Νόμος προβλέπει τη συμμετοχή στο διοικητικό συμβούλιο μη εκτελεστικών μελών, τουλάχιστον 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών. Περαιτέρω, μεταξύ των μη εκτελεστικών μελών πρέπει να υπάρχουν δύο τουλάχιστον ανεξάρτητα μέλη, εκτός εάν στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχουν και εκπρόσωποι της μειοψηφίας των μετόχων, όπως και επίσης, τα ανεξάρτητα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να μην έχουν σχέση εξάρτησης με την εταιρεία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα.

- iii. Οι αμοιβές που καταβάλλονται στα διευθυντικά στελέχη καθορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο, ενώ οι αμοιβές και λοιπές αποζημιώσεις των μη εκτελεστικών μελών του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται σύμφωνα με τον κ.ν. 2190/1920 και είναι ανάλογες με τον χρόνο που τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου διαθέτουν για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.
- iv. Επιπλέον, θεσπίζονται Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας και Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. Συγκεκριμένα, η διενέργεια εσωτερικού ελέγχου πραγματοποιείται από ειδική υπηρεσία της εταιρείας, της οποίας τα μέλη δεν μπορούν να είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου, εν ενεργεία διευθυντικά στελέχη ή συγγενείς των παραπάνω. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι εσωτερικοί ελεγκτές δικαιούνται πρόσβαση σε οποιοδήποτε βιβλίο, έγγραφο, αρχείο, τραπεζικό λογαριασμό, χαρτοφυλάκιο και υπηρεσία της εταιρείας. Το διοικητικό συμβούλιο έχει την υποχρέωση να συνεργάζεται με τους εσωτερικούς ελεγκτές και να διευκολύνει το έργο τους, η δε διοίκηση οφείλει να παρέχει όλα τα απαραίτητα μέσα για τη διεκπεραίωση του έργου τους.

Ο Νόμος 3016 κινείται πολύ κοντά στο πλαίσιο του Κώδικα Βέλτιστης Συμπεριφοράς της Επιτροπής Cadbury και των Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ (OECD, 2002 και 2004). Από τη φύση του ο Κώδικας αντιμετωπίζει τα προβλήματα μεταξύ μετόχων και διευθυντικών στελεχών που ανακύπτουν σε μία πολυμετοχική επιχείρηση, όπως κατά κανόνα είναι οι επιχειρήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις ΗΠΑ.

Μετάπειτα, πραγματοποιήθηκε αλλαγή στη νομοθεσία που άλλαξε το τοπίο στις απαιτήσεις περί εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία έγινε με το Ν. 3873/2010, όπου αναφέρεται για πρώτη φορά ρητά ότι οι εισηγμένες εταιρείες οφείλουν να υιοθετήσουν και στη συνέχεια να γνωστοποιήσουν σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έναν κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης, είτε επιλέγοντας από τους γενικά αποδεκτούς κώδικες που έχουν εκδοθεί διεθνώς ή στην Ελλάδα είτε καθορίζοντας και προσδιορίζοντας οι ίδιες αναλυτικά τους ειδικότερους κανόνες και αρχές εταιρικής διακυβέρνησης που δεσμεύονται να εφαρμόζουν. Ωστόσο, στο Ν. 3873/2010 δεν

περιγράφεται κάποιο πρότυπο το οποίο θα μπορούσαν να ακολουθήσουν οι εταιρείες προκειμένου να αναπτύξουν τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησής τους. Για το λόγο αυτό ο ΣΕΒ ανέλαβε την πρωτοβουλία να συντάξει τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης ΣΕΒ, ο οποίος συνδυάζει τις απαιτήσεις που προκύπτουν από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο με τις βέλτιστες πρακτικές διακυβέρνησης.

Όσον αφορά την ΕΕ, αυτή με τη σειρά της, ήδη από το 2000, είχε αναθέσει σε ειδικούς με επικεφαλής τον Jaap Winter (Winter Group) να κάνουν προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό των ρυθμίσεων σχετικά με τον νόμο περί εταιρειών. Συγκεκριμένα προτάθηκε στη ΕΕ να εκδώσει οδηγίες στις χώρες μέλη για την βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης (Winter Report, 2002).

1.3 Συστήματα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης εξειδικεύει τη διάρθρωση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων μεταξύ των διαφορετικών συμμετεχόντων σε μια εταιρεία όπως το διοικητικό συμβούλιο, τα ανώτατα εκτελεστικά διευθυντικά στελέχη, οι μέτοχοι και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι μέσα ή έξω από την εταιρεία (stakeholders). Θεμελιώδης αναφορά του προβλήματος της εταιρικής διακυβέρνησης αποτελεί το πρόβλημα «εντολέα εντολοδόχου», πως δηλαδή θα επιλέγονται οι ικανότεροι διαχειριστές της εταιρείας και κυρίως με ποιο τρόπο θα είναι αξιόπιστοι και θα λογοδοτούν στους ιδιοκτήτες της. Τα στοιχεία από τις υπάρχουσες έρευνες πάνω στο αντικείμενο δεν καταλήγουν σε συμπεράσματα όσον αφορά την ύπαρξη ή μη «ιδανικού» συστήματος ΕΔ. Ωστόσο, υπάρχουν δύο βασικές αρχές που πρέπει να ακολουθούνται, οι οποίες είναι **α)** το management πρέπει να είναι ελεύθερο να διοικεί την επιχείρηση με τις ελάχιστες δυνατές παρεμβολές και τη μέγιστη δυνατή παρακίνηση και **β)** πρέπει να είναι υπόλογο για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση αυτής της ελευθερίας. Ο έλεγχος αυτού πρέπει να γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και ο έλεγχος του τελευταίου από τους μετόχους.

Ως απόρροια των παραπάνω, έχουν διαμορφωθεί δυο βασικά συστήματα ΕΔ, αγγλοσαξονικό ή εξωτερικό (shareholder-based system) και δεύτερον το εσωτερικό (stakeholder-based system).

- ***Αγγλοσαξονικό ή εξωτερικό σύστημα:***

Εφαρμόζεται κυρίως στις ΗΠΑ και το ΗΒ. Τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος αυτού είναι **α)**

- i. Η μεγάλη διασπορά μετοχικών κεφαλαίων, δραστήρια αγορά εταιρικού ελέγχου (σε περιπτώσεις εχθρικών εξαγορών), υψηλή ρευστότητα κεφαλαιαγορών και βραχυπρόθεσμος επενδυτικός ορίζοντας.
- ii. Το νομικό σύστημα των χωρών αυτών είναι από τα ισχυρότερα σε ολόκληρη την υφήλιο.
- iii. οι συγκρούσεις συμφερόντων δημιουργούνται μεταξύ ισχυρής Διοίκησης και αδύναμων μετόχων.
- iv. Βασικός μηχανισμός συμμόρφωσης της Διοίκησης προς τα συμφέροντα των μετόχων αποτελεί η κεφαλαιαγορά, ενώ βασικό μηχανισμό ελέγχου της Διοίκησης από τους μετόχους η αγορά εταιρικού ελέγχου (market for corporate control).
- v. Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων επιτελείται δια μέσου της ίδιας της αγοράς.
- vi. Τα μέλη του ΔΣ προέρχονται έξω από την επιχείρηση.

- ***Το Ευρωπαϊκό ή εσωτερικό σύστημα:***

Κύριοι εκπρόσωποι αυτού το συστήματος είναι η Γερμανία, Ιαπωνία και η Γαλλία. Σε αυτό το σύστημα, κυριαρχούν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, τα οποία είναι:

- i. Υψηλή συγκέντρωση μετοχικής ιδιοκτησίας, χαμηλότερη ρευστότητα κεφαλαιαγορών και μακροπρόθεσμος επενδυτικός ορίζοντας.
- ii. Οι εχθρικές εξαγορές αποτελούν σπανιότερο φαινόμενο, ενώ ο ρόλος των τραπεζών είναι περισσότερο ενισχυμένος. Συνεπώς, οι τράπεζες αποτελούν το κύριο μέσο χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, γεγονός που δικαιολογεί 0τη συμμετοχή τους στη Διοίκηση των τελευταίων.

- iii. Καθώς το μεγαλύτερο μέρος των μετοχών είναι συγκεντρωμένο ή στα χέρια των ιδρυτών ή στα χέρια χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αναπτύσσονται μακροχρόνιες σχέσεις μεταξύ εταίρων και Διοίκησης, οι οποίες οδηγούν σε μείωση του κόστους αντιπροσώπευσης.

Συμπερασματικά, το κοινό στοιχείο και των δύο συστημάτων αποτελεί ο συνδυασμός της νομικής προστασίας των επενδυτών και της συγκέντρωσης ιδιοκτησίας, η οποία διαφοροποιείται ανάλογα με το ισχύον δίκαιο κάθε χώρας, ενώ η κύρια διαφορά τους είναι ότι στο εσωτερικό σύστημα δίνεται βαρύτητα σε επενδύσεις με μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα, σε αντίθεση με το αγγλοσαξονικό σύστημα, όπου κυριαρχεί ο βραχυπρόθεσμος επενδυτικός ορίζοντας. Τέλος, σε πολλές χώρες τα συστήματα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αποτελεσματικά, εφόσον παρατηρείται σοβαρή έλλειψη νομικής προστασίας των επενδυτών είτε υπάρχουν δυσκολίες στην ανεύρεση εξωτερικών κεφαλαίων, γεγονός που οδηγεί στη χρηματοδότηση της επιχείρησης από το εσωτερικό(οικογενειακές επιχειρήσεις).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

2.1 Γενική Ανάλυση

Στο σύγχρονο χρηματοοικονομικό περιβάλλον καθίσταται αναγκαία η ύπαρξη χρηματοοικονομικών οργανισμών, ο ρόλος των οποίων είναι καθοριστικής σημασίας στη διαμόρφωση πολιτικής προσφοράς χρήματος. Ως χρηματοοικονομικός οργανισμός ορίζεται ένα ιδιωτικό ή δημόσιο ίδρυμα το οποίο ενεργεί ως κανάλι μεταφοράς κεφαλαίων μεταξύ καταθετών και δανειζόμενων. Κυριότερος αντιπρόσωπος των χρηματοπιστωτικών οργανισμών είναι τα πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες). Με την πάροδο των ετών και ύστερα από αρκετές βασικές αλλαγές στον ευρωπαϊκό και στο διεθνή χρηματοπιστωτικό χώρο, πλέον μπορούμε να μιλάμε για τράπεζες πολλαπλών δραστηριοτήτων, όρος που σημαίνει τράπεζες ή γενικότερα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν τη δυνατότητα δραστηριοποίησης στην προσφορά όλων των προϊόντων και υπηρεσιών του χρηματοπιστωτικού χώρου, κατόπιν εγκρίσεως τούτης από τις εποπτεύουσες αρχές.

Πιστωτικό ίδρυμα είναι σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία κάθε επιχείρηση που η δραστηριότητα της είναι στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στην χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της. Είναι δηλαδή οι λεγόμενες Τράπεζες ή Τραπεζικά ιδρύματα και αποτελούν την καρδιά του χρηματοδοτικού συστήματος μιας χώρας. Με τον όρο τράπεζα εννοούμε «Μια εγκατάσταση εξουσιοδοτημένη από την κυβέρνηση να δέχεται καταθέσεις, να καταβάλει τόκους/σαφείς επιταγές, να χορηγεί δάνεια, να ενεργεί ως μεσάζων σε οικονομικές συναλλαγές, και να παρέχει άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στους πελάτες της.» (Business Dictionary). Το σύνολο των τραπεζών απαρτίζουν το τραπεζικό σύστημα. Υπάρχουν διάφορα είδη τραπεζών τα οποία είναι τα εξής:

- ***Κεντρική Τράπεζα:***

Ένας από τους σημαντικότερους οικονομολόγους όλων των εποχών, ο Paul Samuelson, έχει πει ότι στην ιστορία του ανθρώπου υπάρχουν τρεις μεγάλες εφευρέσεις: η φωτιά, ο τροχός και οι κεντρικές τράπεζες. Αν και οι πρώτες κεντρικές τράπεζες ιδρύθηκαν στα τέλη του 17ου αιώνα, ουσιαστικά αναπτύχθηκαν στη διάρκεια του 20ου, έχοντας αρκετές από τις σημερινές τους αρμοδιότητες. Στις μέρες μας έχουν ιδιαίτερα ενισχυμένο ρόλο τόσο στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής όσο και στη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Παραδείγματα κεντρικών τραπεζών είναι η Τράπεζα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

- ***Εμπορική τράπεζα:***

Είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για μια κανονική τράπεζα για να τη διακρίνει από μια τράπεζα επενδύσεων. Μιας και αυτές οι δύο δεν είναι πλέον υποχρεωτικό να λειτουργούν κάτω από χωριστή ιδιοκτησία, ορισμένοι χρησιμοποιούν τον όρο «εμπορική τράπεζα» για να αναφερθούν σε μια τράπεζα ή ένα τμήμα τράπεζας που ασχολείται κυρίως με εταιρίες ή μεγάλες επιχειρήσεις.

- ***Επενδυτική τράπεζα:***

Δίνει εγγυητικές επιστολές για πώληση μετοχών και χρεογράφων και συμβουλεύουν για συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών. Παραδείγματα τραπεζών επενδύσεων είναι οι Goldman Sachs, η J.P. Morgan των ΗΠΑ, η Nomura Securities της Ιαπωνίας.

- ***Τράπεζα Κοινοτικής Ανάπτυξης:***

Είναι οι τράπεζες που παρέχουν οικονομικές υπηρεσίες και πίστωση σε μη ανεπτυγμένες αγορές ή πληθυσμούς.

- ***Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο:***

Είναι ταμιευτήρια που συνδέονται με τα εθνικά ταχυδρομικά συστήματα. Η Ιαπωνία και η Γερμανία είναι παραδείγματα των χωρών με τα προεξέχοντα ταχυδρομικά ταμιευτήρια.

- ***Ιδιωτική Τράπεζα:***

Ασχολείται με λογαριασμούς μεγάλων πελατών με μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

- ***Corporate Banking:***

Το Corporate Banking έχει ως αντικείμενο τα τραπεζικά προϊόντα που αφορούν κυρίως επιχειρήσεις και εταιρίες.

- ***Συνεταιριστικές τράπεζες:***

Αποτελούν πρωτοβουλίες τοπικού κυρίως χαρακτήρα με σκοπό την ενίσχυση π.χ. των τοπικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων.

2.2 Η Σημασία του Τραπεζικού Κλάδου

Η σημασία του τραπεζών στα πλαίσια του χρηματοοικονομικού συστήματος στηρίζεται κυρίως στο πρόβλημα της ασύμμετρης πληροφόρησης και συγκεκριμένα στα δυο προβλήματα που δημιουργεί στο τραπεζικού σύστημα. Αυτά είναι το πρόβλημα της αντίστροφης επιλογής (Adverse Selection) και το πρόβλημα του ηθικού κινδύνου (Moral Hazard).

Αντίστροφη επιλογή είναι ένα πρόβλημα ασύμμετρης πληροφόρησης το οποίο σημειώνεται πριν τη διεξαγωγή μιας συναλλαγής και οφείλεται στο γεγονός ότι οι μη αξιόχρεες μονάδες είναι εκείνες που θα ενεργήσουν αποτελεσματικά προκειμένου να χρηματοδοτήσουν με ένα δάνεια (Mishkin, 1996). Μια λύση για αυτό το πρόβλημα θα ήταν η ιδιωτική πώληση πληροφοριών για τις δανειζόμενες μονάδες. Ωστόσο, προκύπτει ένα σημαντικό μειονέκτημα αυτής της πρακτικής, το οποίο συσχετίζεται με το φαινόμενο του free rider (δηλαδή, η δυνατότητα που έχουν μονάδες, οι οποίες δεν έχουν καταβάλει κανένα αντίτιμο, να εκμαιοούν πληροφορίες από αυτές που κατέβαλλαν και έτσι να τις εκμεταλλεύονται).

Το πρόβλημα του ηθικού κινδύνου παρατηρείται κατόπιν της διεξαγωγής μιας συναλλαγής και προκύπτει από το γεγονός ότι ο δανειστής είναι υποκείμενος στον κίνδυνο των πράξεων, στις οποίες ο δανειζόμενος μπορεί να προχωρήσει και τις οποίες ο δανειστής δεν εγκρίνει. (για παράδειγμα, επενδύσεις υψηλού ρίσκου).

Συνδέοντας όλα τα παραπάνω, το φαινόμενο του free rider αυξάνει την πιθανότητα να εμφανιστούν τα προβλήματα του ηθικού κινδύνου. Η παρακολούθηση των δανειζόμενων μονάδων και η επιβολή κανόνων σε αυτές είναι διαδικασίες απαραίτητες για τη διασφάλιση των συμφερόντων των δανειστών, ωστόσο είναι αρκετά δαπανηρές όπως και επίσης προκύπτει ξανά το πρόβλημα του free rider. Η απώλεια των οφελών των δυο αυτών διαδικασιών προκύπτει ως εξής: Εφόσον, υπάρχουν επενδυτές που γνωρίζουν ποιοι είναι εκείνοι οι δανειστές που επιβλέπουν και επιβάλλουν τους όρους τους, μπορούν να τους αποφύγουν και να δανειστούν από αυτούς που είναι περισσότερο ελαστικοί. Συνεπώς, μόλις γίνει αυτό αντιληπτό από τους πρώτους, τότε σταματούν και αυτοί τις δυο διαδικασίες.

Η παραπάνω ανάλυση, σύμφωνα με τον Mayer (1990), εξηγεί το λόγο που η αγορά χρεογράφων δεν είναι πολύ σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τις μη-χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις και τις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς μόνο όσο αυξάνεται η ποιότητα των πληροφοριών για μια επιχείρηση, αυξάνεται και η πιθανότητα να αντλήσει κεφάλαια από αυτές τις αγορές. Επομένως, οι επιχειρήσεις που εκδίδουν χρεόγραφα είναι τελικά οι επιχειρήσεις με το μεγαλύτερο μέγεθος και την καλύτερη φήμη στην αγορά.

Συμπερασματικά, οι τράπεζες έχουν τέτοια δομή ώστε να μειώνουν σε μεγάλο βαθμό τα δυο προαναφερόμενα προβλήματα, γεγονός που τις καθιστά σημαντικό κομμάτι του χρηματοοικονομικού συστήματος. Επίσης, δεν υπόκεινται στο φαινόμενο του free rider και πραγματοποιούν κέρδη από τις πληροφορίες που αποκτούν, συνάπτοντας δάνεια με τις επιχειρήσεις με καλή οικονομική αξιολόγηση, και τα οποία στη συνέχεια δε διαπραγματεύονται δευτερογενώς. Επιπλέον, οι τράπεζες είναι αυτές που παίζουν το ρόλο του επόπτη στις δανειζόμενες επιχειρήσεις, απολαμβάνοντας τα οφέλη αυτού του ρόλου και αποτρέποντας έτσι το πρόβλημα του ηθικού κινδύνου. Τέλος, με τη λειτουργία των τραπεζών λύνονται και τα προβλήματα που προκαλεί η ασύμμετρη πληροφόρηση, όπως η ικανότητα τους να δεσμεύονται με μια μακροπρόθεσμη πελατειακή σχέση, είτε είναι αρκετά αποτελεσματικές στην αποτροπή των δανειοδοτούμενων επιχειρήσεων από πολύ ριψοκίνδυνες ενέργειες, καθώς μπορούν να διακόψουν τη χρηματοδότηση αυτών.

2.3 Η δομή του Ελληνικού Τραπεζικού Κλάδου

Στην Ελλάδα, ο ορισμός που πρωτοδόθηκε για τις τράπεζες στον νόμο 5076/1931 «περί Ανώνυμων Εταιρειών και Τραπεζών» είναι ο εξής: «Τράπεζες είναι οι επιχειρήσεις αίτινες, ανεξαρτήτως έτερου σκοπού αυτών, δέχονται κατ'επάγγελμα καταθέσεις χρημάτων ή άλλων αξιών»(Αγγελόπουλος 2005). Ωστόσο, σήμερα βάσει του νόμου 2076/1992 εκσυγχρονίζεται το πλαίσιο λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, αφού ως πιστωτικό ίδρυμα ορίζεται η επιχείρηση, της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της.

Σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), στα νομισματικά χρηματοοικονομικά ιδρύματα περιλαμβάνονται οι κεντρικές τράπεζες, τα πιστωτικά ιδρύματα (όπως ορίζονται από το Κοινοτικό Δίκαιο) και κάποια άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δέχονται καταθέσεις και/ή στενά υποκατάστατά τους από το κοινό, χορηγούν πιστώσεις για δικό τους λογαριασμό και/ή επενδύουν σε τίτλους. Στην περίπτωση της Ελλάδας, στα ΝΧΙ περιλαμβάνονται η Τράπεζα της Ελλάδος, τα πιστωτικά ιδρύματα και τα αμοιβαία κεφάλαια διαθεσίμων του ν.3203/2004. Βάση της ισχύουσας κατάστασης στη Ελλάδα υπάρχουν:

- i. 38 πιστωτικά ιδρύματα εκ των οποίων 17 με έδρα την Ελλάδα, 17 με έδρα σε κράτος μέλος της ΕΕ που λειτουργούν με "κοινοτικό διαβατήριο" (Ν. 4261/2014, Οδηγία 2013/36/ΕΕ) και τέλος 4 με έδρα σε χώρα εκτός της ΕΕ.
- ii. 17 αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθέσιμων.

Πίνακας 2.1

Πιστωτικά Ιδρύματα
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.
Άλφα Τράπεζα Α.Ε.
Τράπεζα Αττικής Α.Ε.
Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.
Τράπεζα Eurobank-Ergasias Α.Ε.
Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος Α.Ε.
Aegean Baltic Bank Α.Ε.
Credicom Consumer Finance Τράπεζα Α.Ε.
Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου ΣΥΝ.Π.Ε.
Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Έβρου ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Θεσσαλίας ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας – Ολυμπιακή Πίστη ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας ΣΥΝ.Π.Ε.
Συνεταιριστική Τράπεζα Σερρών ΣΥΝ.Π.Ε.
FCA Bank GmbH
BMW Austria Bank GmbH
BNP Paribas Securities Services
Opel Bank GmbH
UniCredit Bank AG
Volkswagen Bank GmbH
Deutsche Bank AG
HSH Nordbank AG
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Ltd
Crédit Suisse (Luxembourg) S.A.
FIMBank plc
ProCredit Bank (Bulgaria) EAD
F.C.E. Bank plc
The Royal Bank of Scotland plc
HSBC Bank plc
Citibank Europe PLC
Bank of America N.A.
Bank Saderat Iran

Αμοιβαία Κεφάλαια Διαχείρισης Διαθεσίμων

3Κ Ευρωπαϊκό Διαχείρισης Διαθεσίμων, Βραχ. Διάρκειας

Allianz Διαχείρισης Διαθεσίμων
ALPHA Plus Money Market Fund
ALPHA TRUST Euro Money Market Fund – Short Term
Alpha Διαχείρισης Διαθεσίμων
CPB Smart Cash Διαχείρισης Διαθεσίμων
Eurobank Dollar Plus Διαχείρισης Διαθεσίμων
Eurobank NTT Δολαρίου Διαχείρισης Διαθεσίμων (USD)
Eurobank NTT Χρηματαγοράς Διαχείρισης Διαθεσίμων (EUR)
Interamerican Διαχείρισης Διαθεσίμων
International Διαχείρισης Διαθεσίμων
MetLife Alico, Ευρωπαϊκό, Διαχείρισης Διαθεσίμων
Triton Διαχείρισης Διαθεσίμων, Βραχ. Διάρκειας
Αττικής Διαχείρισης Διαθεσίμων
Δήλος Money Plus Διαχείρισης Διαθεσίμων
Πειραιώς Διαχείρισης Διαθεσίμων
Πειραιώς Διαχείρισης Διαθεσίμων, Βραχ. Διάρκειας

2.3.1 Κεντρική Τράπεζα (Τράπεζα της Ελλάδος)

Ιδρύθηκε το 1927 και άρχισε να λειτουργεί το Μάιο του 1928 ως η κεντρική τράπεζα της χώρας. Στηρίζει την οικονομία με την άσκηση της νομισματικής, της πιστωτικής και της συναλλαγματικής πολιτικής ενώ ταυτόχρονα έχει το προνόμιο έκδοσης τραπεζογραμματίων. Επιπλέον, καθώς είναι ενταγμένη στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, από την 1^η Ιανουαρίου 2001, λειτουργεί βάσει των κανόνων πολιτικής και οδηγιών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Συγκεκριμένα, μερικές από της οδηγίες που είναι επιφορτισμένη η ΤτΕ είναι:

- i. Εφαρμογή των οδηγιών της ΕΚΤ.
- ii. Διατήρηση σταθερότητας των τιμών.
- iii. Ταμειακή διαχείριση των εσόδων και εξόδων του Δημοσίου.
- iv. Διαχείριση έκδοσης και αποπληρωμής των τίτλων (ομολόγων-έντοκων γραμματίων) του Δημοσίου.

- v. Άσκηση εποπτείας στα πιστωτικά ιδρύματα και σε άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.
- vi. Έκδοση τραπεζογραμματίων.

Οι σημαντικότερες λειτουργίες της ΤτΕ είναι η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπου βάσει του καταστατικού της η εν λόγω εποπτεία ασκείται επί των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους στην σε χώρες εντός και εκτός ΕΕ. Ο εποπτικός ρόλος αυτός έχει στόχο την εξασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την προστασία του συναλλακτικού κοινού. Για αυτό το σκοπό εκδίδει οδηγίες και κανονισμούς σχετικούς με τη λειτουργία των πιστωτικών οργανισμών, την κεφαλαιακή τους επάρκεια, τους κινδύνους που αναλαμβάνουν καθώς και τις επενδυτικές τους δραστηριότητες. Προκειμένου να ολοκληρωθεί το έργο της εποπτείας, σημαντικό στοιχείο αποτελούν οι επιτόπιοι έλεγχοι καθώς με αυτούς διαπιστώνεται κατά πόσον πληρούνται οι όροι λειτουργίας των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, ενώ εντοπίζονται τυχόν αδυναμίες. Τέλος, τα αποτελέσματα των ελέγχων τίθενται υπόψη των αρμόδιων στελεχών των εποπτευόμενων ιδρυμάτων και στη συνέχεια είτε λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα είτε επιβάλλονται κυρώσεις.

2.3.2 Εμπορικές τράπεζες

Οι εμπορικές τράπεζες είναι τα σημερινά πιστωτικά ιδρύματα παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών καθώς παίζουν το ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα σε πλεονασματικές και ελλειμματικές μονάδες με σκοπό την άντληση καταθέσεων και τη χορήγηση δανείων.

Οι εργασίες των εμπορικών τραπεζών ποικίλουν και είναι πολυδιάστατες, ωστόσο μπορούν να κατηγοροποιηθούν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι οι εξής:

- i. Παθητικές εργασίες:

Περιλαμβάνονται όλες οι εργασίες της τράπεζας που αποτελούν στοιχεία κυρίως του παθητικού τους, περιλαμβάνονται επίσης, οι κάθε μορφής καταθέσεις (όψεως, ταμειυτηρίου,

προθεσμίας, κ.α.) καθώς και κάθε άλλη δραστηριότητα που έχει ως σκοπό την άντληση και προσέλκυση κεφαλαίων από εξωτερικές πηγές.

ii. Μεσολαβητικές εργασίες:

Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται όλες οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις εμπορικές τράπεζες έναντι χρηματικής αμοιβής ή προμήθειας (εκτός του επιτοκίου), όπως η κίνηση κεφαλαίων, οι εισπράξεις αξιών, η ενοικίαση θυρίδων, η αγοραπωλησία συναλλάγματος κ.α.

iii. Ενεργητικές εργασίες:

Αυτές οι εργασίες αποτελούν στοιχεία κυρίως του ενεργητικού των τραπεζών και σε αυτές περιλαμβάνονται οι χρηματοδοτήσεις και οι λοιπές εργασίες παροχής πίστης, για παράδειγμα οι εγγυητικές επιστολές ή οι ενέγγυες πιστώσεις, καθώς και οι επενδύσεις κάθε μορφής όπως οι τοποθετήσεις σε χρεόγραφα ή σε ξένα νομίσματα.

Αναλυτικότερα, οι εργασίες που δύναται να διεξάγουν οι εμπορικές τράπεζες περιλαμβάνουν:

- i. Αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων.
- ii. Χορήγηση πιστώσεων(δανείων) συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων. πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring).
- iii. Χρηματοδοτική μίσθωση (leasing).
- iv. Πράξεις διενέργειας πληρωμών και μεταφορά κεφαλαίων.
- v. Έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής.
- vi. Εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων.
- vii. Συναλλαγές για λογαριασμό του ίδιου του πιστωτικού ιδρύματος ή της πελατείας του σε
 - ✓ Μέσα της χρηματαγοράς (αξιόγραφα, πιστοποιητικά καταθέσεων κ.α.).
 - ✓ Συνάλλαγμα.
 - ✓ Προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοοικονομικών τίτλων ή χρηματοοικονομικά δικαιώματα.

- ✓ Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων.
- ✓ Κινητές αξίες.
- viii. Συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και παροχή συναφών υπηρεσιών περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών αναδόχου εκδόσεως τίτλων.
- ix. Παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις σχετικά με τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική καθώς και υπηρεσιών στον τομέα συγχωνεύσεως και εξαγοράς επιχειρήσεων.
- x. Μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές.
- xi. Διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παροχή συμβούλων για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου.
- xii. Φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών.
- xiii. Εμπορικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών αξιολογήσεως πιστοληπτικής ικανότητας πελατών.
- xiv. Εκμίσθωση θυρίδων.

2.3.3 Συνεταιριστικές τράπεζες

- ***Ιστορική αναδρομή***

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί έκαναν την πρώτη τους εμφάνιση στην Γερμανία τη δημιούργησαν και την οργάνωσαν ο δήμαρχος Φρειδερίκος Γουλιέλμος Ραιφφάιζεν και ο νομικός Χέρμαν Σούλτσε – Ντέλιτς .

Ο Ραιφφάιζεν είναι ο ιδρυτής – οργανωτής των πιστωτικών συνεταιρισμών της υπαίθρου γνωστών ως « Γεωργικών Ταμείων » (γεωργικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί) ,με αντιπροσωπευτικό τύπο και υπόδειγμα ο συνεταιρισμός του Ανχάουζεν ,με έτος ίδρυσης το 1862 . Ο Σούλτσε – Ντέλιτς ίδρυσε και οργάνωσε τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς των πόλεων που συγκροτούνται κυρίως από βιοτέχνες ,μικρούς βιομηχάνους ή εμπόρους ,γνωστές ως « Λαϊκές Τράπεζες » αντιπροσωπευτικό τύπο και υπόδειγμα αποτελεί ο συνεταιρισμός του Αιλενμπούργκ ο οποίος ιδρύθηκε το 1850 .

Στην Ελλάδα το 1900 ιδρύεται στον Αλμυρό ,με προσαρμοσμένα τα ξένα πρότυπα λειτουργίας με την ελληνική πραγματικότητα ,ο πρώτος γεωργικός πιστωτικός συνεταιρισμός με την επωνυμία « Μετοχικός Γεωργικός Σύλλογος Αλμυρού »

Με ιδρυτές τον γεωπόνο Γρηγοριάδη Δημήτριο ο οποίος διατελούσε διευθυντής της Κασσαβετείου Γεωργικής Σχολής Αλμυρού ,και ο δημοδιδάσκαλος Μιχόπουλος Νικόλαος ο οποίος αργότερα διετέλεσε ανώτερος υπάλληλος της ειδικής υπηρεσίας επί των γεωργικών συνεταιρισμών .

Λίγα χρόνια αργότερα το 1906 ,ο συνεταιρισμός αυτός οργανώθηκε συστηματικά υπό τις οδηγίες του έμπειρου και ιδιαίτερα ενημερωμένο σε παρόμοια συνεταιριστικά θέματα στην Ευρώπη ,τον γεωπόνο Ιασεμίδα Σωκράτη , που ήταν ο κυριότερος οργανωτής του συνεργατισμού στη χώρα μας . Ο πρώτος αυτός συνεταιρισμός είχε την μορφή σωματείου ,γιατί δεν υπήρχε τότε καθιερωμένη άλλη προσφορότερη μορφή για συλλογική δράση με βάση τις αρχές της συνεργασίας και της αλληλοβοήθειας .

Ο « Μετοχικός Γεωργικός Σύλλογος Αλμυρού » ήταν η πρώτη επιτυχής προσπάθεια η οποία μπόρεσε να επιζήσει μέχρι των ημερών μας .Ο Συνεταιρισμός αυτός χρησίμευσε σαν υπόδειγμα για την ίδρυση και άλλων εκσυγχρονισμένου τύπου συνεταιρισμών ,οι οποίοι άρχισαν να ιδρύονται και να πολλαπλασιάζονται κυρίως στην ύπαιθρο ,ιδίως μετά την επανάσταση του 1909 ,οπότε θεωρήθηκε ο συνεταιρισμός ως αναντικατάστατο όργανο για τη βελτίωση της θέσης του λαού .Μέχρι το 1993 ,εκτός ελαχίστων περιπτώσεων ,ασήμαντη υπήρξε η κίνηση των αστικών πιστωτικών συνεταιρισμών .

Οι τοπικοί συνεταιρισμοί σύμφωνα με την αρχή ότι η ένωση δημιουργεί δύναμη ,ενώνονται μεταξύ τους σε περιφερειακές ενώσεις και οι τελευταίες σε κεντρικές και εθνικές ενώσεις .

Ο σκοπός των ενώσεων ,περιφερειακών ,κεντρικών ,εθνικών είναι πρωτίστως οικονομικός : η συγκέντρωση της συνεταιριστικής πίστης ως πιστοδοτικής δυνάμεως

Οι οικονομικές συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερου βαθμού μπορούν να έχουν τη μορφή συνεταιρισμού ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ή συνεταιριστικής ανώνυμης εταιρίας .

- *Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος*

Η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, ιδρύθηκε στις 22.7.1995 με πρωτοβουλία των Συνεταιριστικών Τραπεζών Λαμίας, Ιωαννίνων, Παγκρήτιας και Αχαϊκής και του Πιστωτικού Συνεταιρισμού Κορινθίας «Ο ΕΡΜΗΣ». Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών (EACB) και της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών. (ICBA).

Σήμερα η ΕΣΤΕ αριθμεί 14 μέλη, από τα οποία τα 9 είναι Συνεταιριστικές Τράπεζες, και 5 Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί. Διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των μελών ενώ ταυτόχρονα εκλέγεται και 4μελές Εποπτικό Συμβούλιο.

Οι άξονες λειτουργίας της ΕΣΤΕ, συνοψίζονται στις παρακάτω κατευθύνσεις:

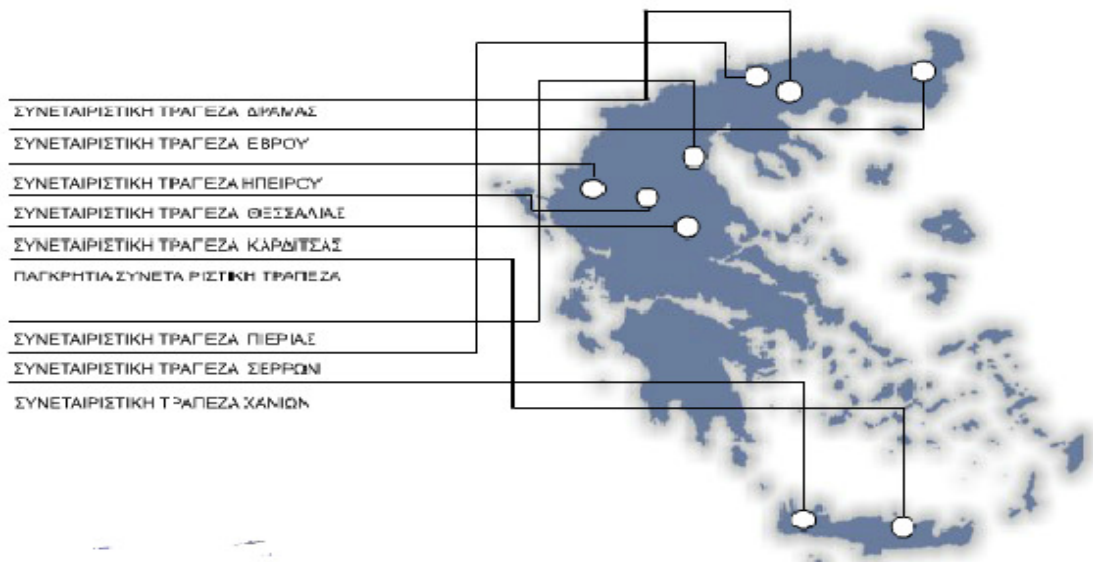
- i. Στο σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικής για την προβολή και ανάπτυξη του θεσμού της Συνεταιριστικής Πίστης, σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος.
- ii. Στη δημιουργία του πλαισίου και των προϋποθέσεων για τη στενότερη και αποδοτικότερη συνεργασία των Συνεταιριστικών Τραπεζών και Πιστωτικών Συνεταιρισμών και τη δημιουργία ενός ενιαίου Συνεταιριστικού Πιστωτικού δικτύου.
- iii. Στην εκπροσώπηση της Συνεταιριστικής Πίστης στα θεσμικά όργανα της Πολιτείας.
- iv. Στη συστηματική παρέμβαση για τη διεκδίκηση λύσεων στα σημαντικά προβλήματα που απασχολούν τη Συνεταιριστική Πίστη και λειτουργούν ανασταλτικά στην ανάπτυξή της.
- v. Στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και στους Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς, σε θέματα εκπαίδευσης, νομικής υποστήριξης, μηχανοργάνωσης και οργάνωσης.
- vi. Στην ανάπτυξη δεσμών και συνεργασιών με Συνεταιριστικές Τράπεζες του εξωτερικού.
- vii. Στην ανάπτυξη της διασυνεταιριστικής συνεργασίας και την προβολή της Κοινωνικής Οικονομίας στη χώρα μας.

Τα τακτικά μέλη της ΕΣΤΕ είναι:

- i. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΡΑΜΑΣ
- ii. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΒΡΟΥ
- iii. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
- iv. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
- v. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
- vi. ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- vii. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΕΡΙΑΣ
- viii. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΕΡΡΩΝ
- ix. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ

Ενώ τα συνδεδεμένα μέλη είναι τα εξής:

- i. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
- ii. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΤΑΣ
- iii. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
- iv. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
- v. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ

Εικόνα 1

Η Συνεταιριστική Πίστη στη χώρα μας άρχισε ουσιαστικά ν' αναπτύσσεται την τελευταία 10ετία με βάση το Νόμο 2076/92 με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην

Ελληνική Τραπεζική Νομοθεσία οι διατάξεις της Β΄ Τραπεζικής Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας 77/78 και την ΠΔ/ΤΕ 2258/2.11.1993.

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και το θεσμικό πλαίσιο τα Συνεταιριστικά Πιστωτικά Ιδρύματα είναι Αστικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί Ν.1667/86 οι οποίοι αφού συγκεντρώσουν το ελάχιστο κεφάλαιο και εκπληρώσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις λαμβάνουν άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος από την Τράπεζα της Ελλάδος, ύστερα από αίτημά τους και διενεργούν όλες τις τραπεζικές εργασίες που αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των Εμπορικών Τραπεζών, μόνο σε επίπεδο του Νομού που δραστηριοποιούνται.

Οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί που λαμβάνουν άδεια να λειτουργήσουν ως Πιστωτικό ίδρυμα δεν μεταβάλλουν την νομική προσωπικότητά τους και επιτρέπεται να χρησιμοποιούν στην επωνυμία τους τον όρο «Συνεταιριστική Τράπεζα»

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ύψος του απαιτούμενου ελάχιστου κεφαλαίου έχει αναπροσαρμοσθεί 3 φορές τα τελευταία χρόνια σε επίπεδα που δεν ανταποκρίνονται στα οικονομικά και πληθυσμιακά δεδομένα πολλών Νομών της χώρας μας, δυσχεραίνοντας στην πράξη τόσο τη δημιουργία όσο και τη μετεξέλιξη των Πιστωτικών Συνεταιρισμών σε Τράπεζες. Έτσι τα 1,76 εκατ. € (ΠΔ/ΤΕ 2258/2.11.93) που προβλέπονταν αρχικά έγιναν, σύμφωνα με τις ΠΔ/ΤΕ 2413/9.7.97 και 2420/12/9/97 από 1/1/98 2,64 εκατ. € και από 1/7/98 3,52 εκατ. €. Στη συνέχεια με την ΠΔ/ΤΕ 2471/10.4.2001 το ελάχιστο κεφάλαιο αυξήθηκε σε 6,0 εκατ. €.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες συναλλάσσονται με τα μέλη τους με άλλα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και με το Ελληνικό Δημόσιο. Διενεργούν όλες της τραπεζικές εργασίες εκτός του underwriting. Κατόπιν έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος και υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που τυχόν θέτει κατά περίπτωση, μπορούν να συναλλάσσονται και με μη μέλη τους μέχρι ποσού που σε καμία περίπτωση δεν θα υπερβαίνει ποσοστό 50% επί των χορηγήσεων του ή των καταθέσεων τους. Στον πιο πάνω περιορισμό δεν υπόκεινται οι συναλλαγές: α) οποιασδήποτε φύσεως όταν συμμετέχει και μέλος της Τράπεζας, καθώς και β) αυτές που αφορούν δευτερεύουσες τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβητικού χαρακτήρα..

Όσον αφορά τη διάρθρωση και τη λειτουργία των συνεταιριστικών τραπεζών, Σήμερα λειτουργούν 9 συνολικά Συνεταιριστικές Τράπεζες από τις οποίες 4 δραστηριοποιούνται στη γεωγραφική τους περιφέρεια, 3 ασκούν την δραστηριότητά τους σε επίπεδο Νομού και 2 Συνεταιριστικές Τράπεζες έχουν άδεια λειτουργίας σ' επίπεδο Επικράτειας. Παράλληλα λειτουργούν 5 Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί οι οποίοι

εκτός των προσπαθειών για μετεξέλιξη τους σε Συνεταιριστικές Τράπεζες, δραστηριοποιούνται με τη χορήγηση δανείων ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί έχουν ιδρύσει την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (ΕΣΤΕ) που αποτελεί το όργανο εκπροσώπησης, υποστήριξης και ανάπτυξης της Συνεταιριστικής Πίστης στη χώρα μας. Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στο μικρό χρονικό διάστημα λειτουργίας τους έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο σε τοπικό επίπεδο παρεμβαίνοντας συμπληρωματικά και βελτιωτικά στο τραπεζικό σύστημα με την καθιέρωση ενός νέου τύπου Τράπεζας που διακρίνεται για την πελατοκεντρική της αντίληψη, που στηρίζει και στηρίζεται από τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύει την τοπική ανάπτυξη. Απευθύνονται κύρια στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και στα φυσικά πρόσωπα, με ανταγωνιστικά τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες και με χαρακτηριστικά λειτουργίας που τις καθιερώνουν ως αξιόπιστες, φιλικές, ευέλικτες και με κοινωνικό πρόσωπο, Τράπεζες. Οι πελάτες - μέλη των Συνεταιριστικών Τραπεζών αντιμετωπίζονται σε μια βάση εμπιστοσύνης και μακροχρόνιας προοπτικής συνεργασίας, στοιχεία που συμβάλουν στη συνεχή αναβάθμιση των παρεχόμενων τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων. Η αποκεντρωμένη δομή των Συνεταιριστικών Τραπεζών ενισχύει την προσωπική σχέση πελάτη και Τράπεζας, αυξάνει την αποτελεσματικότητα και σε συνδυασμό με το μικρό λειτουργικό κόστος, τα σύγχρονα μηχανογραφικά συστήματα, τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα και οφέλη που αυτές επιτυγχάνουν για τα μέλη τους (μέρισμα, υπεραξία μερίδας, κέρδος συναλλαγών) αποκτούν την εμπιστοσύνη των τοπικών κοινωνιών και δημιουργούν προϋποθέσεις δυναμικής ανάπτυξης και προοπτικής.

Συνοψίζοντας, οι πιο σημαντικές διαφορές σε σχέση με τις εμπορικές τράπεζες είναι:

- i. Η επωνυμία της τράπεζας αποτελείται από τις λέξεις «Συνεταιριστική Τράπεζα» και τον τόπο του πιστωτικού συνεταιρισμού
- ii. Το αρχικό κεφαλαίο είναι μικρότερο (συνήθως το 1/5) από ότι στις εμπορικές τράπεζες
- iii. Δεν υπάρχει η δυνατότητα εισαγωγής στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

- iv. Δεν διενεργούν εργασίες ανάδοχου έκδοσης τίτλων σε δημόσια ή ιδιωτική εγγραφή (underwriting)
- v. Δεν συναλλάσσονται με μη μέλη του πιστωτικού συνεταιρισμού εκτός αν στην συναλλαγή συμμετέχει και μέλος του συνεταιρισμού ή αν κάνουν συμπληρωματικές εργασίες αλλά αυτό δεν θα πρέπει να είναι αυτοσκοπός της τράπεζας
- vi. Η χρηματοδότηση των μελών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 5% των ίδιων κεφαλαίων
- vii. Το σύνολο των κεφαλαίων της τράπεζας που επενδύονται σε αμοιβαία κεφαλαία δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% των ίδιων κεφαλαίων
- viii. Η χρηματοδότηση στην διατραπεζική αγορά ευρώ και συναλλάγματος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% και 5% αντίστοιχα των ίδιων κεφαλαίων
- ix. Οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν την δυνατότητα να προσφεύγουν στην Τράπεζα της Ελλάδος για αναπροεξόφληση συναλλαγματικών και γραμμάτων και για χρηματοδότηση έναντι τίτλων δημόσιου
- x. Ο συντελεστής φερεγγυότητας έχει καθοριστεί στο 10% (στις εμπορικές τράπεζες καθορίζεται στο 8%), και το ύψος της ανοικτής συναλλαγματικής θέσης τους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 5% των ίδιων κεφαλαίων

2.3.4 Άλλοι Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί

Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί θεωρούνται τα πιστωτικά εκείνα ιδρύματα που έχουν εξειδικευμένο σκοπό, κυρίως όσον αφορά την δανειοδοτική τους δραστηριότητα ή αρμοδιότητα. Τέτοιοι οργανισμοί στην Ελλάδα είναι οι διάφορες Τράπεζες επενδύσεων (ΕΤΒΑ, ΕΤΕΒΑ, κ.λ.π.), η Αγροτική Τράπεζα, η Κτηματική Τράπεζα, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Οι Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί συγκεντρώνουν πόρους από καταθέσεις, από έκδοση τραπεζικών ομολόγων και από πιστώσεις της Κεντρικής Τράπεζας. Ανάλογα

με τον ιδιαίτερο σκοπό κάθε οργανισμού, οι χορηγήσεις συγκεντρώνονται σε ειδικούς φορείς και για την συγκεκριμένη χρήση π.χ. στεγαστικά δάνεια, βιομηχανικά δάνεια, αγροτικά δάνεια κ.λ.π. Συμβάλλουν, επίσης, στην κάλυψη των δανειακών αναγκών του δημοσίου, με την υποχρεωτική αγορά εντόκων γραμματίων του δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟ

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ

3.1 Ορισμός Εταιρικής Διακυβέρνησης για τους

Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς

Ορισμός της εταιρικής διακυβέρνησης

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2004), η εταιρική διακυβέρνηση συνεπάγεται ένα σύνολο σχέσεων μεταξύ της διοίκησης μιας εταιρείας, του συμβουλίου της, των μετόχων της και άλλων ενδιαφερομένων. Η εταιρική διακυβέρνηση παρέχει επίσης τη δομή μέσω της οποίας καθορίζονται οι στόχοι της εταιρείας και προσδιορίζονται τα μέσα για την επίτευξη των στόχων αυτών. Μέσω της εταιρικής διακυβέρνησης γίνεται και η παρακολούθηση των επιδόσεων. Η εταιρική διακυβέρνηση πρέπει να παρέχει τα κατάλληλα κίνητρα στο διοικητικό συμβούλιο και τη διοίκηση ώστε να επιδιώκουν στόχους που είναι προς το συμφέρον της εταιρείας και των μετόχων της. Αυτός ο σκοπός μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της συστηματικής και αποτελεσματικής παρακολούθησης της πορείας της επιχείρησης. Δεδομένου ότι όλες οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν οικονομικούς πόρους για τη λειτουργία τους, τα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης είναι οικονομικά σημαντικά για τρεις βασικούς λόγους:

Πρώτον, μέσω της εταιρικής διακυβέρνησης προσδιορίζονται οι στόχοι τους οποίους θα προσπαθήσει να επιτύχει η εταιρία και η γενικότερη πορεία που θα ακολουθήσει η επιχείρηση.

Δεύτερον, η παρακολούθηση και ο έλεγχος έχουν αντίκτυπο στην κατανομή των πόρων της εταιρίας.

Τρίτον, η εταιρική διακυβέρνηση επηρεάζει την αποδοτικότητα στη χρήση των πόρων μέσα στις επιχειρήσεις (Sinha, 1996).

Τα ειδικά χαρακτηριστικά των χρηματοπιστωτικών οργανισμών απαιτούν έναν ευρύτερο ορισμό του όρου «εταιρική διακυβέρνηση» σε σχέση με τον αντίστοιχο

ορισμό που έχει υιοθετηθεί από τον ΟΟΣΑ (OECD). Συγκεκριμένα, ο ευρύτερος ορισμός αναφέρεται σε ουσιαστικές διοικητικές πτυχές της επιχείρησης και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο και τα Διευθυντικά Στελέχη. Επίσης, αναφέρεται στην εσωτερική οργάνωση αυτών των επιχειρήσεων σε επίπεδο κάτω από την κορυφαία διευθυντική ομάδα.

Αυτός ο ορισμός συνάδει με τη σχετική φιλοσοφία της Επιτροπής Βασιλείας σχετικά με την Τραπεζική Εποπτεία, όπως αντανακλάται στην Έκθεση-Οδηγία «Βελτίωση Εταιρικής Διακυβέρνησης για Τραπεζικούς Οργανισμούς» (Basel Committee on Banking Supervision, 2006). Πράγματι, η σχετική Έκθεση-Οδηγία αναφέρει πως, υπό το πρίσμα των ιδιαιτεροτήτων του τραπεζικού κλάδου, η εταιρική διακυβέρνηση ασχολείται με τον τρόπο που ασκούνται οι διευθυντικές αρμοδιότητες από το Διοικητικό Συμβούλιο και την ηγετική διευθυντική ομάδα σχετικά με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και δράσεις των τραπεζών. Κατ' ακολουθία, το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης που υιοθετεί η Επιτροπή Βασιλείας επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο το Διοικητικό Συμβούλιο και η Διευθυντική ομάδα:

- i. Καθορίζουν τους εταιρικούς στόχους
- ii. Διαχειρίζονται τις καθημερινές υποθέσεις της τράπεζας
- iii. Ανταποκρίνονται στην υποχρέωση λογοδοσίας στους μετόχους και στα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη (εποπτικές αρχές, κυβέρνηση, καταθέτες)
- iv. Προστατεύουν τα συμφέροντα των καταθετών
- v. Ευθυγραμμίζουν τις εταιρικές δραστηριότητες/συμπεριφορές με τον στόχο της συνετής και ασφαλούς διαχείρισης και προσήλωσης στους σχετικούς νόμους και κανονισμούς.

Ορισμός της εταιρικής διακυβέρνησης

Σύμφωνα με τον Claessens, η εταιρική διακυβέρνηση είναι ένα σύνολο κανόνων για εταιρικές σχέσεις όπως:

Η σχέση μεταξύ μετόχων, πιστωτών και εταιρειών. Η σχέση των χρηματοπιστωτικών αγορών, των ιδρυμάτων και των εταιρειών. Η σχέση μεταξύ των εργαζομένων και των εταιρειών. Η εταιρική διακυβέρνηση εμπεριέχει επίσης το ζήτημα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών της που σχετίζονται με το περιβάλλον και τον πολιτισμό μιας περιοχής (Claessens, 2003).

Η πρόσφατη αναθεώρηση των αρχών του ΟΟΣΑ για την εταιρική διακυβέρνηση αντικατοπτρίζει αυτή την ευρύτερη τάση αλλαγής στο θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις. Η εταιρική διακυβέρνηση ως σύνολο κανόνων υγιούς λειτουργίας μιας επιχείρησης ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα στις αναπτυσσόμενες χώρες, τα συστήματα εταιρικής διακυβέρνησης είναι συχνά βασισμένα στην προσωπική σχέση, και στην πίστη ότι δεν θα υπάρξει διαρροή εμπιστευτικών πληροφοριών. Η πρόκληση είναι να αναπτυχθεί ένα σύστημα που βασίζεται περισσότερο σε κανόνες και στις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και στην Ελλάδα.

3.2 Η Αναγκαιότητα της Εφαρμογής της Εταιρικής Διακυβέρνησης στο Τραπεζικό Κλάδο

Το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα έχει δεχθεί πλήθος σημαντικών αλλαγών κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, που ωθούν στη μελέτη θεμάτων όπως αυτά της εταιρικής διακυβέρνησης.

Όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες αγορές, ακόμα κι αν η αναδόμηση των τραπεζικών συστημάτων ήταν ιδιαίτερα έντονη κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας στις χώρες της νοτιοανατολικής και κεντρικής Ευρώπης, υπάρχει ανάγκη για πολλές ακόμα ριζικές μεταρρυθμίσεις.

Ο ρόλος του τραπεζικού κλάδου στην βιωσιμότητα αυτών των χωρών γίνεται ευδιάκριτος, εάν αναλογιστούμε το εμβρυακό σε ορισμένες περιπτώσεις μέγεθος των κεφαλαιαγορών στις χώρες αυτές.

Συνολικά, οι αλλαγές στο ευρωπαϊκό οικονομικό σύστημα κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών δημιούργησαν νέες ευκαιρίες και κινδύνους αλλά και νέες προκλήσεις για τους επόπτες και τους ρυθμιστές. Τα αναπτυσσόμενα αλλά και τα ανεπτυγμένα ευρωπαϊκά τραπεζικά συστήματα αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, ανταγωνισμού, κερδοφορίας και μεταρρυθμίσεων. Η κατανόηση αυτών των μηχανισμών μπορεί να βοηθήσει ιδιαίτερα στον καλύτερο σχεδιασμό αυτών των συστημάτων αλλά και στο σχεδιασμό αποτελεσματικών κανονισμών.

Η Εταιρική διακυβέρνηση για τους τραπεζικούς οργανισμούς έχει ιδιαίτερη σημασία, συγκριτικά και με άλλους κλάδους επειδή ισχύουν τα εξής:

- i. ο κρίσιμος ρόλος της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης των τραπεζών σε μια οικονομία (κυρίως στις τραπεζοκεντρικές οικονομίες);

- ii. το πλήθος των άλλων υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία της σύγχρονης οικονομίας και την οικονομική ανάπτυξη (πρόσβαση στα συστήματα πληρωμών, η συλλογή πληροφοριών, η διαχείριση του κινδύνου);
- iii. την ανάγκη διασφάλισης κεφαλαίων των καταθετών
- iv. ο υψηλός βαθμός ευαισθησίας σε πιθανές δυσκολίες και τον συγκριτικά υψηλότερο κίνδυνο μόλυνσης άλλων κλάδων (higher risk of contagion).
- v. τον καίριο ρόλο στην εταιρική διακυβέρνηση των άλλων επιχειρήσεων, είτε ως πιστωτές ή ως μέτοχοι.
- vi. οι ασυμμετρίες στην πληροφόρηση είναι μεγαλύτερες στην περίπτωση των τραπεζών.
- vii. η ασφάλεια των καταθέσεων - σιωπηρά ή ρητά - μειώνει τα κίνητρα των καταθετών να ελέγχουν τις τράπεζες καθώς και η ύπαρξη του δανειστή ύστατης προσφυγής.

«Αποτελεσματικές πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης, τόσο σε ολόκληρο το σύστημα αλλά και σε κάθε τράπεζα ατομικά, είναι ουσιαστικής σημασίας για την επίτευξη και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού και της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας στο σύνολό της» (ΕΚΤ, Επιτροπή της Βασιλείας).

Γιατί όμως να λαμβάνουμε χωριστά υπόψη την εφαρμογή της ΕΔ για τις τράπεζες σε σχέση με τους άλλους οικονομικούς κλάδους; Υπάρχουν τρία βασικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν τις τράπεζες.

Πρώτον, οι τράπεζες είναι πιο αδιαφανείς επιχειρήσεις σε σύγκριση με τις υπόλοιπες που ανήκουν στο χρηματοοικονομικό κλάδο. Λόγου χάρι, οι τράπεζες μπορούν να αλλάξουν τη σύνθεση του επενδυτικού κεφαλαίου τους (άρα και τον κίνδυνο) πιο γρήγορα και πιο εύκολα από τις άλλες επιχειρήσεις

Δεύτερον, οι τράπεζες είναι πιο τρωτές στην απώλεια εμπιστοσύνης από το ευρύ κοινό. Η παγκοσμιοποίηση και η ελεύθερη μετακίνηση κεφαλαίων έχουν εκθέσει τις τράπεζες σε αρκετούς νέους κινδύνους, γεγονός που καθιστά την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός αποτελεσματικού συστήματος προστασίας.

Τρίτον, το κράτος σε κάθε χώρα διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο στη λειτουργία μιας τράπεζας, είναι επίσης ο ρυθμιστής της και έτσι ελέγχει σε μεγάλο

βαθμό τα τραπεζικά ιδρύματα. Η έντονη ανάμιξη της πολιτείας επιβλήθηκε κατά κάποιο τρόπο και από τους κανόνες ελέγχου που επέβαλλαν διεθνείς οργανισμοί όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, το ΔΝΤ κ.α.

Επιπλέον, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί γενικότερα και οι τράπεζες ειδικότερα έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που κάνουν πιο έντονες τις περιπτώσεις απόκλισης συμφερόντων ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη της επιχείρησης [Macey and O' Hara, (2003)].

Πρώτον, οι τράπεζες χρησιμοποιούν πολύ λιγότερα ίδια κεφάλαια σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, ενώ οι άλλες επιχειρήσεις κατά κανόνα χρηματοδοτούν τα περιουσιακά τους στοιχεία με 50% δανειακά κεφάλαια και 50% ίδια κεφάλαια, οι τράπεζες αντιθέτως χρηματοδοτούν τα περιουσιακά τους στοιχεία συνήθως με 90% δανειακά κεφάλαια. Αυτή η υψηλή χρήση δανειακών κεφαλαίων δίνει ισχυρότερα κίνητρα στις τράπεζες να αναλαμβάνουν υψηλούς επιχειρηματικούς κινδύνους, γιατί ενώ οι κίνδυνοι των μετόχων περιορίζονται στην απώλεια του περιορισμένου κεφαλαίου τους, τα κέρδη τους είναι πολλαπλάσια στην περίπτωση επιτυχίας των επιχειρηματικών τους σχεδίων, αφού σε αυτήν την περίπτωση πληρώνουν μεν το χαμηλό επιτόκιο, αλλά καρπούνται τη διαφορά ανάμεσα στην απόδοση των συνολικών κεφαλαίων και του χαμηλού επιτοκίου. Συνεπώς, προκύπτει ανάγκη παρακολούθησης και περιορισμού του κινδύνου που αναλαμβάνουν οι τράπεζες για την προστασία των πιστωτών, κυρίως των μικροκαταθετών.

Δεύτερον, οι περισσότερες υποχρεώσεις (δάνεια) των τραπεζών συνίστανται σε καταθέσεις οι οποίες είναι συνήθως διαθέσιμες σε πρώτη ζήτηση. Αντιθέτως, τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία των τραπεζών είναι δάνεια (καταναλωτικά, στεγαστικά, επιχειρηματικά) τα οποία λήγουν πέραν της περιόδου λήξης των καταθέσεων. Συνεπώς, οι τράπεζες προσφέρουν μια σημαντική υπηρεσία στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, τη δημιουργία δηλαδή ρευστότητας στην οικονομία με το να διακρατούν περιουσιακά στοιχεία χαμηλής ρευστότητας και να δημιουργούν υποχρεώσεις (καταθέσεις) υψηλής ρευστότητας. Η απόκλιση όμως της περιόδου λήξης ανάμεσα σε υποχρεώσεις και περιουσιακά στοιχεία δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα στις τράπεζες σε περιόδους κρίσης που εμφανίζονται φαινόμενα πανικού, καταλήγοντας σε ομαδική απόσυρση καταθέσεων από τις τράπεζες (bank runs). Πράγματι, οι τράπεζες που παραδοσιακά διατηρούν σε ρευστά διαθέσιμα ένα μικρό τμήμα των καταθέσεων αδυνατούν να ικανοποιήσουν, σε περιπτώσεις ομαδικής απόσυρσης καταθέσεων, τις απαιτήσεις των καταθετών για άμεση ρευστοποίηση των

καταθέσεών τους. Έτσι, η αδυναμία των καταθετών να συντονίσουν την απόσυρση των καταθέσεών τους επιδεινώνει το πρόβλημα και καταλήγει σε μια λύση που είναι ζημιογόνος σε όλους. Προς περιορισμό των προβλημάτων που η παραπάνω συμπεριφορά μπορεί να δημιουργήσει, το τραπεζικό σύστημα έχει επινοήσει την ασφάλιση των καταθέσεων, η οποία απομακρύνει τα κίνητρα των μικροκαταθετών προς ομαδική απόσυρση των καταθέσεων σε περιόδους κρίσης.

Τα παραπάνω αντικατοπτρίζουν την σπουδαιότητα της ΕΔ στον τραπεζικό τομέα κάθε χώρας καθώς και τη σημασία μιας ορθής διαχείρισής της. « Οι τράπεζες αντιμετωπίζουν τη δομή της ΕΔ ως ένα μηχανισμό μέσω του οποίου οι μέτοχοι βεβαιώνονται ότι η διοίκηση δεν θα ενεργήσει και θα διαχειριστεί την επιχείρηση εις βάρος των μετόχων και άλλων ενδιαφερόμενων» (Μέκος, 2003)

3.3 Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης για τις Τράπεζες (Επιτροπή της Βασιλείας)

Η Επιτροπή της Βασιλείας (The Basel Committee) είναι ένας οργανισμός που δημιουργήθηκε από τους κεντρικούς τραπεζίτες της Ομάδας των Δέκα Χωρών (G-10). Συστάθηκε το 1974 και συναντάται τακτικά τέσσερις φορές το έτος στην Τράπεζα για Διεθνείς Διακανονισμούς, όπου είναι μόνιμα εγκατεστημένη η δωδεκαμελής Γραμματεία. Πήρε το όνομά της από την ελβετική πόλη Βασιλεία. Το σύνολο των μελών της συναποτελείται από ανώτερους αντιπροσώπους των τραπεζικών εποπτικών αρχών και κεντρικών τραπεζών από χώρες της G-10 (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ιαπωνία, Ιταλία, Καναδάς, Ολλανδία και Σουηδία) και από αντιπροσώπους του Λουξεμβούργου και της Ισπανίας.

Η Επιτροπή της Βασιλείας διατυπώνει γενικά εποπτικά πρότυπα και γενικά πλαίσια και προτείνει θέματα καλύτερης πρακτικής σχετικά με την τραπεζική εποπτεία, με την προσδοκία ότι οι αρχές των μελών της - αλλά και των άλλων κρατών - θα οδεύσουν προς την εφαρμογή τους μέσω των δικών τους εθνικών συστημάτων, είτε είναι σε επίσημη μορφή είτε σε άλλη.

Ο σκοπός της Επιτροπής είναι να ενθαρρύνει τη σύγκλιση προς κοινές προσεγγίσεις και πρότυπα. Ο Dieter Kerwer αναφέρει ότι «η Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών δεν είναι ένας κλασικός πολυμελής οργανισμός. Δεν έχει καμία ιδρυτική συνθήκη και δεν εκδίδει δεσμευτικούς κανονισμούς. Κατά μείζονα λόγο, η κύρια λειτουργία της είναι να δρα ως ένα ανεπίσημο ελεύθερο βήμα (forum) ώστε να βρίσκει λύσεις πολιτικής και να γνωστοποιεί πρότυπα»

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι αρχές εταιρικής διακυβέρνησης ειδικά για τράπεζες, όπως αυτές εκδόθηκαν από την Επιτροπή Βασιλείας (The Basel Committee on Banking Supervision) το Ιούλιο του 2015.

- ***Αρχή 1^η (Principle 1): Οι συνολικές ευθύνες Διοικητικού Συμβουλίου.***

«Το διοικητικό συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για την τράπεζα, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης και επίβλεψης της εφαρμογής της διαχείρισης των στρατηγικών στόχων της τράπεζας, πλαισίου διακυβέρνησης και της εταιρικής κουλτούρας»

Το ΔΣ είναι υπεύθυνο για την επίβλεψη ενός ισχυρού πλαισίου διακυβέρνησης των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης των βασικών πολιτικών και ελέγχων, και θα πρέπει να είναι ενεργό όταν πρόκειται για τον καθορισμό της διάθεσης για ανάληψη κινδύνων και τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης αυτών εντός της τράπεζας. Θα πρέπει να εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών διαχείρισης κινδύνου, συμμόρφωσης και εσωτερικού ελέγχου. Επιπλέον, θα πρέπει να επιλέξει το Διευθύνοντα Σύμβουλο (CEO) και να παρέχει την εποπτεία των ανώτερων διευθυντικών στελεχών.

- *Αρχή 2^η (Principle 2): Τα προσόντα και η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.*

«Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να είναι και να παραμένουν κατάλληλα, ατομικά και συλλογικά, για τις θέσεις τους. Θα πρέπει να κατανοούν το ρόλο της εποπτείας τους και της εταιρικής διακυβέρνησης και να είναι σε θέση να ασκήσουν αντικειμενική κρίση για τις υποθέσεις της τράπεζας»

Το ΔΣ θα πρέπει να έχει μια σύνθεση που διευκολύνει την αποτελεσματική εποπτεία και να αποτελείται από άτομα με μια ισορροπία των δεξιοτήτων, την πολυμορφία και την τεχνογνωσία. Επιπλέον, θα πρέπει να αποτελείται από έναν επαρκή αριθμό ανεξάρτητων διευθυντών.

Κατά την αξιολόγηση της καταλληλότητας των συλλογικών του διοικητικού συμβουλίου, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- i. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου θα πρέπει να έχουν μια σειρά από γνώσεις και εμπειρία σε σχετικούς τομείς και έχουν ποικίλο υπόβαθρο για την προώθηση της ποικιλομορφίας των απόψεων. Οι σχετικοί τομείς της ικανότητάς τους μπορεί να περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε κεφαλαιαγορές, χρηματοοικονομική ανάλυση, θέματα χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, της χρηματοοικονομικής αναφοράς, της τεχνολογίας των πληροφοριών, το στρατηγικό σχεδιασμό, τη διαχείριση του κινδύνου κ.α.
- ii. Το ΔΣ συλλογικά θα πρέπει να έχει μια λογική κατανόηση των τοπικών, περιφερειακών και, ενδεχομένως, για τη παγκόσμια οικονομία και τις δυνάμεις της αγοράς και του νομικού και κανονιστικού περιβάλλοντος. Η διεθνής εμπειρία, ανάλογα με την περίπτωση, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη.
- iii. Η στάση των μεμονωμένων μελών του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να διευκολύνει την επικοινωνία, τη συνεργασία και την κρίσιμη συζήτηση στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

- *Αρχή 3^η (Principle 3): Η δομή και οι πρακτικές του Διοικητικού Συμβουλίου.*

«Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να καθορίσει τις κατάλληλες δομές και πρακτικές διακυβέρνησης για το δικό του έργο, και να θέσει σε εφαρμογή τα μέσα για τέτοιου είδους πρακτικές που πρέπει να ακολουθούνται, τα οποία πρέπει να αναθεωρούνται περιοδικά για τη συνεχή αποτελεσματικότητά τους».

Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να δομηθεί όσον αφορά την ηγεσία, το μέγεθος και τη χρήση των επιτροπών. Θα πρέπει να διατηρεί και να ενημερώνει τους κανόνες του και διενεργεί τακτικές αξιολογήσεις της ίδιας ως σύνολο, των επιτροπών της και των επιμέρους μελών του διοικητικού συμβουλίου της. Το διοικητικό συμβούλιο θα πρέπει να κρατάει κατάλληλα αρχεία. Ο πρόεδρος του ΔΣ θα πρέπει να είναι ανεξάρτητος ή μη εκτελεστικό μέλος του.

Όσον αφορά τις επιτροπές διοικητικού συμβουλίου, το ΔΣ μπορεί να καθορίσει ορισμένες ειδικές επιτροπές. Οι επιτροπές θα πρέπει να δημιουργούνται και να εξουσιοδοτούνται από όλο το ΔΣ. Ο αριθμός και η φύση των επιτροπών εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του μεγέθους της τράπεζας και του ΔΣ της, η φύση των επιχειρηματικών περιοχών της τράπεζας, και το προφίλ κινδύνου της. Αυτές οι επιτροπές μπορεί να είναι: **1.** ελεγκτική επιτροπή, **2.** επιτροπή κινδύνου, **3.** επιτροπή αποζημίωσης, **4.** άλλες εξειδικευμένες επιτροπές, όπως Διορισμών / Ανθρώπινου Δυναμικού / επιτροπών διακυβέρνησης, και Επιτροπή Δεοντολογίας και Συμμόρφωσης.

1. Ελεγκτική Επιτροπή:

Μια επιτροπή ελέγχου θα πρέπει να συσταθεί για τις συστημικά σημαντικές τράπεζες και συνιστάται για άλλες τράπεζες με βάση το μέγεθος, το προφίλ κινδύνου του οργανισμού και την πολυπλοκότητα.

Η επιτροπή αυτή θα πρέπει να αποτελείται εξ ολοκλήρου από ανεξάρτητα ή μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία θα πρέπει να έχουν μια "καρέκλα" που να είναι ανεξάρτητη και όχι κάποιου άλλου μέλους του ΔΣ ή οποιαδήποτε άλλη επιτροπή. Τέλος, πρέπει να περιλαμβάνει μέλη που έχουν εμπειρία σε πρακτικές ελέγχου, της χρηματοοικονομικής αναφοράς και λογιστικής.

Η επιτροπή ελέγχου είναι, ιδίως υπεύθυνη για:

- Τη διαμόρφωση της πολιτικής για τον εσωτερικό έλεγχο και την υποβολή χρηματοοικονομικών εκθέσεων, μεταξύ άλλων.
- Την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης
- Παρέχει εποπτεία αλληλεπιδρά με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας.
- Εγκρίνει ή προτείνει προς το ΔΣ ή τους μετόχους για την έγκρισή τους, τον διορισμό, την αμοιβή και την απόλυση των εξωτερικών ελεγκτών.
- Αναθεωρεί και την εγκρίνει το πεδίο εφαρμογής του ελέγχου και τη συχνότητα.
- Λαμβάνει βασικές εκθέσεις ελέγχου και την εξασφαλίζει ότι η ανώτερη διοίκηση λαμβάνει τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα έγκαιρα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών του ελέγχου, τη μη συμμόρφωση με τις πολιτικές, νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, και άλλα προβλήματα που εντοπίστηκαν από τους ελεγκτές και άλλες λειτουργίες ελέγχου.
- Επιβλέπει την εγκατάσταση των λογιστικών πολιτικών και πρακτικών από την τράπεζα.
- Επανεξετάζει τη γνώμη τρίτων για το σχεδιασμό και την αποτελεσματικότητα του συνολικού πλαισίου διακυβέρνησης, των κινδύνων και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

2. Επιτροπή Κινδύνου.

Θα πρέπει να απαιτείται μια επιτροπή κινδύνου για συστημικά σημαντικές τράπεζες και συνιστάται για άλλες τράπεζες με βάση το μέγεθος, το προφίλ κινδύνου ενός οργανισμού και την πολυπλοκότητα.

Στη πλειοψηφία τους, τα μέλη της επιτροπής θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα, τα οποία θα πρέπει να έχουν μια "καρέκλα" που να είναι ανεξάρτητη και όχι κάποιου άλλου μέλους του ΔΣ ή οποιαδήποτε άλλη επιτροπή. Τέλος, πρέπει να περιλαμβάνει μέλη που έχουν εμπειρία σε θέματα και πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Η επιτροπή κινδύνου πρέπει:

- Να συζητάει όλες τις στρατηγικές κινδύνου και να κάνει συστάσεις για αυτές και για την πολιτική ανάληψης κινδύνων στο ΔΣ.
- Να εξετάζει τις πολιτικές κινδύνου της τράπεζας τουλάχιστον σε ετήσια βάση.
- Να επιβλέπει τις διαδικασίες της διοίκησης ώστε να εξασφαλίσει την τήρηση των πολιτικών κινδύνου.

3. Επιτροπή αποζημίωσης.

Μια επιτροπή αποζημιώσεων απαιτείται για συστημικά σημαντικές τράπεζες. Θα πρέπει να υποστηρίζει το ΔΣ στην εποπτεία του συστήματος αμοιβών και στη διασφάλιση ότι είναι κατάλληλο για την τράπεζα, την απόδοσή του, το περιβάλλον του ελέγχου και σε συμμόρφωση με τις ρυθμιστικές ή / και νομικές απαιτήσεις.

- ***Αρχή 4^η (Principle 4): Ανώτερα διοικητικά στελέχη.***

«Υπό τη διεύθυνση και εποπτεία του ΔΣ, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη θα πρέπει να διεξάγουν και να διαχειρίζονται τις δραστηριότητες της τράπεζας κατά τρόπο που να συνάδει με την επιχειρηματική στρατηγική, η διάθεση ανάληψης κινδύνου, την αμοιβή και άλλες πολιτικές που έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο.»

Αποτελούνται από ένα πυρήνα-ομάδα ατόμων υπεύθυνοι και υπόλογοι στο ΔΣ για την ορθή και συνετή καθημερινή διαχείριση της τράπεζας.

- ***Αρχή 5^η (Principle 5): Η διακυβέρνηση των δομών της ομάδας.***

«Σε μια δομή της ομάδας, το ΔΣ της μητρικής εταιρείας έχει τη συνολική ευθύνη για την ομάδα και για την εξασφάλιση της δημιουργίας και λειτουργίας ενός

σαφούς πλαισίου διακυβέρνησης κατάλληλο με τη δομή, τις εργασίες και τους κινδύνους της ομάδας και των οντοτήτων της. Το ΔΣ και τα ανώτατα στελέχη θα πρέπει να γνωρίζουν και να κατανοούν την οργανωτική δομή του ομίλου της τράπεζας και τους κινδύνους που εγκυμονεί.»

Καθοδήγηση παρέχεται σε διοικητικά συμβούλια των εταιρειών μητρικής, των θυγατρικών ΔΣ και όπου υπάρχουν πολύπλοκες ή αδιαφανείς δομές.

- **Αρχή 6^η (Principle 6): Λειτουργία διαχείρισης κινδύνου.**

«Οι τράπεζες θα πρέπει να έχουν μια αποτελεσματική ανεξάρτητη λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, υπό τη διεύθυνση του επικεφαλής αξιωματικού του κινδύνου (CRO), με επαρκή ανάστημα, την ανεξαρτησία, τους πόρους και πρόσβαση στο ΔΣ»

Η λειτουργία αυτή είναι ένα βασικό συστατικό της δεύτερης γραμμής της άμυνας της τράπεζας και είναι υπεύθυνη για την εποπτεία των δραστηριοτήτων ανάληψης κινδύνου.

Μεγάλες, πολύπλοκες και τράπεζες που δραστηριοποιούνται διεθνώς, και άλλες τράπεζες, με βάση το προφίλ κινδύνου τους και τις απαιτήσεις της τοπικής διακυβέρνησης, πρέπει να έχει κάθε μια από ένα ανώτερο στέλεχος (CRO ή ισοδύναμο) με συνολική ευθύνη για τη λειτουργία της διαχείρισης κινδύνου της τράπεζας.

Διορισμό, την απόλυση και άλλες αλλαγές στη θέση CRO θα πρέπει να εγκριθούν από το ΔΣ ή την επιτροπή κινδύνου. Θα πρέπει να δημοσιοποιούνται εάν ο CRO απομακρυνθεί από τη θέση του / της. Οι λόγοι για την απαλλαγή αυτή θα πρέπει, επίσης, να συζητηθούν με τον προϊστάμενό της τράπεζας

- **Αρχή 7^η (Principle 7): Εντοπισμός των κινδύνων, παρακολούθηση και έλεγχος.**

«Οι κίνδυνοι πρέπει να προσδιορίζονται, παρακολουθούνται και ελέγχονται σε συνεχή διατραπεζική κλίμακα και σε ατομική βάση. Η πολυπλοκότητα της διαχείρισης κινδύνου της τράπεζας και οι υποδομές του εσωτερικού ελέγχου θα

πρέπει να συμβαδίζουν με τις αλλαγές στο προφίλ κινδύνου της τράπεζας, στο εξωτερικό τοπίο του κινδύνου και στην βιομηχανική κατάσταση»

Ουσιαστικά παρέχονται οδηγίες για τις διαδικασίες ταυτοποίησης κινδύνων, τη μέτρηση και τη διαχείριση.

- **Αρχή 8^η (Principle 8): Κοινοποίηση κινδύνου.**

«Ένα αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης των κινδύνων απαιτεί ισχυρή επικοινωνία με την τράπεζα για τον κίνδυνο, τόσο σε ολόκληρο τον οργανισμό και μέσω της υποβολής εκθέσεων στο ΔΣ και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.»

Παρέχονται σχετικές οδηγίες για την κοινοποίηση του κινδύνου, την ενημέρωση, την υποβολή εκθέσεων και των συστημάτων του κινδύνου.

- **Αρχή 9^η (Principle 9): Συμμόρφωση.**

«Το ΔΣ είναι αρμόδιο για την εποπτεία της διαχείρισης του κινδύνου της συμμόρφωσης της τράπεζας. Το ΔΣ θα πρέπει να καθιερώσει μια λειτουργία συμμόρφωσης και να εγκρίνει τις πολιτικές και τη διαδικασία της τράπεζας για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων και την παροχή συμβουλών σχετικά με τον κίνδυνο της συμμόρφωσης»

Μια ανεξάρτητη λειτουργία συμμόρφωσης αποτελεί βασικό συστατικό της δεύτερης γραμμής της άμυνας της τράπεζας και είναι υπεύθυνη για τη διασφάλιση ότι η τράπεζα λειτουργεί με ακεραιότητα και σε συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και τις εσωτερικές πολιτικές.

- **Αρχή 10^η (Principle 10): Εσωτερικός έλεγχος**

«Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να παρέχει ανεξάρτητη διασφάλιση στο ΔΣ και θα πρέπει να στηρίζει το ΔΣ και ανώτερα διοικητικά στελέχη για την προώθηση μιας αποτελεσματικής διαδικασίας διακυβέρνησης και η μακροπρόθεσμη ευρωστία της τράπεζας»

Μια αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία εσωτερικού ελέγχου αποτελεί την τρίτη γραμμή άμυνας στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να έχει μια σαφή εντολή, να λογοδοτεί στο ΔΣ και να είναι ανεξάρτητη από τις δραστηριότητες που ελέγχει. Θα πρέπει να δημοσιοποιείται εάν ο διευθύνων σύμβουλος του ελέγχου απομακρύνεται από τη θέση του και οι λόγοι για αυτή την απόφαση θα πρέπει να συζητηθούν με τον προϊστάμενό της τράπεζας.

- **Αρχή 11^η (Principle 11): Αποζημίωση.**

«Η διάρθρωση των αμοιβών της τράπεζας θα πρέπει να στηρίζει την ορθή εταιρική διακυβέρνηση και τη διαχείριση του κινδύνου.»

Το ΔΣ, ή κατ'εξουσιοδότηση του, η επιτροπή αποζημιώσεων, είναι υπεύθυνη για τη συνολική εποπτεία της εφαρμογής της διοίκησης του συστήματος αμοιβών για το σύνολο της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης των αποτελεσμάτων σχετικά με τα κίνητρα που το σύστημα αμοιβής δημιουργεί.

- **Αρχή 12^η (Principle 12): Πληροφόρησης και διαφάνειας**

«Η διακυβέρνηση της τράπεζας θα πρέπει να είναι επαρκώς διαφανής για τους μετόχους, τους καταθέτες, άλλα ενδιαφερόμενα μέρη και τους συμμετέχοντες στην αγορά»

Όλες οι τράπεζες θα πρέπει κατ'ελάχιστον να γνωστοποιούν κάθε χρόνο την προσέγγιση προσλήψεων για τη σύνθεση και την επιλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου, και κατά πόσον η τράπεζα έχει επιτροπές και πόσο συχνά αυτές οι επιτροπές έχουν συναντηθεί. Σε γενικές γραμμές, οι τράπεζες θα πρέπει να εφαρμόζουν το τμήμα πληροφόρησης και διαφάνειας των αρχών του ΟΟΣΑ.

Βασικά σημεία που αφορούν κινδύνους και τις στρατηγικές διαχείρισης αυτών χωρίς να παραβιάζεται η απαραίτητη εμπιστευτικότητα πρέπει να γνωστοποιούνται. Συνεπώς, η αποκάλυψη θα πρέπει να είναι ακριβής, σαφής και έγκαιρη.

- *Αρχή 13^η (Principle 13): Ο ρόλος των εποπτικών αρχών.*

«Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να παρέχουν καθοδήγηση για την εποπτεία και την εταιρική διακυβέρνηση στις τράπεζες, μεταξύ άλλων μέσω ολοκληρωμένων αξιολογήσεων και την τακτική αλληλεπίδραση με το ΔΣ και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη, θα πρέπει, επίσης, να απαιτούν βελτίωση και διορθωτικές ενέργειες, όπου είναι απαραίτητο, και θα πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση με άλλες εποπτικές αρχές»

Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να θεσπίσουν κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις προσδοκίες για την ορθή εταιρική διακυβέρνηση. Θα πρέπει να διενεργούν εκτεταμένες αξιολογήσεις της εταιρικής διακυβέρνησης μιας τράπεζας και θα πρέπει να αλληλεπιδρούν με τους διευθυντές και τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη.

3.4 Εταιρική διακυβέρνηση και Ταμείο Χρηματοπιστωτικής σταθερότητας

Αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα στις οποίες είναι και η Ελλάδα έχουν θεσμοθετήσει κάποιες αρχές για την εταιρική διακυβέρνηση για εισηγμένες Α.Ε.. Οι αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης έχουν σκοπό τη διαφύλαξη του κοινού συμφέροντος των μελών και την διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της εταιρίας.

Οι κανόνες αυτοί περί εταιρικής διακυβέρνησης δίνουν τη δυνατότητα στους μετόχους μιας εταιρίας να έχουν πρόσβαση στη λήψη αποφάσεων και στους εσωτερικούς ελέγχους της εταιρίας, αλλά δυστυχώς δεν έχουν ακόμα βρει την πρακτική εφαρμογή που θα έπρεπε. Η εταιρική διακυβέρνηση έχει και κανόνες που μπορούν να εφαρμοστούν και σε οντότητες που δεν έχουν τη μορφή εταιρίας. Στο τρίτο μνημόνιο και με το νόμο 4336/2015 επιβάλλονται κανόνες στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) (νόμος 3864/2010) με παρεμβάσεις προς διόρθωση των κακώς κειμένων και με στόχο την ακόμα μεγαλύτερη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και ενίσχυση του τραπεζικού συστήματος.

Η αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης είναι ένα σύνολο κανόνων που υπάρχει για να προστατεύει τους ιδιοκτήτες και μικροϊδιοκτήτες από αποφάσεις της διοίκησης που δεν στοχεύουν στο γενικό καλό της επιχείρησης. Με αντίστοιχη λογική θεσπίστηκαν νόμοι στο μνημόνιο οι οποίοι ορίζουν ότι το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας θα έχει ανεξαρτησία αποφάσεων από τις πολιτικές παρεμβάσεις.

Το ΤΧΣ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Η πρώτη ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών την πρώτη φορά έγινε από κεφάλαια

του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF - ΕΤΧΣ), ενώ τη δεύτερη φορά έγινε από το Δημόσιο.

Ο τρόπος λήψης αποφάσεων με βάση την Καθημερινή είναι ο παρακάτω: « το Γενικό Συμβούλιο, όργανο διοίκησης του ΤΧΣ, αποφασίζει για την παροχή κεφαλαιακής ενίσχυσης σε τράπεζα και για την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που αντιστοιχούν στις νέες τραπεζικές μετοχές που αποκτά. Δεύτερο όργανο είναι η Εκτελεστική Επιτροπή που είναι αρμόδια για την εφαρμογή αποφάσεων και την εκτέλεση πράξεων του Γενικού Συμβουλίου. Τα 7 από τα 9 μέλη του Γενικού Συμβουλίου (και ο πρόεδρος του), καθώς και τα 2 από τα 3 μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής (και ο διευθύνων σύμβουλος αυτής), επιλέγονται μεταξύ «προσώπων με διεθνή εμπειρία σε τραπεζικά θέματα». Εκπρόσωποι του υπ. Οικονομικών και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) υπάρχουν από ένας στο κάθε όργανο, αλλά όλα τα μέλη διορίζονται/ ανανεώνεται η θητεία τους με απόφαση του υπ. Οικονομικών. Τα μέλη επιλέγονται σήμερα από ειδική επιτροπή που αποτελείται από ισάριθμους εκπροσώπους του υπ. Οικονομικών και της ΤτΕ, μια ρύθμιση που όμως δεν εξασφαλίζει την αντικειμενικότητα της κρίσης».

Ζητήματα συγκρούσεων στην εταιρική διακυβέρνηση

Υπάρχουν διάφορες πιθανές συγκρούσεις συμφερόντων που μπορεί να προκύψουν μεταξύ των διαχειριστών και των ιδιοκτητών, οι οποίες προκύπτουν σε κάθε οργάνωση στην οποία υπάρχει διαχωρισμός της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και της ανάληψης κινδύνων. Στην περίπτωση συνεταιριστικών τραπεζών, αυτές οι συγκρούσεις μπορεί να προκύψουν μεταξύ της διοίκησης και των μελών.

Στην περίπτωση των εταιρειών που εξετάζουμε, μπορεί να υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ της διοίκησης και των μετόχων. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα όταν οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων δεν φέρουν σημαντικό μερίδιο στις επιπτώσεις των αποφάσεών τους. Σε άλλη την περίπτωση μπορεί να προκύψει ένας δυνητικός ηθικός κίνδυνος, καθώς οι διαχειριστές μπορεί να συμπεριφέρονται με βάση τα δικά τους συμφέροντα και όχι προς το συμφέρον των μελών ή των μετόχων. Η κεντρική ιδέα είναι ότι οι ιδιοκτήτες μιας τράπεζας, είτε είναι μέτοχοι είτε μέλη ενός

συνεταιρισμού, αναθέτουν στη διεύθυνση τη διαχείριση της επιχείρησης και τη λειτουργία της προς το συμφέρον τους. Ειδικότερα, η διοίκηση πρέπει να ακολουθήσει πολιτικές που μεγιστοποιούν το όφελος των ιδιοκτητών. Με τη σειρά τους, οι μέτοχοι / μέλη παρακολουθούν και ελέγχουν τη διοίκηση για να αποτρέψουν την εκμετάλλευση της πλεονεκτικής θέσης τους. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές στη φύση της ιδιοκτησίας μεταξύ διαφορετικών τύπων επιχειρήσεων και αυτό από μόνο του δημιουργεί διαφορετικά βέλτιστα μοντέλα για την εταιρική διακυβέρνηση.

Τα ζητήματα της εταιρικής διακυβέρνησης πρέπει να εξεταστούν στο ευρύτερο πλαίσιο της σχέσης επιρροής, ελέγχου, προστασίας και κυρώσεων όσον αφορά τα προβλήματα των οργανισμών και των διαφόρων μηχανισμών που είναι διαθέσιμοι για την αντιμετώπισή τους. Έχουν προταθεί διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να αποφευχθεί μια τέτοια κατάσταση:

Άσκηση πίεσης: οι μέτοχοι ή τα μέλη ασκούν πίεση στη διοίκηση για να ακολουθήσουν τις σωστές πολιτικές

Αποχώρηση: οι δυσαρεστημένοι μέτοχοι σε μια εταιρεία πωλούν το μερίδιο ιδιοκτησίας τους που μπορεί να έχει αντίκτυπο στην τιμή της μετοχής. Ή τα μέλη ενός συνεταιρισμού εκκαθαρίζουν το μερίδιό τους, για παράδειγμα, αποσύροντας κεφάλαια ή ακυρώνοντας συμβάσεις.

Διακυβέρνηση και ρυθμίσεις λογοδοσίας: πρέπει να υπάρχουν σταθεροί και ακριβείς μηχανισμοί για την άσκηση λογοδοσίας και τον έλεγχο των διαχειριστών.

Αγορά εργασίας: η αγορά εργασίας για τα στελέχη μπορεί να αποτελέσει παράγοντα πειθαρχίας στο βαθμό που οι διαχειριστές επιδιώκουν να ενισχύσουν την προσωπική αξία τους στην αγορά δημιουργώντας μια φήμη επιτυχίας.

Κανονισμός: οι σαφείς εταιρικοί κανονισμοί μπορεί να διασφαλίσουν ότι η συμπεριφορά της διοίκησης περιορίζεται από την εποπτεία των επιχειρήσεων.

Δημοσιότητα: η συμπεριφορά της διοίκησης και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης ελέγχονται, για παράδειγμα, από τα μέσα ενημέρωσης που επιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους φορείς να κάνουν τεκμηριωμένες κρίσεις σχετικά με την τράπεζα (Groeneveld & Llewellyn, 2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΙΣ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Οι συνεταιρισμοί είναι μια ειδική μορφή επιχείρησης, της οποίας το επιχειρησιακό πρότυπο παρουσιάζει ουσιαστικά δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα οποία είναι εντελώς διαφορετικά από εκείνα των επιχειρήσεων, των οποίων οι μετοχές διατίθενται δημόσια. Επομένως, θεωρείται αναπόφευκτο ότι οι συνεταιριστικές ιδιομορφίες θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη όσον αφορά τον τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΚ 1435/22.7.03 που αφορά το Καταστατικό Ευρωπαϊκής Συνεταιριστικής Εταιρείας, οι συνεταιρισμοί είναι οντότητες «με ιδιαίτερες λειτουργικές αρχές που είναι εντελώς διαφορετικές από εκείνες των άλλων οικονομικών φορέων. Σε αυτές περιλαμβάνονται η αρχή της δημοκρατικής διάρθρωσης και ελέγχου και η διανομή των καθαρών κερδών της οικονομικής χρήσης με βάση την ισότητα. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι αρχές των συνεταιριστικών τραπεζών όπως αυτές εμφανίζονται στη σχετική παρουσίαση της ΕΣΤΕ σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών, η οποία δημοσιεύτηκε το 2006.

Τύποι τραπεζικών συνεταιρισμών

Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα αναφερθούν τέσσερα συνολικά είδη τραπεζικών συνεταιρισμών. Οι ευρωπαϊκού τύπου συνεταιριστικές τράπεζες, οι πιστωτικές ενώσεις που συναντώνται συχνότερα στις ΗΠΑ, οι κατασκευαστικές εταιρίες που συναντώνται κυρίως στην Αυστραλία και οι τραπεζικοί συνεταιρισμοί που αποτελούν μέρος ενός άλλου συνεταιρισμού. Βέβαια υπάρχουν και άλλες κατηγοριοποιήσεις ανάλογα με τον τρόπο λειτουργίας των τραπεζικών συνεταιρισμών. Γενικά ο τρόπος λειτουργίας διαφέρει από περιοχή σε περιοχή, καθώς οι τραπεζικοί συνεταιρισμοί

στην Ευρώπη διαφοροποιούνται εξαιρετικά από τους αντίστοιχους στις ΗΠΑ. Ως κοινά μπορούμε να πούμε ότι μοιράζονται μια σειρά κοινών χαρακτηριστικών και αξιών, μεταξύ των οποίων: την κοινωνική δέσμευση, την εστίαση στην τοπική κοινότητα και τη δημοκρατική διακυβέρνηση. Ωστόσο, υπάρχουν διαφορές μεταξύ κάποιων πιστωτικών ενώσεων και κάποιων συνεταιρισμών. Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ των δύο ειδών είναι ότι στις πιστωτικές ενώσεις οι πελάτες πρέπει να είναι μέλη, ενώ οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι επίσης σε θέση να εξυπηρετήσουν μη μέλη.

Οι ευρωπαϊκές συνεταιριστικές τράπεζες αποτελούν από καιρό ένα αναπόσπαστο και καθιερωμένο τμήμα του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι συνεταιριστικές τράπεζες λειτουργούν με πλήρη τραπεζική άδεια και υπηρετούν πολλά μη μέλη σήμερα. Στις πρώτες μέρες, η ιδιότητα του μέλους ήταν υποχρεωτική προκειμένου να δικαιούται κάποιος να λάβει δάνειο από μια τοπική συνεταιριστική τράπεζα. Πολλές συνεταιριστικές τράπεζες κατέργησαν αυτή την απαίτηση εδώ και πολύ καιρό. Αυτό οφειλόταν κυρίως σε θεμελιώδεις αλλαγές στις οικονομικές δομές των χωρών, δηλαδή από τη γεωργική και τη βιομηχανική οικονομία, στην αύξηση του ατομικισμού και των μεγάλων καινοτομιών στις υπηρεσίες, καθώς και στην αυξανόμενη ζήτηση για στεγαστικά δάνεια. Δεδομένου ότι οι επενδύσεις σε τεχνολογίες πληροφορικής απαιτούν μεγάλα χρηματικά ποσά, οι συνεταιριστικές τράπεζες έπρεπε να αρχίσουν να εξυπηρετούν με μεγάλα δάνεια τις επιχειρήσεις αυτές ώστε να αυξήσουν τις δραστηριότητές τους. Η μέση αναλογία μέλους προς πελάτη ανέρχεται σήμερα στο 30%, πράγμα που σημαίνει ότι η μεγάλη πλειονότητα των πελατών δεν είναι μέλη μιας συνεταιριστικής τράπεζας και ότι οι πελάτες δεν είναι αυτόματα μέλη. Ωστόσο, είναι αλήθεια ότι η αξία της συμμετοχής έχει διαβρωθεί με την πάροδο του χρόνου, καθώς το αρχικό κίνητρο να γίνει κάποιος μέλος συνεταιριστικής τράπεζας, δηλαδή να έχει πρόσβαση σε προσιτές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, έχει χάσει την ισχύ του στη Δυτική Ευρώπη.

Εξάλλου, η ομοιογένεια της βάσης μελών και των πελατών έχει αποδυναμωθεί ως αποτέλεσμα των κοινωνικών, οικονομικών και ανταγωνιστικών εξελίξεων με την πάροδο του χρόνου. Αρχικά, τα μέλη των συνεταιριστικών τραπεζών ήταν κυρίως αγρότες ή βιοτέχνες στις πόλεις, γεγονός που απλοποίησε τη διαχείριση των πρώιμων τοπικών πιστωτικών συνεταιρισμών. Σήμερα, είναι πολύ πιο δύσκολο να συμβιβαστούν τα δυνητικά αποκλίνοντα συμφέροντα των μελών με διαφορετικό υπόβαθρο και ανάγκες. Πλέον μόνο μέσω ελέγχου μπορεί να διασφαλιστεί ότι οι

τοπικές συνεταιριστικές τράπεζες θα παραμείνουν κοντά στην αρχική τους αποστολή και στον παραδοσιακό επιχειρηματικό προσανατολισμό. Παρόλα αυτά οι συνεταιριστικές τράπεζες αποτελούν σημαντικό μέρος της πολυμορφίας και της πολυφωνίας στην ευρωπαϊκή τραπεζική. Το 2013, ο συνολικός αριθμός των μελών συνεταιριστικών τραπεζών ανήλθε σε περίπου 78 εκατομμύρια, δηλαδή το 18 τοις εκατό του συνόλου του πληθυσμού στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές χώρες είναι μέλη μιας συνεταιριστικής τράπεζας. Το μέσο μερίδιο της εγχώριας αγοράς στα δάνεια λιανικής καθώς και στις λιανικές αποταμιεύσεις υπερβαίνει το 20%.

Το World Council of Credit Unions (WOCCU) εκτιμά ότι οι πιστωτικές ενώσεις εξυπηρετούν περίπου 208 εκατομμύρια ανθρώπους και διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία 1,7 τρισεκατομμυρίων δολαρίων.

Η τρίτη κατηγορία των τραπεζικών συνεταιρισμών είναι ο τομέας των δομικών κατασκευών, ο οποίος υπάρχει κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία. Οι οικοδομικές εταιρείες ανήκουν στα μέλη που αποταμιεύουν και δανείζονται. Το επιχειρηματικό μοντέλο των οικοδομικών εταιρειών είναι γενικά αρκετά απλό. Τα μέλη αποταμιεύουν στον οργανισμό και τα κεφάλαια αυτά χρησιμοποιούνται για τη χορήγηση δανείων σε μέλη που επιθυμούν να αποκτήσουν ακίνητα, τα οποία αναλαμβάνει η οικοδομική εταιρεία.

Η τέταρτη και μάλλον μικρότερη κατηγορία τραπεζικών συνεταιρισμών περιλαμβάνει τις τράπεζες που δημιουργούνται από άλλους συνεταιρισμούς. Στο Ηνωμένο Βασίλειο αυτό το είδος τραπεζικών συνεταιρισμών είναι αρκετά ανεπτυγμένο (Groeneveld, 2015).

Η εταιρική διακυβέρνηση μέθοδος ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων μιας υγιούς οικονομίας και αποτελεί προϋπόθεση για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Η διασφάλιση καλύτερης διακυβέρνησης των εταιρειών, των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των αγορών αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως ανάγκη για τις αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες χώρες, παρά τον περιορισμένο αριθμό εταιρειών που διαθέτουν μετοχές. Για τις αναπτυσσόμενες χώρες ειδικά, τα υψηλότερα πρότυπα εταιρικής διακυβέρνησης στον ιδιωτικό τομέα μπορούν να προσφέρουν σημαντικά οφέλη. Τέτοια οφέλη μπορεί να είναι η καλύτερη πρόσβαση στην εξωτερική χρηματοδότηση, το χαμηλότερο κόστος και η καλύτερη απόδοση της επιχείρησης (Claessens 2003).

Η συζήτηση για την εταιρική διακυβέρνηση διευρύνθηκε με την αναγνώριση της επιτυχίας των εταιρικών μοντέλων που είχαν κάποιες εισηγμένες επιχειρήσεις

κυρίως στην Αγγλία και τις ΗΠΑ. Μέχρι στιγμής έχει δοθεί ελάχιστη προσοχή στις ανάγκες διακυβέρνησης άλλων θεσμικών μορφών επιχειρήσεων όπως οι συνεταιρισμοί, παρά τη σημαντική παρουσία τους σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Ο συνεταιριστικός τομέας στο σύνολό του δεν έχει αναλυθεί σε μεγάλο βαθμό και οι ιδιαίτερες προκλήσεις του για την εταιρική διακυβέρνηση παραμένουν ακόμη σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητες.

Στόχοι των συνεταιρισμών

Παρά την ύπαρξη σημαντικής βιβλιογραφίας σχετικά με τους συνεταιρισμούς, υπάρχουν ακόμα και σήμερα έννοιες που δεν είναι απόλυτα κατανοητές. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για αυτό. Πολύ συχνά, ο συνεταιριστικός τομέας αντιμετωπίζεται μέσω του πρίσματος της επιχείρησης ή απλά μιας θεσμικής μορφής. Πολλές μελέτες απέτυχαν να καταγράψουν την ετερογενή και ποικίλη φύση των συνεταιρισμών και υποβάθμισαν τη θέση τους ως τρόπος ανάπτυξης σε παγκόσμια κλίμακα. Ως ορισμό του συνεταιρισμού μπορούμε να παραθέσουμε τον παρακάτω:

Μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συνενώθηκαν οικειοθελώς για να ανταποκριθούν στις κοινές οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες και προσδοκίες τους μέσω κοινής ιδιοκτησίας και μιας δημοκρατικά ελεγχόμενης επιχείρησης (ICA 1995).

Από τη διπλή ταυτότητά τους, οι συνεταιρισμοί αντιμετώπιζαν πάντοτε πολύπλοκες προκλήσεις διακυβέρνησης και σε κάποιες χώρες υπάρχει ένα καλά εδραιωμένο θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος. Συνολικά μπορούμε να αναφέρουμε επτά αρχές που διέπουν τους συνεταιρισμούς που παρατίθεται παρακάτω (ICA, 1995):

Εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή: Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοιχτές σε όλα τα άτομα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και είναι πρόθυμοι να αποδεχθούν τις ευθύνες της ιδιότητας του μέλους, χωρίς κοινωνικές, φυλετικές, πολιτικές ή θρησκευτικές διακρίσεις, ή διακρίσεις λόγω φύλλου.

Δημοκρατικός έλεγχος των μελών: Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις που ελέγχονται από τα μέλη τους και συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό πολιτικών και τη λήψη αποφάσεων. Οι άνδρες και οι γυναίκες που εκλέγονται αντιπρόσωποι είναι υπεύθυνοι για την ιδιότητα του μέλους. Στους συνεταιρισμούς τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (ένα μέλος, μία ψήφος) και οι συνεταιρισμοί οργανώνονται επίσης με δημοκρατικό τρόπο και σε άλλα επίπεδα λειτουργίας.

Οικονομική Συμμετοχή Μέλους: Τα μέλη συμβάλλουν ισότιμα και ελέγχουν δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού τους. Τουλάχιστον ένα μέρος αυτού του κεφαλαίου αποτελεί κοινή ιδιοκτησία του συνεταιρισμού. Τα μέλη συνήθως λαμβάνουν περιορισμένη αποζημίωση, εάν υπάρχει, για το εγγεγραμμένο κεφάλαιο που δόθηκε ως προϋπόθεση για την ένταξη. Τα μέλη διαθέτουν τα πλεονάσματα για οποιονδήποτε ή για όλους τους ακόλουθους σκοπούς: ανάπτυξη του συνεταιρισμού τους, ενδεχομένως δημιουργώντας αποθεματικά, παροχή υπηρεσιών σε μέλη ή μη μέλη του συνεταιρισμού και για άλλους σκοπούς που έχουν αποφασιστεί από τη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού.

Αυτονομία και Ανεξαρτησία: Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις που ελέγχονται από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, το κάνουν με όρους που διασφαλίζουν δημοκρατικό έλεγχο από τα μέλη τους και διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία τους.

Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση: Οι συνεταιρισμοί παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση στα μέλη, τους εκλεγμένους αντιπροσώπους, τους διευθυντές και τους υπαλλήλους τους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη του συνεταιρισμού. Ενημερώνουν το ευρύ κοινό σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της συνεργασίας.

Η συνεργασία μεταξύ των Συνεταιρισμών: Οι συνεταιρισμοί εξυπηρετούν τα μέλη τους πιο αποτελεσματικά όταν συνεργάζονται μεταξύ τους προωθώντας το

συνεταιριστικό κίνημα και δουλεύοντας μαζί μέσω των τοπικών, εθνικών, περιφερειακών και διεθνών δομών.

Ανησυχία για την Κοινότητα: Οι συνεταιρισμοί εργάζονται για την αειφόρο ανάπτυξη των κοινοτήτων τους μέσω πολιτικών που έχουν εγκριθεί από τα μέλη τους (Shaw,2006).

4.1 Στόχος των Συνεταιριστικών Τραπεζών

Οι συνεταιριστικές τράπεζες, επικεντρώνουν την προσοχή τους στα μέλη τους και έχουν ως κύριο στόχο την ικανοποίηση των αναγκών αυτών ή / και την ανάπτυξη των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων τους.

Με τις χρηματοπιστωτικές τους δραστηριότητες, οι συνεταιριστικές τράπεζες υποστηρίζουν την οικονομική επιτυχία των μελών της τράπεζας. Επιπλέον προωθούν, υπό την ευρύτερη έννοια, τα ενδιαφέροντα των μελών τους, μέσω της παροχής διαφόρων τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων, όπως: αποδοχή καταθέσεων ταμειευτηρίου, χορήγηση όλων των ειδών των δανείων, συναλλαγές πληρωμών, επενδύσεις, συμβουλές κλπ.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι πολιτικής του συνεταιρισμού, καθορίζονται από τα μέλη του. Το κίνητρο για την ιδιότητα μέλους προέρχεται κυρίως από τις υπηρεσίες που προσφέρονται από το συνεταιρισμό παρά από την απόδοση του κεφαλαίου που επενδύεται. Η παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών στα μέλη είναι ένας από τους κύριους λόγους για τη δημιουργία και τη λειτουργία των συνεταιρισμών. Συνεπώς είναι η βασική προτεραιότητα και για τις Συνεταιριστικές Τράπεζες. Άλλοι στόχοι μπορούν να είναι η προώθηση της συμμετοχής των μελών στις οικονομικές δραστηριότητες, π.χ. η δημιουργία των απαραίτητων οικονομικών κλίμακας για τα μεμονωμένα μέλη με τη συγκέντρωση των πόρων τους. Αυτή η επιδίωξη μπορεί να υπονοήσει ότι οι Συνεταιριστικές Τράπεζες δεν προσανατολίζονται στην κεφαλαιαγορά ή ότι η μεγιστοποίηση του κέρδους δεν είναι ο βασικός τους στόχος. Όμως, φυσικά ένας συνεταιρισμός δεν μπορεί να λειτουργήσει κάτω από το κόστος ή ακόμα και χωρίς οποιοδήποτε περιθώριο κέρδους. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να λειτουργούν επικερδώς για να επιβιώσουν.

Κατά συνέπεια, η εταιρική διακυβέρνηση των συνεταιριστικών τραπεζών επικεντρώνεται λιγότερο στις οικονομικές αξιώσεις των μελών, αλλά εστιάζεται κυρίως στην ικανοποίηση της απαίτησης για σωστές και πλήρεις υπηρεσίες.

4.2 Ιδιότητα του μέλους σε μία Συνεταιριστική Τράπεζα

Ένα άλλο κύριο χαρακτηριστικό των συνεταιριστικών τραπεζών, το οποίο συνδέεται με τους συγκεκριμένους των στόχους, είναι ότι έχουν μέλη και όχι απλά μετόχους. Η θέση των συνεταιριστικών μελών είναι εντελώς διαφορετική από αυτή των μετόχων μιας εγγεγραμμένης ανώνυμης εταιρίας. Η ιδιότητα του μέλους στοχεύει στην δημιουργία μίας μακροπρόθεσμης σχέσης με την συνεταιριστική τράπεζα. Τα μέλη των συνεταιρισμών όχι μόνο θέτουν διαφορετικούς στόχους, αλλά έχουν μια ισχυρότερη συμμετοχή στο συνεταιρισμό τους. Τα μέλη των συνεταιριστικών τραπεζών, εξετάζουν γενικά τις δραστηριότητες της τράπεζας και ασκούν επιρροή μέσα από μια διπλή ιδιότητα. Από την μια πλευρά επενδύουν, συνήθως, περιορισμένα κεφάλαια στις συνεταιριστικές τράπεζες. Ενώ δεν αποσκοπούν σε υψηλά κέρδη, τα μέλη που επενδύουν, επιθυμούν η συνεταιριστική επιχειρησιακή λειτουργία να είναι υγιής, αποδοτική και κερδοφόρα. Από την άλλη πλευρά, τα μέλη είναι χρήστες των υπηρεσιών της συνεταιριστικής τους τράπεζας και ως χρήστες, είναι προς το συμφέρον τους οι υπηρεσίες να είναι υψηλής ποιότητας και να ικανοποιούν τις ανάγκες τους. Συνεπώς, οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των μελών τους. Προωθούν συγκεκριμένη πελατειακή πολιτική και παρέχουν το δικαίωμα λόγου στα μέλη τους, στη χάραξη της επιχειρησιακής πολιτικής. Δηλαδή καταβάλλεται η προσπάθεια σύγκλησης των συμφερόντων των μελών με την επιχειρησιακή πολιτική των συνεταιριστικών τραπεζών.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ικανοποίηση των απαιτήσεων των μελών τους ως χρήστες και επενδυτές κατά το δυνατόν περισσότερο οι συνεταιρισμοί δημιουργούν μια ειδική δομή διακυβέρνησης.

Επομένως, κατά γενικό κανόνα, οι συνεταιριστικές μερίδες μπορούν να εκχωρηθούν ή να πωληθούν μόνο στα μέλη ή οιονδήποτε που αποκτά την ιδιότητα μέλους, σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις και τη σύμφωνη γνώμη είτε της γενικής συνέλευσης, είτε του διοικητικού συμβουλίου είτε άλλου οργάνου διοίκησης.

Επιπλέον, στους συνεταιρισμούς, τα δικαιώματα προέρχονται από την ιδιότητα του μέλους. Αφορούν το άτομο και όχι τη μερίδα. Η ιδιότητα του μέλους είναι προαπαιτούμενο για την απόκτηση δύναμης και την άσκηση δικαιωμάτων. Συνεπώς, τα δικαιώματα δεν είναι μεταβιβάσιμα σε μη μέλη. Για αυτό το λόγο η δυνατότητα εκχώρησης θα συγκρουόταν με το συνεταιριστικό χαρακτηριστικό της προτεραιότητας στο άτομο. Επιπλέον, υπάρχουν περιορισμοί σχετικά με την ψηφοφορία μέσω εξουσιοδότησης έτσι ώστε να μην υπονομευθεί και πάλι το συνεταιριστικό χαρακτηριστικό της προτεραιότητας στο άτομο. Η συμμετοχή μεσαζόντων, οι οποίοι ως συνηθισμένη τακτική, διατηρούν αξιόγραφα για λογαριασμό άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων, στη διαδικασία της ψηφοφορίας, θα συγκρουόταν με το συνεταιριστικό χαρακτήρα.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά της ιδιότητας του μέλους στο συνεταιριστικό μοντέλο επιχείρησης, απαιτούν την πρέπουσα προσέγγιση από άποψη θέσπισης κανόνων, εταιρικής διακυβέρνησης. Πράγματι, η ιδιότητα του μέλους αποφασίζεται έπειτα από ώριμη σκέψη και αντιπροσωπεύει μακροπρόθεσμη δέσμευση. Επιπλέον, γενικότερα, τα μέλη συμμετέχουν στις δραστηριότητες του συνεταιρισμού και επομένως έχουν υψηλότερο βαθμό κατανόησης των λειτουργιών αυτού, από ότι θα συνέβαινε για το μέτοχο μιας εγγεγραμμένης ανώνυμης εταιρίας. Επίσης, δεδομένου ότι οι συνεταιριστικές μερίδες δεν είναι μεταβιβάσιμες και εμπορεύσιμες στην κεφαλαιαγορά, η προστασία ενός σχετικά ανημέρωτου ευρύτερου κοινού δεν τίθεται σε κίνδυνο.

4.3 Επενδυτικός χαρακτήρας

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του συνεταιρισμού και οι αναμενόμενες προσδοκίες των μελών καθορίζουν το χαρακτήρα της επένδυσης:

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, οι μερίδες εμπεριέχουν την ιδιότητα του μέλους και δεν μπορούν να εκχωρηθούν σε μη μέλη. Συνεπώς, οι συνεταιριστικές μερίδες δεν είναι διαπραγματεύσιμες ή εμπορεύσιμες σε μια δημόσια αγορά. Η συνεταιριστική μερίδα μπορεί να εξαγοραστεί από το συνεταιρισμό στην ονομαστική της αξία. Επομένως, τα μέλη, δεν έχουν την δυνατότητα να αποκομίσουν κεφαλαιακά κέρδη.

Εντούτοις, τα μέλη, λόγω της ιδιότητας τους, λαμβάνουν συνήθως μία μικρή αποζημίωση, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με το καταβεβλημένο κεφαλαίο. Οι συνεταιρισμοί μπορούν να πληρώσουν ένα μέρος στα μέλη τους, ανάλογα με την απόδοση του συνεταιρισμού, όμως η διανομή μερίσματος περιορίζεται από το γεγονός ότι τουλάχιστον ένα ορισμένο μέρος των κερδών χρησιμοποιείται για την δημιουργία αποθεματικών έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Σε μερικές χώρες, αυτά τα αποθεματικά είναι άδηλα και μεταφέρονται σε ένα κοινωνικό κεφάλαιο οικονομίας σε περίπτωση εκκαθάρισης.

Η προστασία των νόμιμων συμφερόντων των μελών καθώς και των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της επένδυσης, αποτελούν τα βασικά σημεία του διαλόγου σχετικά με την εταιρική διακυβέρνηση.

4.4 Η αρχή της δημοκρατικής συμμετοχής των μελών

Τα δημοκρατικά ιδεώδη αποτελούν τη βάση της εταιρικής διακυβέρνησης των συνεταιρισμών. Παρόλα ταύτα, οι συνεταιρισμοί έχουν μια ειδική αντίληψη του δημοκρατικού μοντέλου. Ο κανονισμός σχετικά με το Καταστατικό Συνεταιριστικής Εταιρείας (SCE) διευκρινίζει την αρχή της δημοκρατικής δομής «περιλαμβάνουν κυρίως την αρχή της υπεροχής του ατόμου η οποία εκδηλώνεται στους ειδικούς κανόνες σχετικά με τους όρους εισόδου, αποχώρησης και διαγραφής των μελών. Η αρχή αυτή εκφράζεται με τον κανόνα της μιας ψήφου κατ' άτομο, που σημαίνει ότι το δικαίωμα ψήφου είναι προσωποπαγές, και συνεπάγεται ότι τα μέλη δεν έχουν κανένα δικαίωμα επί του ενεργητικού του συνεταιρισμού»

Ο κανόνας "ένα άτομο - μιας ψήφου" παρέχει τη μέγιστη προστασία για τη δημοκρατική συμμετοχή όλων των μελών ενός συνεταιρισμού. Εξασφαλίζει τη δίκαιη αντιπροσώπευση των συμφερόντων όλων των μεμονωμένων μελών, τα οποία θα ήταν μειονότητα στις εγγεγραμμένες ανώνυμες εταιρίες όπου η αρχή "μία μερίδα - μία ψήφος" εφαρμόζεται. Δεδομένου ότι το δικαίωμα ψήφου δεν εξαρτάται από το ποσό του επενδυμένου κεφαλαίου, δεν υπάρχουν μέτοχοι πλειοψηφίας που θα μπορούσαν

να ελαττώσουν το βάρος της επίδρασης των άλλων ψήφων και με αυτόν τον τρόπο να περιορίσει τον έλεγχο της πλειοψηφίας των μελών.

Λόγω της πολιτικής του συγκεκριμένου επιχειρησιακού τους μοντέλου, οι συνεταιρισμοί προωθούν το συμφέρον όλων των μελών τους. Κατά τη λήψη επιχειρησιακών αποφάσεων οι Δ/ντές θα πρέπει να ικανοποιήσουν τις ανάγκες όσο το δυνατό περισσότερων μελών και στον ίδιο βαθμό. Αυτή η αρχή, παρέχει ίσα δικαιώματα σε όλα τα μέλη ανεξάρτητα από τον αριθμό μερίδων που έχουν αποκτήσει και εγγυώνται σε κάθε μέλος τον ίδιο βαθμό συμμετοχής στις αποφάσεις. Με αυτό τον τρόπο καλύπτονται οι απαιτήσεις των μελών κατά το μεγαλύτερο μέρος τους.

Επομένως, η φιλοσοφία του "μια μερίδα - ένας ψήφος" θα καθιστούσε το συνεταιριστικό επιχειρησιακό μοντέλο ανεπαρκές. Συνεπώς, οι συνεταιρισμοί πρέπει να εξαιρεθούν από οποιαδήποτε πρωτοβουλία που στοχεύει στην εφαρμογή της αρχής "μια μερίδα - ένας ψήφος".

4.5 Δομή ιδιοκτησίας / κεφαλαιακή δομή

Η αρχή "ένα άτομο - μια ψήφος" συμπληρώνεται με τους ειδικούς περιορισμούς σχετικά με τη δομή ιδιοκτησίας των συνεταιρισμών.

Για τα μέλη μιας συνεταιριστικής τράπεζας, υπάρχουν περιορισμοί σχετικά με τον αριθμό μερίδων που μπορούν ν' αγοράσουν. Δεν παρέχεται δικαίωμα απόκτησης απεριόριστου αριθμού μερίδων. Συνήθως, τα μέλη των συνεταιρισμών συμβάλλουν ισομερώς στο κεφάλαιο της συνεταιριστικής τους τράπεζας.

Αυτός ο περιορισμός προστατεύει τους μεριδιούχους από μια "ανισόρροπη" κατανομή στη δομή ιδιοκτησίας όπου ένας μεριδιούχος δύναται να αποκτήσει απεριόριστο αριθμό μερίδων. Έτσι εξασφαλίζεται η σωστή λειτουργία του συνεταιρισμού και αποτρέπεται η υπονόμηση της έννοιας της δημοκρατικής συμμετοχής όλων των μελών.

Θα πρέπει να επισημανθεί πάλι ότι, τα μέλη έχουν αξίωση μόνο για "την ονομαστική αξία των μετοχών τους". Το υπόλοιπο κεφάλαιο είτε καταβάλλεται με τη μορφή μερίσματος είτε παραμένει στην κατοχή του συνεταιρισμού και χρησιμοποιείται για την δημιουργία αποθεματικών. Σε μερικές περιπτώσεις, όπως

ακόμη και στην περίπτωση εκκαθάρισης, τα αποθεματικά αυτά είναι σε άδηλη μορφή και μεταφέρονται σε άλλους συνεταιρισμούς, συνεταιριστικές οργανώσεις, εταιρείες δημόσιου χαρακτήρα ως κοινωνικό κεφάλαιο οικονομίας.

4.6 Η θεσμική δομή

Κατά γενικό κανόνα, η δομή των συνεταιρισμών στην Ευρώπη περιλαμβάνει μια γενική συνέλευση και είτε μια διοίκηση και εποπτικό όργανο (σύστημα δύο επιπέδων) είτε ένα διοικητικό όργανο (σύστημα ενός επιπέδου), ανάλογα με τη μορφή που προκύπτει από τα καταστατικά του ιδρύματος.

- **Γενική συνέλευση**

Αντιπροσωπεύει όλα τα μεμονωμένα μέλη ως μία ενιαία οντότητα. Είναι το σώμα όπου τα μέλη ή οι εκπρόσωποί τους μπορούν να ενημερωθούν, να συμμετέχουν στη χάραξη της πολιτικής του συνεταιρισμού καθώς επίσης να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους. Τα μέλη ασκούν τη δύναμή τους μέσω της γενικής συνέλευσης. Οι κύριοι στόχοι της γενικής συνέλευσης περιλαμβάνουν τη διαδικασία εκλογής των διοικητικών οργάνων και του ελέγχου των αποφάσεων που λαμβάνονται από τη διοίκηση.

Η συμμετοχή μπορεί να πραγματοποιηθεί σε διαφορετικά επίπεδα. Τα μέλη μπορούν να παρευρεθούν στη γενική συνέλευση που οργανώνεται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο. Όλα τα τοπικά μέλη μπορούν επίσης να αντιπροσωπευθούν από την εκλεγμένη Διοίκηση στη γενική συνέλευση δευτεροβάθμιων οργάνων σε εθνικό επίπεδο.

- **Διοικητικό Συμβούλιο**

Γενικά, στην οργάνωση ενός συμβουλίου, οι εκτελεστικοί διευθυντές του διοικητικού συμβουλίου συμμετέχουν στη διαχείριση του συνεταιρισμού. Η εξουσιοδότηση της εκπροσώπησης του συνεταιρισμού σε συναλλαγές με τρίτους μπορεί να εκχωρηθεί σε ένα μεμονωμένο πρόσωπο ή σε διαφορετικά πρόσωπα που ενεργούν από κοινού. Μερικά (μη-ανώτερα) μέλη του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να μην έχουν διοικητικές αρμοδιότητες αλλά έχουν εποπτικές προς τους εκτελεστικούς διευθυντές.

Στην οργάνωση δύο συμβουλίων, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου έχουν διοικητικές αρμοδιότητες, είναι αρμόδια για τη διαχείριση της τράπεζας καθώς και την εκπροσώπησή της σε συνεργασίες με τρίτους και σε νομικές διαδικασίες. Τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου ελέγχουν τις ενέργειες του διοικητικού συμβουλίου.

4.7 Ο συνεταιρικός μηχανισμός διακυβέρνησης

Η εταιρική διακυβέρνηση έχει επίσης σημασία και για τους συνεταιρισμούς, δεδομένου ότι υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ ιδιοκτησίας και διαχείρισης, αν και σε μικρότερο βαθμό από ότι στις δημόσιες απεριθμημένες επιχειρήσεις, εφόσον η διαχείριση είναι στελεχωμένη από μέλη τους συνεταιρισμού.

Στην εταιρική διακυβέρνηση, στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι οι αποφάσεις της διοίκησης μιας επιχείρησης στοχεύουν στο συμφέρον των ιδιοκτητών της, ενώ συγχρόνως παρέχουν ευρύτητα εργασιών. Υπό αυτή την έννοια η άσκηση ελέγχου προς τα αρμόδια όργανα λήψης αποφάσεων θεωρείται άκρως απαραίτητη. Κατά συνέπεια και η διατήρηση σαφή διαχωρισμού μεταξύ των καθηκόντων των δύο συμβουλίων και η εξισορρόπηση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών είναι αναγκαία.

Στην περίπτωση των συνεταιριστικών τραπεζών, διεξάγεται τόσο εξωτερικός έλεγχος (Τραπεζική ελεγκτική αρχή) όσο και εσωτερικός.

Ο εσωτερικός έλεγχος από τα μέλη χαρακτηρίζεται από τις δημοκρατικές αρχές των συνεταιρισμών και επεκτείνεται σε ολόκληρο το συνεταιριστικό δίκτυο Εκτός αυτού, συμπληρωματικά υπάρχουν και ελεγκτικοί μηχανισμοί.

- **Ο δημοκρατικός έλεγχος προέρχεται από τη βάση**

Στις συνεταιριστικές τράπεζες, η δύναμη όλων των επιχειρησιακών οργάνων, παρέχεται από τα μέλη και αφορά κυρίως την κατανομή των εντολών και τον έλεγχο απόδοσης των οργάνων.

Σε ένα δημοκρατικό σύστημα, τα μέλη ασκούν την επιρροή τους μέσω της γενικής συνέλευσης. Τα μέλη είτε αποτελούν τα ίδια τη γενική συνέλευση είτε αντιπροσωπεύονται από εκπροσώπους που εκλέγουν μεταξύ τους.

Η γενική συνέλευση είναι εντελώς ανεξάρτητη. Η σύστασή της δεν εξαρτάται από τις αποφάσεις άλλων οργάνων. Γενικά, όλες οι αρμοδιότητες προέρχονται άμεσα από τα μέλη που αντιπροσωπεύονται στη γενική συνέλευση. Λόγω της ισότητας στο δικαίωμα ψήφου κάθε μέλους, οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τη γενική συνέλευση υπογραμμίζουν τη δημοκρατία ως χαρακτηριστικό της εταιρικής διακυβέρνησης των συνεταιρισμών.

Η γενική συνέλευση, ως το σώμα που αντιπροσωπεύει όλα τα μέλη, είναι το σώμα που ελέγχει τη μεθοδική διεξαγωγή της εταιρικής διακυβέρνησης στο σύνολό της. Στις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης περιλαμβάνονται οι εκλογές των μελών των συμβουλίων και η έγκριση του ετήσιου απολογισμού καθώς και του ισολογισμού.

Η νομιμότητα των μελών των συμβουλίων απορρέει εξ ολοκλήρου από το γεγονός ότι εκλέγονται από τα μέλη δεδομένου επιπέδου (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό). Κατά συνέπεια, είναι υπόλογοι σ' αυτά. Τα μέλη ελέγχουν τις ενέργειες των εκλεγμένων στελεχών. Μπορούν σε έσχατη ανάγκη, εάν διαπιστωθεί υπέρβαση αρμοδιοτήτων να εγκρίνουν την αφαίρεση αυτών των αρμοδιοτήτων από τα άτομα στα οποία έχουν εκχωρηθεί καθώς και την απομάκρυνση αυτών. Επιπλέον, η γενική συνέλευση μπορεί να μην κάνει αποδεκτή την ετήσια έκθεση και με αυτόν τον τρόπο να θέσει βέτο στις αποφάσεις που λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο.

Η δημοκρατική συμμετοχή των μελών στη γενική συνέλευση εξασφαλίζει αποτελεσματικά την ισορροπία δυνάμεων μεταξύ των μελών ως ιδιοκτητών και των συμβουλίων και διευθυντών των συνεταιριστικών τραπεζών.

- **Ισορροπία μεταξύ των αρμοδιοτήτων των εκτελεστικών και μη οργάνων**

Επιπλέον, τα εποπτικά - μη εκτελεστικά όργανα, είναι εξουσιοδοτημένα να ελέγχουν τη διαχείριση.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία και το καταστατικό, σε εθνικό επίπεδο, τα εποπτικά - μη εκτελεστικά όργανα είναι αρμόδια για την άσκηση εποπτείας επί των ενεργειών της διαχείρισης και στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις της καθώς επίσης και επί της γενικής πορείας της λειτουργίας της συνεταιριστικής τράπεζας σχετικά με τη νομιμότητα, τις δαπάνες και την οικονομική τους θέση. Ελέγχουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του νόμου και των καταστατικών. Επομένως, τα εκτελεστικά όργανα είναι υποχρεωμένα να υποβάλουν έκθεση μετά από αίτημα των εποπτικών οργάνων και να επιτρέπουν την πρόσβαση για επιθεώρηση σε έγγραφα, χειρόγραφα, και περιουσιακά στοιχεία (στοιχεία ενεργητικού) της συνεταιριστικής τράπεζας. Τα εποπτικά - μη εκτελεστικά όργανα θα παρουσιάσουν τις απόψεις τους σχετικά με την γενική πολιτική και τις διαδικασίες καθώς επίσης θα βοηθούν στο έργο των εκτελεστικών οργάνων με προτάσεις. Για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων στρατηγικής, απαιτείται η έγκρισή τους.

- **Λιγότερες συγκρούσεις συμφερόντων**

Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των συνεταιρισμών, που περιγράφονται ανωτέρω, δομικά αποτρέπουν πιθανές καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων όσον αφορά τα εκτελεστικά όργανα και με αυτόν τον τρόπο ελέγχουν τις διοικητικές αποφάσεις αυτών. Ο κίνδυνος σύγκρουσης συμφερόντων είναι περιορισμένος για τους ακόλουθους λόγους:

Πράγματι, τα μέλη των εκτελεστικών οργάνων δεν μπορούν να ασκήσουν περισσότερη επιρροή στην ψηφοφορία από οποιοδήποτε άλλο μέλος, δεδομένου ότι και οι ίδιοι είναι επίσης μέλη, και κατ' επέκταση εμπίπτουν στην αρχή "ένα άτομο - μια ψήφος". Επιπλέον, όπως για όλα τα μέλη, έτσι και τα εκτελεστικά όργανα δεν μπορούν να αντλήσουν οποιαδήποτε κεφαλαιακά κέρδη μέσω της συνεταιριστικής μερίδας. Η μη παροχή δυνατότητας άντλησης κεφαλαιακού κέρδους από τις συνεταιριστικές μερίδες εξασφαλίζει ότι οι διοικητικές αποφάσεις έχουν βασικό στόχο τη συνεχή ανάπτυξη του συνεταιρισμού και όχι τυχόν βραχυπρόθεσμες

οικονομικές βλέψεις οποιουδήποτε μέλους της διοικήσεως. Κατά τον ίδιο τρόπο και ο περιορισμός του αριθμού μερίδων που μπορούν να αποκτήσουν τα μέλη (συνεπώς και τα μέλη της διοίκησης) διασφαλίζουν μία μερισματική πολιτική, στόχος της οποίας είναι η διατήρηση μακροπρόθεσμης ωφέλειας προς το συμφέρον του συνεταιρισμού.

- **Αντίστροφη δομή πυραμίδας: Έλεγχος του εθνικού επιπέδου από το τοπικό επίπεδο**

Στις συνεταιριστικές τράπεζες, υπάρχει και μια δεύτερη διάσταση της εταιρικής διακυβέρνησης. Εκτός από την εταιρική διακυβέρνηση μέσα σε κάθε τοπική τράπεζα, η εταιρική διακυβέρνηση έχει επίσης μια διάσταση μέσα στο δίκτυο.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, οι συνεταιριστικές τράπεζες οργανώνονται σε τραπεζικά δίκτυα, τα οποία αποτελούνται συνήθως από δύο-τρία επίπεδα περιλαμβάνοντας: τις τοπικές τράπεζες, τις περιφερειακές τράπεζες και τα εθνικά ιδρύματα, μεταξύ των οποίων και μια κεντρική τράπεζα.

Η εταιρική διακυβέρνηση (δομή ιδιοκτησίας και ανάθεσης εξουσιών) μέσα στο συνεταιριστικό δίκτυο είναι αντίστροφη από την αντίστοιχη των ομίλων ανωνύμων εταιριών. Η κεφαλαιακή δομή αυτών επιτρέπει στη μητρική εταιρεία να ελέγχει τις θυγατρικές της. Συνεπώς, η μητρική εταιρεία έχει το βέτο και ασκεί τον έλεγχο μέσα στον όμιλο.

Η κατανομή εξουσίας και ελέγχου σ' ένα συνεταιριστικό τραπεζικό δίκτυο είναι διαφορετική, δηλαδή έχουν ειδική δομή ιδιοκτησίας, όπου οι τοπικές τράπεζες είναι μέτοχοι των περιφερειακών και κεντρικών ιδρυμάτων.

Σε αντίθεση με το τι συμβαίνει σε ανώνυμες εταιρείες, η αρχή της δημοκρατίας εφαρμόζεται στο τραπεζικό δίκτυο των συνεταιριστικών τραπεζών για τη νομιμοποίηση μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων. Όμως, και μέσα στο δίκτυο, η εξουσία ασκείται από τις τοπικές τράπεζες. Η δύναμη προέρχεται από τη βάση ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι τοπικές ανάγκες λαμβάνονται υπόψη σε κάθε απόφαση πολιτικής που παίρνεται σε κεντρικό επίπεδο. Με το πρότυπο ιεραρχίας "αντίστροφων

πυραμίδων", η βάση, σε τοπικό επίπεδο, εξουσιοδοτεί και ελέγχει τα ανώτερα όργανα. Τα μέλη των τοπικών τραπεζών εκλέγουν τα μέλη των διοικητικών οργάνων των δευτεροβάθμιων ή τριτοβάθμιων ιδρυμάτων.

- **Αμοιβαία σχέδια εγγύησης - συμπληρωματικά στοιχεία ελέγχου**

Ένα από τα χαρακτηριστικά του συνεταιριστικού τραπεζικού δικτύου, είναι ότι όλες οι τράπεζες-μέλη συνεισφέρουν οικονομικά σε ένα αμοιβαίο κεφάλαιο εγγύησης, συνήθως σε αναλογία με το σύνολο του ενεργητικού τους. Ο σκοπός τέτοιων αμοιβαίων συστημάτων εγγύησης είναι ο καταμερισμός των οικονομικών κινδύνων ώστε να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενοι κίνδυνοι μέσα στο δίκτυο και με αυτόν τον τρόπο να εξασφαλιστεί η φερεγγυότητα των τραπεζών μελών. Τα κεφάλαια εγγύησης βοηθούν τις τοπικές τράπεζες που πιθανόν αντιμετωπίζουν δυσκολίες από τη ρευστοποίηση προβληματικών δανείων, έτσι ώστε να μη δημιουργηθεί πρόβλημα στην εξυπηρέτηση της πελατείας καθώς και στην εύρυθμη λειτουργία τους.

Αυτά τα συνεταιριστικά σχήματα αμοιβαίας εγγύησης αποτελούν συμπληρωματικές διαδικασίες ελέγχου. Προκειμένου να ωφεληθούν από αυτή την βοήθεια, οι τράπεζες υπόκεινται σε εσωτερικό έλεγχο και πιθανόν να υποχρεωθούν να λάβουν μέτρα αναδιάρθρωσης έτσι ώστε να εξασφαλιστεί μακροπρόθεσμα, η φερεγγυότητα του συνεταιριστικού τραπεζικού δικτύου.

Η προαναφερόμενη ελεγκτική λειτουργία των σχημάτων αμοιβαίας εγγύησης, είναι επιπρόσθετη της εταιρική διακυβέρνησης των συνεταιρισμών και κατ' αυτόν τον τρόπο, εμμέσως, διασφαλίζει τα ιδιοκτησιακά συμφέροντα των μελών.

4.8 Νομικό πλαίσιο

Δεδομένου ότι ο συνεταιριστικός νόμος δεν είναι εναρμονισμένος στην Ευρώπη, οι συνεταιριστικές αρχές θα μπορούσαν να παραμείνουν σε ένα ευρύ φάσμα και να επιτρέψουν έναν υψηλό βαθμό ποικιλομορφίας. Κατά συνέπεια, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των συνεταιριστικών μορφών επιχείρησης στα κράτη μέλη. Ειδικότερα, υπάρχει μια ποικιλομορφία των συνεταιριστικών προτύπων.

Οι εθνικές και περιφερειακές διαφοροποιήσεις, όπως υφίστανται σήμερα, δε θα πρέπει να αλλάξουν, διότι λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές ανάγκες. Τα διαφορετικά πρότυπα αντιπροσωπεύουν μια υγιή και ισορροπημένη μορφή εταιρικής διακυβέρνησης. Ένα ομοιόμορφο πρότυπο εταιρικής διακυβέρνησης δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις ιδιομορφίες των συνεταιριστικών τραπεζών.

- **Συνεταιριστικοί νόμοι - εσωτερικά καταστατικά και κανονισμοί**

Σήμερα σε κάθε κράτος μέλος υπάρχει ένα συγκεκριμένο συνεταιριστικό νομικό πλαίσιο. Αυτοί οι κανόνες ορίζουν τις κύριες αρχές, καθορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο πώς πρέπει να οργανωθεί η εταιρική διακυβέρνηση των συνεταιρισμών. Λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που συνεπάγονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συνεταιριστικής δομής. Η εφαρμογή των συνεταιριστικών κανόνων θεωρείται καταλληλότερη δεδομένου ότι, από την εφαρμογή γενικών κανόνων διακυβέρνησης θα προέκυπταν προβλήματα, που δεν ευθυγραμμίζονται στις συνεταιριστικές ιδιομορφίες.

Συμπληρωματικά με τον εθνικό συνεταιριστικό νόμο, οι εταιρικοί κανόνες διακυβέρνησης ενεργοποιούνται μέσα στο τραπεζικό δίκτυο με αυτόνομες αποφάσεις. Σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, τα εσωτερικά καταστατικά και κανονισμοί, υιοθετούνται σε εθελοντική βάση και ρυθμίζουν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια τις απαιτήσεις ενώ παρέχουν αλληλουχία στην πρακτική διακυβέρνησης. Περιλαμβάνουν πτυχές όπως τις απαιτήσεις σε προσόντα των συμβούλων, των διευθυντών, το ρόλο των διευθυντών, τις αρχές διοίκησης κλπ.

- **Εταιρικός κώδικας διακυβέρνησης**

Δεν έχει παρατηρηθεί επιθυμία, η ανάγκη να εφαρμοσθούν διατάξεις του εξωτερικού κώδικα διακυβέρνησης.

Γενικότερα, δεν φαίνεται κατάλληλο να προσχωρήσουν οι συνεταιρισμοί στους κανονισμούς εταιρικής διακυβέρνησης δεδομένου ότι αυτοί δεν ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφορετικών μορφών επιχειρήσεων. Ευθυγραμμίζονται αποκλειστικά στις ανάγκες των εγγεγραμμένων ανωνύμων εταιρειών, με στόχο να προστατεύσουν τους μετόχους τους. Ανάγκη για τέτοιου είδους προστασία δεν παρουσιάζεται στα μέλη των συνεταιρισμών, δεδομένου των διαφορετικών μηχανισμών κατανομής εξουσιών και ελέγχου, λόγω συνεταιριστικής δομής και αρχών.

Αυτό όμως δε σημαίνει ότι, σε περίπτωση που υπάρξουν ζητήματα σχετικά με τη διεθνή αγορά, οι συνεταιριστικές τράπεζες θα θελήσουν, εθελοντικά, να συμμορφωθούν με τους εξωτερικούς κώδικες διακυβέρνησης, οι οποίοι εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές διακινούνται σε μια ρυθμισμένη αγορά. Οι συνεταιριστικές τράπεζες ευθυγραμμίζουν τους κανόνες τους όσο το δυνατόν περισσότερο σε αυτούς τους γενικούς κανόνες, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεταιριστικές ιδιαιτερότητες, οι οποίες διαφοροποιούν τις συνεταιριστικές τράπεζες από τις ανώνυμες εταιρείες. Προσπαθούν να εμμείνουν και να είναι συμβατές με τα ίδια πρότυπα δεδομένου ότι, θέλουν να επιβεβαιώσουν την αξιοπιστία τους στη διεθνή πελατεία τους, προκειμένου να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τον ανταγωνισμό στη διεθνή αγορά.

Πρόσφατες εξελίξεις στις συνεταιριστικές τράπεζες στην Ελλάδα

Παρότι το πιο επικρατές σενάριο στην Ελλάδα όριζε ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες θα προβούν σε συγχωνεύσεις, φαίνεται ότι αναδύεται και μια άλλη πιθανότητα.

Η συνεταιριστικές τράπεζες δέχθηκαν σημαντική κεφαλαιακή ενίσχυση τον Δεκέμβριο του 2016, ενώ ταυτόχρονα έλαβε χώρα ανακεφαλαιοποίηση τεσσάρων εμπορικών τραπεζών στην Ελλάδα. Οι αναταράξεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα έγιναν αφορμή για να ανοίξει ξανά η συζήτηση για το μέλλον των συνεταιριστικών

τραπεζών στην Ελλάδα, και για τον ρόλο που μπορούν να παίξουν για την ενίσχυση της οικονομίας.

Ένα από τα πιθανά σενάρια που υπάρχουν κατά την Capital.gr είναι ότι ταυτόχρονα με την ανακεφαλαιοποίηση των συνεταιριστικών τραπεζών, που αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2017, είναι και η συνεργασία με Ταμιευτήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα στα οποία είναι και το εξέχον Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο της Γερμανίας.

Σκοπός αυτής της κίνησης είναι ταυτόχρονα με την ανακεφαλαιοποίηση να υπάρξει και εισαγωγή των μεθόδων της εταιρικής διακυβέρνησης. Κύριος στόχος είναι η μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων σε ποσοστό από τριάντα πέντε έως σαράντα τοις εκατό.

Τα παραπάνω ζητήματα είχαν τεθεί από τον SSM, που είχε καταλήξει στις παρακάτω παρατηρήσεις:

α) να καταρτίσουν και να εφαρμόσουν πλάνα αναδιάρθρωσης,

β) να προχωρήσουν σε ενεργητική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους για τα οποία θα τους τεθούν επίσης στόχοι από την ΤτΕ,

γ) να προχωρήσουν σε αλλαγές στα διοικητικά τους συμβούλια στο πλαίσιο της διαδικασίας εγκρίσεων Δ.Σ. που ακολουθεί ο SSM, και

δ) να φροντίζουν για τη συνεχή ενίσχυση της κεφαλαιακής τους επάρκειας.

Ανταγωνισμός στην αγορά και συνεταιριστικές τράπεζες

Ένα σημαντικό ζήτημα είναι αν η συμπεριφορά μιας τράπεζας καθορίζεται περισσότερο από τη δομή ιδιοκτησίας και τις ρυθμίσεις εταιρικής διακυβέρνησης, σε αντίθεση με τις συνθήκες ανταγωνισμού στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται. Έχουμε ήδη αναφέρει ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες διαμορφώνουν ανταγωνιστικό περιβάλλον και συμβάλλουν στην οικονομική σταθερότητα, ακριβώς λόγω της ειδικής εταιρικής διακυβέρνησης τους. Ωστόσο, από πολλές απόψεις οι μπορεί να υπάρξει ισχυρός ανταγωνισμός εναντίον των συνεταιριστικών τραπεζών. Στον υποθετικό κόσμο του τέλει ανταγωνισμού σε όλες τις αγορές, τα ζητήματα της εταιρικής διακυβέρνησης θα είναι δευτερεύουσας σημασίας όσον αφορά αυτό που πραγματικά έχει σημασία: την αποτελεσματικότητα στην κατανομή των πόρων και αποτελεσματικότητα στη χρήση των πόρων. Ωστόσο, τα ζητήματα εταιρικής διακυβέρνησης είναι σημαντικά επειδή το ιδανικό μοντέλο τέλει ανταγωνισμού δεν υπάρχει στην πράξη. Αν και τα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης στις συνεταιριστικές τράπεζες είναι σημαντικά, χρειάζεται και χρήση άλλων μέσων όταν οι τράπεζες αυτές λειτουργούν σε άκρως ανταγωνιστικές αγορές.

Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η παρακολούθηση μιας επιχείρησης είναι μια δαπανηρή δραστηριότητα και, ως εκ τούτου, πρέπει να υπάρχει ισχυρό κίνητρο (πιθανή ανταμοιβή) για τους ενδιαφερόμενους ώστε να επιβαρυνθούν με το κόστος αυτό. Όταν η ιδιοκτησία είναι διασκορπισμένη (με μεγάλο αριθμό μετόχων ή μελών) τα κίνητρα μπορεί στην πράξη να είναι αδύναμα, η ικανότητα ελέγχου μπορεί να είναι χαμηλή και η σκοπιμότητα ελέγχου μπορεί να είναι κακή. Στην πρώτη περίπτωση, κανένας μεμονωμένος μικρός μέτοχος δεν έχει κίνητρο να παρακολουθεί την πορεία της επιχείρησης, επειδή το μερίδιό του είναι χαμηλό. Θα υπήρχε επίσης αντιοικονομική επικάλυψη εάν όλοι οι μικρομέτοχοι ή τα μέλη διενεργούσαν τη δική τους παρακολούθηση. Η εξειδίκευση των μελών είναι επίσης πιθανό να είναι χαμηλή, καθώς οι μικρές συμμετοχές καθιστούν αντιοικονομική την απόκτηση των απαραίτητων πληροφοριών και εμπειρογνωμοσύνης για τη διεξαγωγή αποτελεσματικής παρακολούθησης. Μπορεί επίσης να μην είναι εφικτό να ασκήσει

έλεγχου, γιατί οι κυρώσεις που μπορεί να επιβάλλει ένα μικρό μέλος να είναι ασήμαντες ή να μην έχει την εξουσία να τις εφαρμόσει. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού μικρών ενδιαφερομένων σε μια εταιρεία (χωρίς κυρίαρχους φορείς) καθιστά επίσης δύσκολη την οργάνωση συνασπισμών προς όφελος αποτελεσματικής εποπτείας.

Τα παραπάνω ζητήματα στις συνεταιριστικές τράπεζες μπορούν να σε κάποιο βαθμό επιλυθούν ή να μετριαστούν από τους οίκους αξιολόγησης. Εάν οι μέτοχοι ή τα μέλη δεν μπορούν να ασκήσουν επιρροή λόγω άγνοιας που προέρχεται από τις μεγάλες δαπάνες που σχετίζονται με τη συλλογή πληροφοριών για την παρακολούθηση της τράπεζας, μπορούν να βασίζονται στην κρίση των οργανισμών αξιολόγησης, οι οποίοι κατά κάποιο τρόπο εκτελούν αυτή την εργασία παρακολούθησης γι' αυτούς. Ωστόσο, ακόμη και εδώ πρόσφατες εμπειρίες μπορεί να εγείρουν ερωτήματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα των αξιολογήσεων στην πράξη (Groeneveld, 2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΧΑΝΙΩΝ(ΕΛΛΑΔΑ)

Εικόνα 2

5.1 Ιστορική Αναδρομή

Ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός Χανίων ιδρύθηκε το 1993 και μετεξελίχθηκε σε Τράπεζα, τη Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων, το 1995. Η ανάπτυξη της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων, που διαθέτει το πλεονέκτημα του τοπικού προσανατολισμού, πραγματοποιήθηκε μέσω της αρχικής εδραίωσής της στο Νομό Χανίων και τη σταδιακή επέκταση του δικτύου των υποκαταστημάτων της σε όλο το νησί, ώστε να βρίσκεται κατά το δυνατό πλησιέστερα στις αγορές και τους ανθρώπους στους οποίους απευθύνεται. Παρακάτω ακολουθούν τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα στη πορεία της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων από το ξεκίνημά της έως και σήμερα

- **25 Νοεμβρίου 1995:** Εγκαίνια Κεντρικού Καταστήματος
- **Οκτώβριος 1997:** Μετά την ψήφιση του νόμου 2515/97, υλοποιήθηκε η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του 1996 και αντικαταστάθηκε η παλιά μερίδα, ονομαστικής αξίας 20,000δρχ, με πέντε νέες μερίδες, ονομαστικής αξίας 40.000 δρχ, η αξία της οποίας ορίστηκε στις 55.000δρχ
- **2000:** Διάσπαση της 1 μερίδας αξίας 67.000 δρχ σε δύο νέες αξίας 45.000 δρχ η κάθε μία. Επιπλέον, μετά από συστηματική προσπάθεια της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων από το 1997, ιδρύεται η Πανελλήνια Τράπεζα Α.Ε. στην οποία η Τράπεζά μας συμμετέχει με ποσοστό 16%. Ακόμα στο ίδιο έτος, ιδρύεται το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών Ελ. Βενιζέλος του οποίου η Τράπεζα είναι ιδρυτικό μέλος και στο οποίο κάθε χρόνο προσφέρει το 1% των καθαρών (μετά από φόρους) κερδών της για τους σκοπούς του ιδρύματος.
- **2006:** Ξεκινά το έργο «ΚΡ-26: Συνεχής προσαρμογή του Ανθρώπινου Δυναμικού στις νέες συνθήκες μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης της Διοίκησης των Αλλαγών με χρήση Ευφυϊών Επιχειρησιακών Πληροφοριακών Συστημάτων» που εντάσσεται στα πλαίσια υλοποίησης του επιχειρηματικού προγράμματος ΠΕΠ Κρήτης με συγχρηματοδότηση

από το Ε.Τ.Π.Α. και από την Περιφέρεια Κρήτης και τελικό δικαιούχο την Γ.Γ.Ε.Τ. Η τράπεζα συνεργάζεται με το Εργαστήριο Συστημάτων Υποστήριξης Αποφάσεων (ΕΡΓΑΣΥΑ) του Πολυτεχνείου Κρήτης, το Κ.Ε.Κ. Διάσταση και την Greek Geeks A.E. Το έργο αφορά, ως μελέτη περίπτωσης εφαρμογής, κυρίως τους ανθρώπινους πόρους της Συν/κης Τράπεζας Χανίων και αποσκοπεί στο να αναπτυχθούν κανονιστικά πλαίσια, συστήματα, και εργαλεία για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης ανθρωπίνων πόρων.

- **01-10 με 31-10-2007:** Αύξηση κεφαλαίου της Τράπεζας κατά 15εκ. Ευρώ
- **Δεκέμβριος 2009:** Πλήρης αναβάθμιση της υπηρεσίας ηλεκτρονικής τραπεζικής της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων. Το νέο Web-Banking, ο πρωταγωνιστής του μέλλοντος στις τραπεζικές συναλλαγές, παρέχει ύψιστη ασφάλεια και σιγουριά στους πελάτες και χρήστες του διαδικτύου.
- **01 Νοεμβρίου 2010:** Διάσπαση της 1 μερίδας αξίας 175€ σε πέντε νέες αξίας 35€ η κάθε μία

5.2 Κώδικας της Εταιρικής Διακυβέρνησης της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων υιοθετεί και εφαρμόζει τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης, επιδιώκοντας τη διαφάνεια στην επικοινωνία με τους συνεταίρους της. Η αποτελεσματική ΕΔ δεν συνιστάται από καθορισμένο πρόγραμμα, αλλά από μία συνεχή προσπάθεια συμμορφώσεως στις εκάστοτε προταθείσες παραμέτρους, σε συνδυασμό με τις συνεχώς αυξημένες προσδοκίες της κοινωνίας. Η σωστή εταιρική δομή, το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο και η εφαρμογή του έχουν ως αποτέλεσμα την επιτυχημένη ΕΔ, η οποία προωθεί την εταιρική αναγνώριση και φήμη.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα Χανίων εφαρμόζει ένα ολοκληρωμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο. Επιπροσθέτως, έχει θεσπίσει Κώδικα Δεοντολογίας κατά την εκτέλεση της

υπηρεσίας, με σκοπό την προώθηση των προτύπων που επιβάλλει η σύγχρονη διακυβέρνηση των εταιριών και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των κανόνων για τον Εσωτερικό Έλεγχο.

Τέλος, το ΔΣ υιοθετεί τον κώδικα ΕΔ, ο οποίος ορίζει το πλαίσιο και τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διακυβέρνηση της Τράπεζας και αναθεωρείται από το ΔΣ.

5.2.1 Βασικές αρχές

Η Τράπεζα υιοθετεί το πλαίσιο ΕΔ με γνώμονα την προάσπιση του εταιρικού συμφέροντος, την ενίσχυση της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της και την προαγωγή των συμφερόντων των Συνεταίρων της. Στο πλαίσιο αυτό η διακυβέρνηση που ασκεί υπάγεται στις ακόλουθες αρχές, όπως κατά περίπτωση ορίζονται και στον νόμο.

Διαθέτει διοικητικούς μηχανισμούς, κατά τους όρους του παρόντος, ώστε να ελέγχεται ότι τα Μέλη του ΔΣ της και κάθε τρίτο πρόσωπο, στο οποίο ανατίθενται αρμοδιότητές του, καταβάλλουν κάθε επιμέλεια στην εκτέλεση των καθηκόντων τους, κατά τρόπο που να προάγει το εταιρικό συμφέρον και τηρούν το καθήκον της πίστης. Η επιμέλεια κρίνεται με βάση και την ιδιότητα του Μέλους του ΔΣ ή, σε περίπτωση αναθέσεως αρμοδιοτήτων του, με βάση την ανατιθέμενη αρμοδιότητα και τα καθήκοντα που ανατίθενται. Η υποχρέωση εκ μέρους του Μέλους ή του προσώπου στο οποίο ανατίθενται αρμοδιότητες εκπληρώνεται, εάν τούτο κατέβαλε την επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία, σύμφωνα με τα οριζόμενα υπό του νόμου.

Επιπλέον, έχει υιοθετήσει πολιτική και διαδικασίες με τις οποίες ελέγχει ότι τα Μέλη του ΔΣ, ως και κάθε τρίτο πρόσωπο στο οποίο ανατίθενται αρμοδιότητές του, δεν επιδιώκουν ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της Τράπεζας και δεν ασκούν, κατ' επάγγελμα ή μη, δραστηριότητες ανταγωνιστικές προς αυτές της

Τράπεζας. Επιπλέον, διαθέτει κατάλληλους μηχανισμούς ώστε τα Μέλη του ΔΣ και κάθε τρίτος, στον οποίο έχουν ανατεθεί αρμοδιότητές του, να αποκαλύπτουν έγκαιρα στα υπόλοιπα Μέλη του ΔΣ τα ίδια συμφέροντά τους, που ανακύπτουν από συναλλαγές της Τράπεζας που εμπίπτουν στα καθήκοντά τους, καθώς και κάθε άλλη προκύπτουσα σύγκρουση ιδίων συμφερόντων με αυτών της Τράπεζας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η Τράπεζα μεριμνά για την εφαρμογή από τα αρμόδια Στελέχη της των επιταγών του νόμου ως προς την ενημέρωση των συνεταίρων και την πρόσβασή τους στις πληροφορίες που παρέχονται πριν από τη ΓΣ. Λαμβάνει δε υπ' όψιν της ότι, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους, οι συνεταίροι θα πρέπει να διαθέτουν επαρκή χρόνο για να εξετάζουν τα έγγραφα που θα υποβληθούν στη ΓΣ και να αποφασίσουν πώς θα ψηφίσουν. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα μεριμνά ώστε να δημοσιοποιείται εγκαίρως, σύμφωνα με τον νόμο, η πρόσκληση για τη σύγκληση της ΓΣ και οι συνεταίροι να λαμβάνουν όλες τις πληροφορίες για τα θέματα που θα υποβληθούν στη ΓΣ.

Προς ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των συνεταίρων της Τράπεζας ΓΣ και υπάρξεως ουσιαστικού ενδιαφέροντος ως προς τα θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία της, η Τράπεζα αναπτύσσει διαδικασίες ενεργού επικοινωνίας με τους συνεταίρους της και διαμορφώνει συνθήκες ώστε η πολιτική και στρατηγική που υιοθετεί να στηρίζονται στην εποικοδομητική ανταλλαγή απόψεων με τους συνεταίρους, ιδίως με τους κατέχοντες σημαντικές συμμετοχές στο μετοχικό της κεφάλαιο.

Τέλος, η Τράπεζα λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέσο, κατά τα προβλεπόμενα υπό του νόμου, για τη διευκόλυνση της ασκήσεως των δικαιωμάτων των συνεταίρων της για συμμετοχή και ψηφοφορία στις ΓΣ, με γνώμονα την ανάγκη για ομαλή και αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των ΓΣ και την ασφάλη και την έγκυρη λήψη αποφάσεων από αυτές. Υπό το πρίσμα αυτό, μεριμνά για την πιστή τήρηση των τυπικών προθεσμιών και διαδικασιών που θέτει ο νόμος, ιδίως για τη σύγκληση και συγκρότηση της ΓΣ, ενώ επίσης δημοσιοποιεί κατά νόμο τα απαραίτητα στοιχεία και πληροφορίες σε σχέση με τις ΓΣ.

5.2.2 Γενική Συνέλευση – Συνέταιροι

Η ΓΣ των συνεταίρων είναι το ανώτατο όργανο του Συνεταιρισμού. Η ΓΣ, εφ' όσον συγκροτηθεί σύμφωνα με το νόμο και το παρόν καταστατικό, δικαιούται να αποφασίζει για κάθε συνεταιριστική υπόθεση, εκπροσωπεί το σύνολο των συνεταίρων και οι νόμιμες αποφάσεις της υποχρεώνουν όλους τους συνεταίρους, ακόμη και αυτούς που απουσιάζουν ή διαφωνούν. Στη ΓΣ μετέχουν και ψηφίζουν όλα τα μέλη (συνεταίροι) του Συνεταιρισμού αυτοπροσώπως. Επιπλέον, συζητεί και αποφασίζει για τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη. Αν παρίσταται το σύνολο των συνεταίρων, η ΓΣ μπορεί να αποφασίζει και για θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην πρόσκληση. Στην περίπτωση αυτή, η συζήτηση για τα νέα θέματα αναβάλλεται υποχρεωτικά αν το ζητήσει το ένα εικοστό (1/20) των μελών, αλλά όχι λιγότερα από τρία (3) μέλη.

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΓΣ υπάγονται ιδίως:

- i. Η τροποποίηση του καταστατικού.
- ii. Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας, η διάλυση και η αναβίωση του συνεταιρισμού.
- iii. Η έγκριση των ειδικών κανονισμών εργασίας και προσωπικού.
- iv. Η συμμετοχή σε εταιρία και η αποχώρηση από αυτή.
- v. Ο καθορισμός των γενικών όρων της δραστηριότητας του συνεταιρισμού, ανάλογα με τους σκοπούς του, τους οποίους όρους η ΓΣ μπορεί με απόφασή της να τους μεταβιβάζει στο ΔΣ.
- vi. παραπάνω παραγράφου στο Διοικητικό Συμβούλιο.
- vii. Η έγκριση του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης και η διάθεση των κερδών.
- viii. Η εκλογή και η απαλλαγή από κάθε ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου και των αντιπροσώπων του συνεταιρισμού σε δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις.
- ix. Η επιβολή εισφοράς στα μέλη για την αντιμετώπιση εκτάκτων ζημιών ή άλλων εξαιρετικών καταστάσεων.
- x. Η ανάθεση, μετά από σχετική άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος, σε κατάλληλη εταιρία συμβούλων υπηρεσιών συμβούλου διοίκησης, η οποία θα έχει κριθεί ως κατάλληλη και από την Τράπεζα της Ελλάδος

και η οποία θα επιλέγεται, για περίοδο όχι μεγαλύτερη της 5/ετίας, από τη Γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία της παρ.2 του άρθρου 14 και της παραγράφου 3 του άρθρου 16 του παρόντος. Η εταιρία συμβούλων θα προσφέρει υπηρεσίες συμβούλου διοίκησης και οι συμβουλές και οι προτάσεις της δεν θα έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για τη διοίκηση του Συνεταιρισμού.

- xi. Η έγκριση της συγκρότησης της τριμελούς επιτροπής ελέγχου που προβλέπεται από το άρθρο 37 του Ν. 3693/2008, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 1667/1986 και στο εδάφιο 2.23. της παρ. 2 του άρθρου 22 του Καταστατικού της Τράπεζας.
- xii. Η έγκριση αιτήσεων συνεταίρων για την απόδοση της αξίας των συνεταιριστικών τους μερίδων, υποχρεωτικής και προαιρετικών, λόγω αποχώρησης ή αποκλεισμού τους από τον συνεταιρισμό καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση εξόφλησης των συνεταιριστικών τους μερίδων, η οποία εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των καταστατικών οργάνων του συνεταιρισμού (δηλαδή του Δ.Σ. και της Γ.Σ.) και θα γίνεται υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται από την Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 149 του Ν. 4261/2014 και υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των παρ. 7 και 9 του άρθρου 2 του Ν. 1667/1986 όπως ισχύουν και των σχετικών διατάξεων του παρόντος καταστατικού και ιδίως του άρθρου 12 του παρόντος καταστατικού.
- xiii. Η λήψη απόφασης για την έκδοση προνομιούχων προαιρετικών συνεταιριστικών μερίδων χωρίς δικαίωμα ψήφου και για τον καθορισμό του προνομίου αυτών και ειδικότερα του πολλαπλασιαστή του μερίσματος, βάσει του οποίου θα υπολογίζεται κάθε φορά το δικαίωμα αυτών προς απόληψη πολλαπλασίου μερίσματος σε σχέση με τις κοινές συνεταιριστικές μερίδες, σύμφωνα με τη διάταξη της περ. γ' της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του Ν. 1667/1986, που προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 167 του Ν. 4261/2014 και τις σχετικές διατάξεις του Καταστατικού του Συνεταιρισμού.
- xiv. Η εκλογή της τριμελούς Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων που προβλέπεται από τις διατάξεις των παρ.4 και 5 του άρθρου 8 του Ν.

1667/1986, που προστέθηκαν με την παρ. 6 του άρθρου 167 του Ν.4261/2014.

- ***Σύγκληση Γενικής Συνελεύσεως***

Η Γενική Συνέλευση συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα του Συνεταιρισμού, ύστερα από πρόσκληση του Διοικητικού Συμβουλίου, μια φορά το έτος και μέσα σε έξι (6) μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης.

Το ΔΣ μπορεί να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση των συνεταίρων σε έκτακτη συνεδρίαση, όταν το κρίνει αναγκαίο. Υποχρεούται να συγκαλέσει έκτακτη Γενική Συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού όταν το ζητήσει το ένα δέκατο (1/10) των μελών του Συνεταιρισμού, αλλά όχι λιγότερα από τρία (3), με αίτησή τους προς το ΔΣ, στην οποία πρέπει να αναφέρονται και τα θέματα για συζήτηση. Αν το ΔΣ δεν συγκαλέσει τη ΓΣ, μέσα σε (15) δεκαπέντε ημέρες από την υποβολή της άνω αίτησης των συνεταίρων, τη σύγκληση διατάζει το Ειρηνοδικείο ύστερα από αίτησή τους, εκτός αν κρίνει ότι δεν συντρέχει λόγος.

Στη ΓΣ μετέχουν και ψηφίζουν όλα τα μέλη (συνεταίροι) του Συνεταιρισμού αυτοπροσώπως.

- ***Προεδρείο Γενικής Συνέλευσης***

Στην αρχή της συνεδρίασης εκλέγεται από τα μέλη ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας της Συνέλευσης. Έως την εκλογή του Προέδρου τα καθήκοντά του ασκεί ο Πρόεδρος του ΔΣ, ή, αν αυτός απουσιάζει, ο Αντιπρόεδρος ή Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, ή, αν δεν παρευρίσκεται κανένας, ένα Μέλος του συνεταιρισμού, που υποδεικνύεται από τη Συνέλευση. Ο Πρόεδρος διευθύνει τις εργασίες της Συνέλευσης και ο Γραμματέας τηρεί τα πρακτικά που υπογράφονται από τον Πρόεδρο και από τον ίδιο.

- ***Απαρτία και Πλειοψηφία Γενικής Συνέλευσης***

Η ΓΣ βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως για τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, όταν, κατά την έναρξη της συνεδρίασεως, παρίστανται σε αυτή τα μισά τουλάχιστον μέλη του συνεταιρισμού. Αν δεν υπάρχει απαρτία η ΓΣ συνέρχεται ύστερα από επτά (7) ημέρες, χωρίς άλλη πρόσκληση, στον ίδιο τόπο και την ίδια ώρα και αποφασίζει για όλα τα θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης, εφ' όσον κατά την έναρξη της συνεδρίασεως παρίσταται το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον των μελών του συνεταιρισμού. Αν δεν υπάρξει και πάλι απαρτία, η ΓΣ συνέρχεται ύστερα από επτά (7) ημέρες χωρίς άλλη πρόσκληση στον ίδιο τόπο και την ίδια ώρα και αποφασίζει, για όλα τα θέματα της αρχικής ημερησίας διάταξης, όσα μέλη και αν παρίστανται, ο αριθμός των οποίων, στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται να είναι κατώτερος των (7) επτά.

Η ΓΣ συζητεί και αποφασίζει για τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη. Αν παρίσταται το σύνολο των συνεταίρων, η ΓΣ μπορεί να αποφασίζει και για θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην πρόσκληση. Στην περίπτωση αυτή, η συζήτηση για τα νέα θέματα αναβάλλεται υποχρεωτικά αν το ζητήσει το ένα εικοστό (1/20) των μελών, αλλά όχι λιγότερα από τρία (3) μέλη.

5.2.3 Διοικητικό Συμβούλιο

Το ΔΣ διοικεί και εκπροσωπεί την Τράπεζα και σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων τους. Δύναται να αναθέτει τη διαχείριση της Τράπεζας και εκχωρεί εξουσίες για τη διεξαγωγή εργασιών σε Επιτροπές του, σε λοιπές Επιτροπές της Τράπεζας, Διευθυντές και υπαλλήλους.

- ***Σύνθεση και θητεία Διοικητικού Συμβουλίου***

Ο συνεταιρισμός διοικείται από ΔΣ το οποίο απαρτίζεται από (9) εννέα μέλη που εκλέγονται από τη ΓΣ. Ο αριθμός των μελών του ΔΣ αυξάνεται πέραν των εννέα (9) οποτεδήποτε συντρέχουν οι λόγοι που αναφέρονται στις διατάξεις των παραγράφων (9 επ. και 10 επ.) του άρθρου 19 του Καταστατικού της Τράπεζας και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις εν λόγω διατάξεις του Καταστατικού.

Στο ΔΣ του Συνεταιρισμού πρέπει υποχρεωτικά, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 13 του Ν. 4261/2014, να συμμετέχουν πάντοτε ως εκτελεστικά μέλη αυτού δύο τουλάχιστον πρόσωπα πλήρους απασχόλησης που όντως διευθύνουν τη δραστηριότητα του Συνεταιρισμού ως πιστωτικού ιδρύματος, τα οποία θα έχουν κριθεί κατάλληλα από την ΤτΕ για να είναι πλήρους απασχόλησης εκτελεστικά μέλη του ΔΣ., όπως προβλέπεται από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 13 του Ν. 4261/2014, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 3 του Ν. 1667/1986, που προστέθηκαν με την παρ. 6 του άρθρου 167 του Ν.4261/2014 και τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 19 του Καταστατικού (παράγραφος 10 επ.).

Το αξίωμα του μέλους του ΔΣ. είναι τιμητικό και άμισθο. Κατ' εξαίρεση στα μέλη του ΔΣ. μπορεί με απόφαση της ΓΣ. να παρέχεται αποζημίωση ανάλογη με το χρόνο απασχόλησής τους. Η αποζημίωση αυτή δεν αποτελεί μισθό ούτε δημιουργεί δικαιώματα ή αξιώσεις από τις διατάξεις της εργατικής ή ασφαλιστικής νομοθεσίας. Ειδικά τα δύο πρόσωπα πλήρους απασχόλησης εκτελεστικά μέλη του ΔΣ. που όντως διευθύνουν τη δραστηριότητα του συνεταιρισμού δύναται να λαμβάνουν μισθό από την άσκηση των καθηκόντων τους και όχι λόγω της ιδιότητάς του μέλους του ΔΣ. Η θητεία των μελών του ΔΣ είναι τετραετής και οι σύμβουλοι των οποίων η θητεία έληξε είναι πάντοτε επανεκλέξιμοι.

- ***Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου***

Το ΔΣ εκπροσωπεί και διοικεί τον Συνεταιρισμό και διαχειρίζεται την περιουσία του Συνεταιρισμού και είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε ζήτημα, θέματα στρατηγικής και πολιτικής της Τράπεζας, γενικού οικονομικού σχεδιασμού και να προβαίνει σε κάθε πράξη και ενέργεια που αφορά τη διοίκηση του

Συνεταιρισμού και τη διαχείριση της περιουσίας του και την εν γένει λειτουργία του Συνεταιρισμού, ως και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού του, εκτός αυτών που ανήκουν στην

αποκλειστική αρμοδιότητα της ΓΣ. Το ΔΣ έχει επίσης και κάθε άλλη αρμοδιότητα και κάθε άλλη εξουσία που προβλέπεται από τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού του Συνεταιρισμού, ή που παραχωρείται σ' αυτό από τη ΓΣ. σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού του Συνεταιρισμού.

Ειδικότερα το ΔΣ:

- i. Συγκαλεί τις ΓΣ των συνεταίρων, καθορίζει την ημερήσιά τους διάταξη και αποστέλλει και δημοσιεύει τις προσκλήσεις για τη σύγκλησή τους, όπως ο νόμος και το καταστατικό ορίζουν.
- ii. Εκπροσωπεί τον Συνεταιρισμό στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ενώπιον Δημοσίων, Δημοτικών, κοινοτικών και λοιπών Αρχών ή οργανισμών κάθε φύσεως, ή φυσικών ή νομικών προσώπων, όλων εν γένει των δικαστηρίων στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, κάθε βαθμού και δικαιοδοσίας και ενώπιον του Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- iii. Κανονίζει τα της εσωτερικής λειτουργίας του Συνεταιρισμού και προσδιορίζει κάθε δαπάνη.
- iv. Αποφασίζει την ίδρυση και επέκταση υποκαταστημάτων, ή γραφείων, όπου κρίνει σκόπιμο.
- v. Προσδιορίζει τον τρόπο χρησιμοποίησης των διαθεσίμων κεφαλαίων του Συνεταιρισμού.
- vi. Εγείρει αγωγές, υποβάλλει μηνύσεις, ασκεί ένδικα μέσα, τακτικά ή έκτακτα, παραιτείται από τέτοιες αγωγές, μηνύσεις και ένδικα μέσα, δέχεται, επάγει και αντεπάγει όρκους, προσβάλλει έγγραφα σαν πλαστά, καταργεί δίκες, συνάπτει συμβιβασμούς δικαστικούς και εξωδίκους με οποιουδήποτε οφειλέτες ή πιστωτές του Συνεταιρισμού και με οποιουδήποτε όρους, συνομολογεί διαιτησίες και διορίζει διαιτητές, ενεργεί και αίρει κατασχέσεις, σε κινητά και ακίνητα και εγγραφές και εξαλείψεις υποθηκών και προσημειώσεων.

- vii. Αγοράζει και πωλεί για λογαριασμό του Συνεταιρισμού ηλεκτρονικά ή άλλα μηχανήματα, αυτοκίνητα, ανταλλακτικά, καύσιμα, και οποιαδήποτε άλλα υλικά.
- viii. Αγοράζει και πωλεί για λογαριασμό του συνεταιρισμού ακίνητα ή κινητά και μισθώνει ή εκμισθώνει ακίνητα ή κινητά πράγματα.
- ix. Χορηγεί εμπράγματατες ασφάλειες, κάθε φύσεως, επί ακινήτων και κινητών του Συνεταιρισμού (υποθήκες, προσημειώσεις υποθηκών, ενέχυρα κλπ.).
- x. Εκχωρεί και ενεχυριάζει, με οποιουσδήποτε όρους εγκρίνει, φορτωτικές, συναλλαγματικές, γραμμάτια, χρεωστικές αποδείξεις κατά τρίτων, απαιτήσεις κατά τρίτων, από παροχή υπηρεσιών ή από άλλη αιτία.
- xi. Συνάπτει συμβάσεις με τις τράπεζες για το άνοιγμα πιστώσεων, έκδοση εγγυητικών επιστολών ή πιστώσεων με ανοικτό λογαριασμό, με οποιουσδήποτε όρους εγκρίνει.
- xii. Εκδίδει, και οπισθογραφεί επιταγές.
- xiii. Εκδίδει, αποδέχεται και οπισθογραφεί και προεξοφλεί συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή.
- xiv. Αναλαμβάνει και εισπράττει χρήματα, μερισματαποδείξεις και τοκομερίδια.
- xv. Παρέχει και λαμβάνει δάνεια για λογαριασμό του Συνεταιρισμού παρέχει εντολές πληρωμής και αναγνωρίζει υποχρεώσεις, παρέχει εξοφλήσεις και οποιοσδήποτε απαλλαγές.
- xvi. Παραλαμβάνει φορτωτικές και συνάπτει κάθε είδους συμβάσεις και συμφωνίες με τρίτους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ημεδαπά ή αλλοδαπά, για την επίτευξη του σκοπού του Συνεταιρισμού.
- xvii. Αποφασίζει στα πλαίσια της υλοποίησης του σκοπού του, τη συμμετοχή του Συνεταιρισμού σε υπάρχουσες ή νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις και την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων μέσα στα
- xviii. πλαίσια του νόμου περί συνεταιρισμών.
- xix. Προσλαμβάνει και απολύει τους διευθυντές και το εν γένει υπαλληλικό και εργατοτεχνικό προσωπικό του συνεταιρισμού και προσδιορίζει τα καθήκοντα και τις αποδοχές τους (εφόσον δεν είναι μέλη του Δ.Σ., οπότε αρμόδια είναι η Γ.Σ.).

- xx. Διορίζει δικηγόρους και άλλους πληρεξούσιους για την εκπροσώπηση του Συνεταιρισμού ενώπιον των Δικαστικών και λοιπών Αρχών και Οργανισμών, για τη διενέργεια οποιασδήποτε από τις παραπάνω πράξεις και διοικεί και διαχειρίζεται την περιουσία του Συνεταιρισμού.
- xxi. . Παρέχει πιστώσεις και εγγυήσεις σε τρίτους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα με τα οποία συναλλάσσεται ο Συνεταιρισμός, εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την ευόδωση του σκοπού του.
- xxii. . Αποφασίζει τη συμμετοχή του Συνεταιρισμού σε διαγωνισμούς του Δημοσίου και κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου, για θέματα που ανάγονται στους σκοπούς και την εν γένει δραστηριότητα του Συνεταιρισμού.
- xxiii. Κλείνει τα βιβλία του Συνεταιρισμού στο τέλος κάθε εταιρικής χρήσεως, καταρτίζει τον ισολογισμό και προτείνει τα μερίσματα που πρέπει να διανεμηθούν στους συνεταίρους, καθώς και τα ποσά που πρέπει να κρατηθούν για το σχηματισμό αποθεματικών κεφαλαίων.
- xxiv. Με απόφαση του ΔΣ συγκροτείται η προβλεπόμενη από το άρθρο 37 του Ν.3693/2008 τριμελής επιτροπή ελέγχου, που αποτελείται από τον Πρόεδρο που είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος με επαρκείς γνώσεις σε θέματα λογιστικής και ελεγκτικής και δύο μέλη που είναι μη εκτελεστικά. Η απόφαση αυτή του ΔΣ εισάγεται προς έγκριση στην επόμενη ΓΣ. Μέχρι τότε η επιτροπή ασκεί κανονικά τα καθήκοντά της.

Το ΔΣ, στα πλαίσια οργανώσεως της εσωτερικής λειτουργίας του Συνεταιρισμού, είναι επίσης αρμόδιο:

- i. Να ορίζει την οργανωτική διάρθρωση των υπηρεσιών του Συνεταιρισμού.
- ii. Να επιλέγει τα μέλη των επιτροπών και των διοικητικών οργάνων που θα επιλαμβάνονται των επί μέρους θεμάτων.
- iii. Να εγκρίνει τους κανονισμούς λειτουργίας των υπηρεσιών του Συνεταιρισμού.
- iv. Να ρυθμίζει, με κανονισμό ή με εγκυκλίους διατάξεις κάθε άλλη διαδικασία για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Συνεταιρισμού.
- v. Να τροποποιεί, όταν υπάρχει ανάγκη, όσα προηγουμένως έχουν θεσμοθετηθεί, από το ίδιο.

Επιπλέον, το ΔΣ δικαιούται με απόφασή του, η οποία πρέπει να καταχωρηθεί στα πρακτικά του και να λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του, να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του εν όλω ή εν μέρει, ή να αναθέτει τη διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων της αρμοδιότητάς του σε ένα ή και περισσότερα μέλη του ή σε Διευθυντή ή σε άλλον υπάλληλο του Συνεταιρισμού, ορίζοντας συγχρόνως, αν κρίνει απαραίτητο, και τους αναπληρωτές τους, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός τους. Οι παραιτήσεις των μελών του ΔΣ., των Διευθυντών ή εντεταλμένων συμβούλων και των Διευθυντών του Συνεταιρισμού, υποβάλλονται στο ΔΣ. Τέλος, τα μέλη του ΔΣ. οφείλουν να καταβάλλουν την επιμέλεια που καταβάλλουν στις δικές τους υποθέσεις, κατά τη διαχείριση των υποθέσεων του Συνεταιρισμού.

• *Αρμοδιότητες Εκτελεστικών Μελών*

Οι αρμοδιότητες των Εκτελεστικών Μελών του ΔΣ είναι οι ακόλουθες:

- i. εξασφαλίζουν τη σαφή, ακριβή και έγκαιρη πληροφόρηση και ενημέρωση του ΔΣ,
- ii. διαμορφώνουν σαφείς εταιρικούς στόχους προς το ΔΣ, ανάλογα με τον τομέα ευθύνης τους,
- iii. εξασφαλίζουν την ορθότητα και αξιοπιστία των στοιχείων που εμφανίζονται προς έγκριση ή ενημέρωση στο ΔΣ,
- iv. παρουσιάζουν τακτικά απολογισμούς τομέων της Τράπεζας με σκοπό τη διαμόρφωση ορθής εικόνας της οικονομικής καταστάσεως της Τράπεζας σε όλα τα Μέλη του ΔΣ,
- v. εκπροσωπούν την Τράπεζα για τους τομείς ευθύνης τους και
- vi. κατοχυρώνουν την αποτελεσματική και συνεπή υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού, με στόχο την ορθή διαχείριση των πόρων της.

5.2.4 Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Το ΔΣ συστήνει Επιτροπές, διαρκούς ή και προσωρινού χαρακτήρα που συνεπικουρούν το έργο του. Οι Επιτροπές ασκούν κάθε αναγκαία αρμοδιότητα, όπως ορίζεται από το ΔΣ, προκειμένου να διευκολύνεται η λειτουργία του ΔΣ και να υποστηρίζεται αυτό αποτελεσματικά στη λήψη αποφάσεων. Οι Επιτροπές έχουν γνωμοδοτικής φύσεως αρμοδιότητες, συνιστάμενες ιδίως στην υποβολή εισηγήσεων και διατύπωση γνώμης προς το ΔΣ, μπορούν όμως να ασκούν και αποφασιστικές εξουσίες εφόσον υφίσταται σχετική ανάθεση από ΔΣ.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, τα Μέλη των Επιτροπών διορίζονται από τη ΓΣ των Συνεταίρων ή το ΔΣ της Τράπεζας. Οι Επιτροπές απαρτίζονται από Μη Εκτελεστικά Μέλη του ΔΣ. Δύναται να συνεπικουρούνται στο έργο τους από μη Μέλη του ΔΣ, με κατά περίπτωση ανάθεση ρητών αρμοδιοτήτων και καθηκόντων. Κύρια καθήκοντα των Επιτροπών είναι η εξέταση των θεμάτων ή σχεδίων αποφάσεων που τους ανατίθενται από το Διοικητικό Συμβούλιο, ως και η υποβολή στο ΔΣ εκθέσεων, προτάσεων, γνώμων, πληροφοριών ή συστάσεων σε εκτέλεση των ανατιθέμενων κάθε φορά καθηκόντων τους. Οι Επιτροπές ασκούν σε κάθε περίπτωση τις ανατιθέμενες ως άνω αρμοδιότητες και τα καθήκοντά τους υπό την εποπτεία του Διοικητικού Συμβουλίου.

- ***Επιτροπή Ελέγχου***

Τα ειδικότερα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου καθορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής, βάσει του θεσμικού πλαισίου και, κατά περίπτωση, προσθέτων εσωτερικών διαδικασιών που η Τράπεζα

υιοθετεί και εφαρμόζει. Η Επιτροπή Ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ.2.23 του Καταστατικού συγκροτείται με απόφαση του Δ.Σ. και εγκρίνεται από τη ΓΣ.

Το ΔΣ, ανά τριετία, αναθέτει, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, σε εξωτερικούς συμβούλους, ορκωτούς ελεγκτές λογιστές που διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία, αξιολόγηση της επάρκειας του ΣΕΕ (ΠΔΤΕ 2577/2006) η οποία περιλαμβάνει και αξιολόγηση της οργανωτικής δομής της Τράπεζας (οργανόγραμμα-Διοίκηση-Επιτροπές) και γίνονται παρατηρήσεις σχετικά με τη διάρθρωση της και το γενικότερο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης. Το ΔΣ φροντίζει για την υλοποίηση τυχόν προταθειών διορθωτικών ενεργειών.

- ***Επιτροπή Αποδοχών (ΠΔΤΕ 2650/2012)***

Τα ειδικότερα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Αποδοχών καθορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής, βάσει του θεσμικού πλαισίου και, κατά περίπτωση, προσθέτων εσωτερικών διαδικασιών που η Τράπεζα υιοθετεί και εφαρμόζει.

- ***Επιτροπή ανάδειξης υποψηφίων (ν.4361 αρθρ.167)***

Στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα συγκροτείται Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων αποτελούμενη από τρία μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Η διάρκεια της θητείας των μελών της Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων είναι μεγαλύτερη κατά ένα έτος από τη διάρκεια της θητείας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Έργο της Επιτροπής Ανάδειξης Υποψηφίων είναι η κατάρτιση καταλόγου των υποψηφίων εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, που όντως θα διευθύνουν τη δραστηριότητα του συνεταιρισμού. Τα υποψήφια μέλη πρέπει να πληρούν τα εκάστοτε ισχύοντα κριτήρια καταλληλότητας, όπως αυτά καθορίζονται στο νόμο και στις σχετικές αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος. Τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν από τη ΓΣ των μελών του συνεταιρισμού κατά την οποία πρόκειται να εκλεγούν ένα ή περισσότερα εκ των ανωτέρω μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ο κατάλογος

υποβάλλεται στην Τράπεζα της Ελλάδος προς προληπτική εποπτική αξιολόγηση και έγκριση της καταλληλότητας των υποψηφίων. Ο κατάλογος περιέχει τουλάχιστον διπλάσιο αριθμό υποψηφίων από τον αριθμό των προσώπων που πρόκειται να εκλεγούν. Αν κάποιο ή κάποια από τα υποψήφια πρόσωπα κριθούν ακατάλληλα από την Τράπεζα της Ελλάδος και ο αριθμός των υποψηφίων που κρίθηκαν κατάλληλοι υπολείπεται του διπλασίου του αριθμού των προσώπων που πρόκειται να εκλεγούν, η Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της αρνητικής αξιολόγησης της Τράπεζας της Ελλάδος, υποβάλλει συμπληρωματικό κατάλογο. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται μέχρι να κριθούν κατάλληλοι τουλάχιστον διπλάσιοι υποψήφιοι από τον αριθμό των προσώπων που πρόκειται να εκλεγούν.

5.2.5 Επιτροπές Διοίκησης

Μερικές από τις πιο σημαντικές επιτροπές διοίκησης και οι αντίστοιχες αρμοδιότητες τους είναι οι εξής:

- ***Διαχείρισης Ενεργητικού Παθητικού (ALCO)***

Αρμοδιότητες:

- η κάλυψη και ο έλεγχος των αναγκών του Ισολογισμού καθώς και η κατάλληλη πολιτική κατανομής των πηγών κεφαλαίου, ανάγκες σε ρευστότητα (περιλαμβανομένης της χρησιμοποίησης ιδίων κεφαλαίων), πολιτική χρεωστικών λογαριασμών, κεφαλαιακή επάρκεια και φερεγγυότητα, κατανομή κεφαλαίων μεταξύ καταστημάτων λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κατάσταση κάθε περιοχής όπου λειτουργεί το κατάστημα καθώς και την θέση του στην τοπική αγορά.
- η μέτρηση και διαχείριση της ρευστότητας και η αποφυγή των κινδύνων από τα επιτόκια – θέτοντας στόχους για τα έσοδα, τους όγκους (ποσά)

και τις εισροές – εκροές κάθε προϊόντος, θέτοντας όρια όσον αφορά τους κινδύνους από τα επιτόκια και προσαρμόζοντας, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες, την τιμολογιακή πολιτική και τους όρους πιστοδότησης.

- iii. η μελέτη και χρήση προγραμμάτων ισοσκέλισης ζημιών από υποχρεώσεις .

- ***Παρακολούθησης του Πλαισίου Κεφαλαιακής Επάρκειας του Συμφώνου της Βασιλείας***

Αρμοδιότητες:

Μελετά τις νέες απαιτήσεις όπως ορίζονται στα κανονιστικά κείμενα που αφορούν το Σύμφωνο της Βασιλείας και οργανώνει την ενσωμάτωσή τους στις εσωτερικές διαδικασίες και τα Πληροφοριακά Συστήματα της Τράπεζας.

- ***Προμηθειών***

Αρμοδιότητες:

Η Επιτροπή Προμηθειών επιλαμβάνεται όλων των θεμάτων που αφορούν προμήθειες προϊόντων, εκτέλεση έργων και παροχή υπηρεσιών τρίτων προς την Τράπεζα, πλην των ειδικά αναφερόμενων στον Κανονισμό Προμηθειών ή σε άλλους Κανονισμούς της Τράπεζας περιπτώσεων. Η Επιτροπή Προμηθειών εγκρίνει προμήθειες εντός των ορίων του προϋπολογισμού της Τράπεζας, ενώ για την υπέρβαση των επιμέρους κονδυλίων απαιτείται έγκριση του ΔΣ.

5.2.6 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου αποτελείται από ελεγκτικούς μηχανισμούς και διαδικασίες, οι οποίες καλύπτουν το σύνολο των δραστηριοτήτων της Τράπεζας με σκοπό την αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της.

Μέσω του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου διασφαλίζεται:

- i. συνεπής υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής με αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων,
- ii. η αναγνώριση και αντιμετώπιση όλων των κινδύνων που αναλαμβάνονται,
- iii. η διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασεως της Τράπεζας και την παραγωγή αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων,
- iv. η συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, τους εσωτερικούς κανονισμούς, και τους κανόνες δεοντολογίας,
- v. η πρόληψη και αποφυγή λανθασμένων ενεργειών που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη φήμη και τα συμφέροντα της Τράπεζας, των συνεταιίρων και των συναλλασσομένων με αυτήν,

Η αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας πραγματοποιείται:

- i. Σε συνεχή βάση από Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης της Τράπεζας, μέσω των ελέγχων που διενεργούνται. Στην Επιτροπή Ελέγχου του ΔΣ υποβάλλεται το ετήσιο πρόγραμμα δράσης της Μ.Ε.Ε. και ενημερώνεται σε τριμηνιαία βάση για την εφαρμογή του. Στα καθήκοντα και αρμοδιότητές της συμπεριλαμβάνεται η αξιολόγηση του έργου της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το βαθμό ανεξαρτησίας της, την ποιότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργεί, τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, των συστημάτων και του

επιπέδου των κινδύνων και την εν γένει αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της.

- ii. Σε τριετή βάση από Εξωτερικούς Ελεγκτές, πλην των τακτικών. Διενεργείται από άτομα με εμπειρία στον εσωτερικό έλεγχο (εξωτερικοί ελεγκτές), τα οποία είναι ανεξάρτητα από την Τράπεζα και για τα οποία δεν υφίσταται θέμα συγκρούσεως συμφερόντων.

Η Επιτροπή Ελέγχου είναι αρμόδια για την υποβολή πρότασης προς το ΔΣ. για την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών (νοουμένων ως των τακτικών ορκωτών ελεγκτών λογιστών), η οποία επίσης όποτε το κρίνει σκόπιμο υποβάλλει πρόταση για την αντικατάσταση ή την εναλλαγή τους, προκειμένου για τη διαμόρφωση εισηγήσεως προς τη ΓΣ για την εκλογή τακτικού ελεγκτή. Επιπροσθέτως, είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

Τέλος, η Επιτροπή Ελέγχου του ΔΣ επιβλέπει και αξιολογεί τις διαδικασίες κατάρτισης, σύμφωνα με τα ισχύοντα ελεγκτικά πρότυπα, των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και επιβλέπει το διενεργούμενο από τους τακτικούς ορκωτούς ελεγκτές λογιστές έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και σε τακτική βάση συνεργασία μαζί τους. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, η Επιτροπή Ελέγχου ζητά από τους εν λόγω ελεγκτές να αναφέρουν τα τυχόν προβλήματα ή αδυναμίες που εντόπισαν κατά τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα.

• *Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης*

Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης είναι υπεύθυνη για τον εσωτερικό έλεγχο της Τράπεζας και αναφέρεται στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και μέσω του Προέδρου του Δ.Σ. Διενεργεί ελέγχους για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο κανονιστικό πλαίσιο και διερευνά διεξοδικά περιπτώσεις για τις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι βλάπτονται τα συμφέροντα της Τράπεζας. Παρακολουθεί την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των διορθωτικών

ενεργειών που καταγράφονται στις εκθέσεις των πάσης φύσεως ελέγχων (εσωτερικών ελεγκτών, εξωτερικών ελεγκτών, Εποπτικών Αρχών, Φορολογικών Αρχών κ.λπ.).

- ***Κανονιστική Συμμόρφωση***

Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης εντοπίζει, αξιολογεί και διαχειρίζεται τους κινδύνους στους οποίους μπορεί να εκτεθεί η Τράπεζα, λόγω αδυναμίας συμμορφώσεως προς το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο (compliance risk). Στο πλαίσιο αυτό, πραγματοποιείται συνεχής συλλογή, καταγραφή, επεξεργασία και ερμηνεία του κανονιστικού πλαισίου, παρακολουθούνται οι επερχόμενες μεταβολές και καταγράφονται οι αποκλίσεις σε σχέση με τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν για την Τράπεζα, έτσι ώστε να αξιολογούνται εγκαίρως οι επιπτώσεις τους, να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την υλοποίησή τους και να διασφαλίζονται τα συμφέροντα και η φήμη της Τράπεζας. Αναφέρεται στην Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου και ελέγχεται από τη Μ.Ε.Ε.

- ***Διαχείριση Κινδύνων***

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων αναφέρεται στην Επιτροπή Ελέγχου και μέσω αυτής στο Διοικητικό Συμβούλιο και ελέγχεται από τη Μ.Ε.Ε. . Η διαχείριση κινδύνων περιλαμβάνει ένα ευρύ πλαίσιο πολιτικής και διαδικασιών για την ανάληψη, εκτίμηση, παρακολούθηση και αντιμετώπιση των διαφόρων κινδύνων που επηρεάζουν τις δραστηριότητες της Τράπεζας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται τόσο στην πιστή τήρηση του πλαισίου και τη συνολική διαχείριση των διαφόρων μορφών κινδύνου όσο και στον καθορισμό των εκάστοτε αποδεκτών ορίων ανάληψης κινδύνων συνολικά για κάθε είδος κινδύνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ (ΚΥΠΡΟΣ)

Εικόνα 3

6.1 Εισαγωγή - Ιστορική Αναδρομή

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1937, η οποία άρχισε να λειτουργεί κανονικά από την 1η Ιανουαρίου του 1938. Οι βασικοί λόγοι, που οδήγησαν στην ίδρυση της, ήταν η ανάπτυξη των συνεργατικών εταιρειών σε βαθμό που επέβαλλε την ανάγκη για ίδρυση ενός κεντρικού φορέα, ο οποίος θα διευκόλυνε την επιτέλεση του έργου τους και, η διαπίστωση του γεγονότος ότι η Γεωργική Τράπεζα, που ιδρύθηκε το 1925, δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες δανειακές ανάγκες ούτε των συνεργατικών εταιρειών ούτε των γεωργών.

Είναι ο Κεντρικός Φορέας των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων, μέσω των οποίων παρέχει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών. Εποπτεύεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Η Κυπριακή Δημοκρατία κατέχει το 77,34% των μετοχών της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης το 21,88% και η Συνεργατική Κεντρική Εταιρεία Συμμετοχών το 0,78%, εκπροσωπώντας τις Συνεργατικές Εταιρείες μέλη της. Συνεργάζεται με τα συνεργατικά κινήματα πολλών χωρών και εκπροσωπείται στους σημαντικότερους διεθνείς συνεργατικούς θεσμούς. Διαθέτει το μεγαλύτερο δίκτυο καταστημάτων και ΑΤΜ στην Κύπρο και είναι η πρώτη τράπεζα σε καταθέσεις κατοίκων εσωτερικού. Εργοδοτεί συνολικά 2.700 άτομα. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (Σεπτέμβριος 2016), ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας βρίσκεται στο 16,50%, τα ίδια κεφάλαια στο €1,33 δις και το σύνολο ενεργητικού στα €14,13 δις.

Όσον αφορά την οργάνωση της τράπεζας, αυτή έχει το ρόλο του Κεντρικού Φορέα και έχει τον έλεγχο των ΣΠΙ μέσω της διατήρησης της πλειοψηφίας του μετοχικού τους κεφαλαίου. Κάθε συνδεδεμένο ΣΠΙ έχει τη δική του Επιτροπεία, Γ/Δ, λειτουργεί ως ξεχωριστή νομική οντότητα με δικούς του Ειδικούς Κανονισμούς Λειτουργίας και συμμορφώνεται με τις ισχύουσες νομοθεσίες και τις πολιτικές της Τράπεζας. Τέλος, είναι οργανωμένη σε Ανώτερες Διευθύνσεις οι οποίες λειτουργούν κάτω από την καθοδήγηση του ΓΔ.

6.2 Κώδικας της Εταιρικής Διακυβέρνησης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας

Έχοντας ως στόχο τη διαφύλαξη των συμφερόντων του ίδιου του Οργανισμού, των μετόχων αλλά και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων μερών, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, έχει προσαρμόσει τον τρόπο λειτουργίας της για να βρίσκεται σε συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο που ορίζεται από την ΚΤΚ στη σχετική οδηγία της «περί ρυθμίσεων διακυβέρνησης και διαχείρισης 2014», καθώς επίσης και σύμφωνα με τις βέλτιστες παγκόσμιες πρακτικές.

Ο Κώδικας ΕΔ έχει σκοπό:

- i. την εφαρμογή και εξειδίκευση των απαιτήσεων της ισχύουσας νομοθεσίας και των σχετικών εποπτικών οδηγιών,
- ii. τον καθορισμό των λειτουργιών, ευθυνών και εξουσιών των εταιρικών οργάνων και των εκτελεστικών στελεχών,
- iii. την υιοθέτηση διεθνών προτύπων και βέλτιστων πρακτικών.

6.2.1 Επιτροπεία

Η Επιτροπεία αποτελεί το ανώτατο διοικητικό όργανο της Τράπεζας με την απόλυτη ευθύνη και εξουσία σε ολόκληρο το ΣΠΤ. Πρώτιστη υποχρέωση και καθήκον της είναι η διαρκής επιδίωξη της ενίσχυσης της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας του Οργανισμού και η προάσπιση του γενικότερου εταιρικού συμφέροντος λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα όλων των συμμετόχων.

- ***Σύνθεση Επιτροπείας***

Τα μέλη της Επιτροπείας προτείνονται και διορίζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών για την ανακεφαλαιοποίηση του

Συνεργατισμού, της συμφωνίας πλαίσιο με το Υπουργείο Οικονομικών (RFA – Relationship Framework Agreement), των περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμων και Θεσμών και την “περί Ρυθμίσεως Διακυβέρνησης και Διαχείρισης Οδηγία του 2014” της ΚΤΚ.

Ο διορισμός των μελών της Επιτροπείας επικυρώνεται από την ΚΤΚ και τη Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών καθώς και από την Ειδική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας.

Τα μέλη της Επιτροπείας πρέπει απαραίτητα να πληρούν τα κριτήρια ικανότητας και καταλληλότητας τα οποία καθορίζονται στην Οδηγία της ΚΤΚ «περί της Αξιολόγησης της Ικανότητας και Καταλληλότητας των Μελών του Διοικητικού Οργάνου και των Διευθυντών των Αδειοδοτημένων Πιστωτικών Ιδρυμάτων του 2014».

Επιπλέον, τα μέλη της Επιτροπείας δεν πρέπει να κατέχουν οποιοσδήποτε άλλες θέσεις ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι έρχονται σε σύγκρουση με τους όρους εντολής της Επιτροπείας και των Επιτροπών που συμμετέχουν.

Τα ανεξάρτητα μέλη της Επιτροπείας έχουν υποχρέωση να διατηρούν την ανεξαρτησία τους καθ’ όλη τη διάρκεια του διορισμού τους σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Η Επιτροπεία της ΣΚΤ αποτελείται από έντεκα (11) μέλη. Τα μέλη της Επιτροπείας διακρίνονται σε εκτελεστικά και μη εκτελεστικά.

Η σύνθεση της Επιτροπείας έχει ως εξής:

- i. 9 μη εκτελεστικά μέλη, εκ των οποίων τουλάχιστον τα επτά είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά.
- ii. 2 εκτελεστικά μέλη, ένα εκ των οποίων είναι ο εκάστοτε ΓΔ της Τράπεζας και ένας από τους Ανώτερους Διευθυντές Διεύθυνσης.

- ***Αρμοδιότητες και ευθύνες Επιτροπείας***

Για να υποστηρίξει την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Επιτροπεία της Τράπεζας, εγκρίνει την εφαρμογή αριθμού πολιτικών οι οποίες επικεντρώνονται στην υλοποίηση των ακόλουθων προτεραιοτήτων:

- i. Ηγεσία (Leadership)

- ii. Εποπτεία (Supervising)
- iii. Συνετοί και αποτελεσματικοί ελέγχοι (prudent and effective controls)
- iv. Διαχείριση Κινδύνων (Risk Management)
- v. Μακροχρόνια Στρατηγική (Long term strategy)
- vi. Αξιολόγηση (Performance review)
- vii. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (Values, culture and standards)

- **Σύγκρουση συμφερόντων**

Όσο αφορά στο χειρισμό της σύγκρουσης συμφερόντων, τα μέλη της Επιτροπείας έχουν υποχρέωση να δηλώνουν περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων που τους αφορούν, τόσο πριν τη συζήτηση θεμάτων που έχουν συμπεριληφθεί στην ημερήσια διάταξη όσο και για θέματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της συνεδρίας. Στις περιπτώσεις αυτές το μέλος της Επιτροπείας οφείλει να το δηλώσει και να αποχωρήσει από τη συνεδρία κατά τη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος.

- **Πρόεδρος Επιτροπείας**

Ο Πρόεδρος της Επιτροπείας εκλέγεται από το σύνολο των μελών της Επιτροπείας, καθοδηγεί την Επιτροπεία και έχει την ευθύνη της σύνταξης της ημερήσιας διάταξης. Συντονίζει, σε συνεργασία με τους Προέδρους των Επιτροπών, τις εργασίες όλων των Επιτροπών.

Ο Πρόεδρος έχει την ευθύνη μαζί με τον ΓΔ της διατήρησης της αποτελεσματικής επικοινωνίας με τους μετόχους και τους συμμετόχους, όπως την Κυπριακή Δημοκρατία, τις Εποπτικές Αρχές και άλλους οργανισμούς. Επιπλέον, εγκαθιδρύει και διατηρεί στενές σχέσεις συνεργασίας με τον ΓΔ και τα άλλα μέλη της ΑΕΔ της Τράπεζας. Έχει την ευθύνη της παραγωγικής επικοινωνίας των μελών της Επιτροπείας με την ΑΕΔ της Τράπεζας. Τέλος, δεν δικαιούται να εκτελεί καθήκοντα Προέδρου σε καμία από τις Επιτροπές που προνοούνται από την Οδηγία «περί ρυθμίσεων Διαχείρισης και Διακυβέρνησης Οδηγία του 2014».

Οι κύριες αρμοδιότητες και ευθύνες του Προέδρου της Επιτροπείας περιλαμβάνουν:

- i. τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της Επιτροπείας σύμφωνα με τα υψηλότερα επίπεδα εταιρικής διακυβέρνησης,
- ii. τη διασφάλιση της καταλληλότητας του μεγέθους και της σύνθεσης της Επιτροπείας, υπό το πρίσμα της ανάπτυξης και αύξησης της πολυπλοκότητας του Οργανισμού,
- iii. τη διασφάλιση της αποτελεσματικής επικοινωνίας με τις εποπτικές αρχές και τους μετόχους της Τράπεζας,
- iv. τη διασφάλιση ότι οι απόψεις και οι ανησυχίες της ΚΤΚ, άλλων εποπτικών αρχών και των κύριων μετόχων και επενδυτών κοινοποιούνται στο σύνολό τους στην Επιτροπεία,
- v. την πραγματοποίηση τακτικών συνεδριάσεων και καθορισμό ημερήσιας διάταξης, λαμβάνοντας υπόψη τα θέματα και τις ανησυχίες όλων των μελών της Επιτροπείας,
- vi. τη διάθεση στα μέλη της Επιτροπείας ακριβούς, έγκαιρης και σαφής πληροφόρησης που να επιτρέπει στην Επιτροπεία να εκτελεί ως σώμα τις διοικητικές και εποπτικές του εργασίες,
- vii. την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής των μελών της Επιτροπείας,
- viii. τη διασφάλιση για παροχή τεχνοκρατικής ή άλλης υποστήριξης προς την Επιτροπεία με τη πρόσκληση και παρουσία εξωτερικών συνεργατών ή ειδικών συμβούλων σε συνεδρίες που σχετικά θέματα το επιβάλλουν,
- ix. τη διασφάλιση ότι οι Επιτροπές λαμβάνουν εγκαίρως ακριβείς και ξεκάθαρες πληροφορίες ώστε να εκτελούν αποτελεσματικά το έργο τους,
- x. τη διασφάλιση ότι όλες οι Επιτροπές που υπάγονται στην Επιτροπεία έχουν καταλλήλως συνταχθεί και καταρτιστεί και λειτουργούν αποτελεσματικά,
- xi. το συντονισμό, σε συνεργασία με τους Προέδρους των Επιτροπών, των εργασιών όλων των Επιτροπών,
- xii. τη διασφάλιση ότι τα νέα μέλη της Επιτροπείας συμμετέχουν σε επίσημο, ολοκληρωμένο και εξατομικευμένο πρόγραμμα επιμόρφωσης, το οποίο προετοιμάζεται από το Γραμματέα,
- xiii. τη διασφάλιση ότι όλα τα μέλη της Επιτροπείας τυγχάνουν της απαιτούμενης επιμόρφωσης και συνεχούς ενημέρωσης σχετικά με τον ρόλο τους και τις εξελίξεις στον ΣΠΤ,

- xiv. τη διασφάλιση ότι η απόδοση και αποτελεσματικότητα της Επιτροπείας και των Επιτροπών αξιολογείται σε ετήσια βάση,
- xv. δύναται να παραχωρεί χορηγίες / εισφορές / δώρα γενικής φύσεως καθώς και χορηγίες για τη διενέργεια εκδηλώσεων μέχρι €5,000 εφόσον αυτές συνάδουν με τη στρατηγική, εντάσσονται στη γενικότερη πολιτική και προωθούν την εταιρική εικόνα και ταυτότητα του οργανισμού, μέσα στα πλαίσια του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Οι συγκεκριμένες δαπάνες τίθενται στη διάθεση του Γραφείου Στρατηγικής Προγραμματισμού Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων. Η Επιτροπεία και η ΜΕΕ ενημερώνονται ανά τριμηνία,
- xvi. την καθοδήγηση των ενεργειών του Γραμματέα της Επιτροπείας και εξασφάλιση ορθής και ακριβούς πληροφόρησης όλων των μελών της Επιτροπείας,
- xvii. το συντονισμό των Επιτροπειών των 18 ΣΠΙ σε σχέση με τη στρατηγική και πολιτική της Τράπεζας,
- xviii. την παροχή υποστήριξης για θέματα διακυβέρνησης προς τις Επιτροπείες των ΣΠΙ, μέσω του Γραφείου Γραμματείας Επιτροπείας & Εταιρικής Διακυβέρνησης,
- xix. την ανάπτυξη και ενδυνάμωση των σχέσεων της Τράπεζας με την τοπική κοινωνία και τα οργανωμένα σύνολα,
- xx. τη διασφάλιση ότι η Επιτροπεία συγκαλεί τις Ετήσιες και έκτακτες Γενικές Συνελεύσεις και ετοιμάζει τις προτάσεις που θα τεθούν ενώπιον των μετόχων.

- ***Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος***

Η Επιτροπεία εκλέγει τον Ανώτερο Ανεξάρτητο Σύμβουλο ο οποίος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- i. δημιουργεί την απαραίτητη ροή πληροφοριών και το απαραίτητο σύστημα επικοινωνίας ανάμεσα στα ανεξάρτητα μέλη της Επιτροπείας,
- ii. μεταφέρει στον Πρόεδρο της Επιτροπείας τυχόν προβλήματα ή ανησυχίες των ανεξάρτητων μελών της Επιτροπείας,

- iii. διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των μετόχων και των ανεξάρτητων μελών της Επιτροπείας,
- iv. βρίσκεται στη διάθεση των μετόχων στην περίπτωση που επιθυμούν να διεξάγουν συζήτηση με ένα από τα ανεξάρτητα μέλη της Επιτροπείας,
- v. χειρίζεται την επικοινωνία εκ μέρους των ανεξάρτητων μελών της Επιτροπείας,
- vi. διασφαλίζει ότι η Επιτροπεία έχει ισορροπημένη αντίληψη των σημαντικότερων θεμάτων και ανησυχιών των μετόχων και άλλων ενδιαφερομένων,
- vii. προεδρεύει της συνεδρίασης με τα μη εκτελεστικά μέλη της Επιτροπείας, χωρίς την παρουσία του Προέδρου της Επιτροπείας, τουλάχιστον ετησίως, προκειμένου να αξιολογηθεί η απόδοσή του,
- viii. προεδρεύει της Επιτροπείας κατά την εξέταση διαδοχής του Προέδρου της και διασφαλίζει την ομαλή διαδικασία της διαδοχής.

6.2.2 Επιτροπές

Η Επιτροπεία συστήνει Επιτροπές διαρκούς ή και προσωρινού χαρακτήρα (ad hoc) που συνεπικουρούν το έργο της. Οι Επιτροπές είναι στο σύνολο τους μη εκτελεστικές.

Οι Επιτροπές της Τράπεζας είναι οι ακόλουθες:

- i. Επιτροπή Ελέγχου (βάσει της σχετικής Οδηγίας της ΚΤΚ)
- ii. Επιτροπή Κινδύνων (βάσει της σχετικής Οδηγίας της ΚΤΚ)
- iii. Επιτροπή Αποδοχών (βάσει της σχετικής Οδηγίας της ΚΤΚ)
- iv. Επιτροπή Ανάδειξης Υποψηφίων (βάσει της σχετικής Οδηγίας της ΚΤΚ)
- v. Επιτροπή Αναδιάρθρωσης Συνεργατισμού (βάσει του σχεδίου Αναδιάρθρωσης και του RFA)

- vi. Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων (βάσει της συμφωνίας πλαίσιο με το Υπουργείο Οικονομικών - RFA).

Κάθε Επιτροπή μπορεί να αναθέσει μέρος των καθηκόντων της σε υποεπιτροπή στην οποία να συμμετέχουν ένα ή περισσότερα μέλη της. Ο Πρόεδρος της Επιτροπείας πρέπει να ενημερωθεί για την ανάθεση αυτή.

Κάθε Επιτροπή υποβάλλει στην Επιτροπεία της Τράπεζας για έγκριση τα πρακτικά των συνεδριάσεων της τα οποία περιλαμβάνουν τις εισηγήσεις και αποφάσεις της. Τέλος; οι αποφάσεις της Επιτροπείας και των Επιτροπών της υλοποιούνται μέσω του ΓΔ.

- ***Αρμοδιότητες και ευθύνες Προέδρων Επιτροπών***

Οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των Προέδρων των Επιτροπών της Τράπεζας είναι οι ακόλουθες:

- i. ηγούνται των Επιτροπών τους και έχουν παρόμοιες ευθύνες και αρμοδιότητες όπως ο Πρόεδρος της Επιτροπείας της Τράπεζας κατά αναλογία με αυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 6 του παρόντος Παραρτήματος «Ευθύνες και αρμοδιότητες» του Προέδρου της Επιτροπείας της Τράπεζας,
- ii. αναμένεται να έχουν καλή γνώση και εμπειρίες σχετικές με τον τομέα ευθύνης της επιτροπής της οποίας προεδρεύουν,
- iii. δεσμεύονται να αφιερώνουν τον απαραίτητο χρόνο για τη σωστή άσκηση των καθηκόντων τους,
- iv. υποβάλλουν τακτικά αναφορές στην Επιτροπεία και της κοινοποιούν τα πρακτικά τους πριν από τις συνεδρίες της Επιτροπείας,
- v. διασφαλίζουν ότι κανένα πρόσωπο δεν είναι παρών, συμπεριλαμβανομένων και των άλλων μελών της Επιτροπείας τα οποία δεν είναι μέλη της επιτροπής τους, εκτός εάν έχει κληθεί επισήμως να παραστεί για κάποιο συγκεκριμένο θέμα της ημερήσιας διάταξης. Οποιοδήποτε τέτοιο πρόσωπο το οποίο είναι παρών κατά τη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος, αποχωρεί από την αίθουσα συσκέψεων αμέσως μετά τη συζήτηση του θέματος χωρίς καμία συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

6.2.3 Γενική Συνέλευση

Η ΓΣ των μετόχων είναι το ανώτατο όργανο της Τράπεζας το οποίο δύναται να αποφασίζει για όλες τις εταιρικές υποθέσεις, που δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα της Επιτροπείας, εκτός εάν η Επιτροπεία αποφασίσει, επί συγκεκριμένου θέματος, την παραπομπή του για κρίση στη ΓΣ.

- *Αρμοδιότητες Γενικής Συνέλευσης*

Η Γενική Συνέλευση είναι το αρμόδιο όργανο να αποφασίζει για:

- i. τις τροποποιήσεις του Καταστατικού και τις αποφάσεις για την αύξηση ή τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου,
- ii. επικύρωση της σύνθεσης της δομής της Επιτροπείας της Τράπεζας,
- iii. την εκλογή των εξωτερικών ελεγκτών, με βάση την εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου και τον καθορισμό της αμοιβής τους,
- iv. την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και τη διάθεση των ετήσιων κερδών της Τράπεζας,
- v. τη συγχώνευση, τη διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή τη διάλυση της Τράπεζας,
- vi. το διορισμό εκκαθαριστών και
- vii. τυχόν λοιπά θέματα προβλεπόμενα στο νόμο

6.2.4 Ανώτερη Εκτελεστική Διεύθυνση

Η Επιτροπεία αναθέτει τη διοίκηση της Τράπεζας στον ΓΔ. Ο ΓΔ είναι υπεύθυνος και υπόλογος για την υλοποίηση των επιχειρηματικών στόχων, την εφαρμογή της εγκεκριμένης στρατηγικής και την εύρυθμη λειτουργία της Τράπεζας και των ΣΠΙ.

Ο ΓΔ αναθέτει αρμοδιότητες και εξουσίες σε άλλα μέλη της ΑΕΔ ή σε ειδικές επιτροπές και αυτές με τη σειρά τους να αναθέσουν σε άλλα στελέχη ή επιτροπές αρμοδιότητες και εξουσίες. Σε όλες τις περιπτώσεις, περιλαμβανομένων και των λειτουργικών επιτροπών, στις οποίες ανατίθενται καθήκοντα από το ΓΔ υπάρχει καταγεγραμμένος Κανονισμός Λειτουργίας εγκεκριμένος από την Επιτροπεία της Τράπεζας.

Ο ΓΔ είναι υπεύθυνος για την καθοδήγηση και επίβλεψη της αποτελεσματικής διαχείρισης της Τράπεζας στα πλαίσια των εξουσιών που του έχουν ανατεθεί από την Επιτροπεία και σε συμμόρφωση με τους εφαρμοστέους νόμους και κανονισμούς.

Η ΑΕΔ είναι υπεύθυνη στο σύνολο της για την εφαρμογή μίας αποτελεσματικής και διαφανούς λειτουργικής δομής στην Τράπεζα, σύμφωνα με τους επιχειρηματικούς στόχους, στρατηγικές και πολιτικές που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπεία. Επίσης, η ΑΕΔ είναι υπεύθυνη για την ανάθεση καθηκόντων στο προσωπικό και τη θέσπιση διοικητικής δομής και ιεραρχίας που προωθεί τη λογοδοσία και τη διαφάνεια.

Η ΑΕΔ εφαρμόζει αποτελεσματικό προγραμματισμό άντλησης κεφαλαίων και ρευστότητας και διαδικασία προϋπολογισμού κατά τρόπο συνεπή με την κατεύθυνση που δόθηκε από την Επιτροπεία.

- ***Εκτελεστική Επιτροπή***

Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής έχουν μαζί με τον ΓΔ την ευθύνη της διεύθυνσης των εργασιών της Τράπεζας και του ΣΠΤ ευρύτερα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών που της εκχωρούνται από την Επιτροπεία της Τράπεζας, καθώς επίσης και την ευθύνη υλοποίησης των αποφάσεων της Επιτροπείας. Τα ειδικότερα καθήκοντα και αρμοδιότητες της Εκτελεστικής

Επιτροπής καθορίζονται στον εγκεκριμένο από την Επιτροπεία Κανονισμό Λειτουργίας της Εκτελεστικής Επιτροπής

- ***Γενικός Διευθυντής***

Ο ΓΔ, διορίζεται από την Επιτροπεία της Τράπεζας με ψηφοφορία των μη εκτελεστικών μελών και κατέχει τη μια εκ των δύο θέσεων των εκτελεστικών μελών της Επιτροπείας. Ο ΓΔ καθοδηγεί και επιτηρεί την εργασία όλων των στελεχών της Τράπεζας στην προσπάθεια επίτευξης των τεθέντων στόχων και επιδιώξεων του οργανισμού και διασφαλίζει την έγκαιρη λήψη αποφάσεων υψηλής ποιότητας και την υλοποίηση αυτών.

Τέλος, ο ΓΔ διασφαλίζει ότι ο Πρόεδρος και η Επιτροπεία ενημερώνονται τακτικά, μέσω του Company Secretary, επί σημαντικών θεμάτων και εξελίξεων περιλαμβανομένων των ακόλουθων:

- i. τρέχουσες επιχειρηματικές εξελίξεις
- ii. κερδοφορία, ρευστότητα, κεφαλαιακή επάρκεια, θέματα του ισολογισμού, επενδύσεις και θέματα προσωπικού,
- iii. εξελίξεις που δυνατόν να επηρεάσουν τον εποπτικό και ελεγκτικό ρόλο της Επιτροπείας.

- ***Επικεφαλής Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης***

Ο Επικεφαλής της ΜΕΕ προϊστάται και είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία και απόδοση της ΜΕΕ, διορίζεται από την Επιτροπεία με εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου.

Οι κύριες ευθύνες/αρμοδιότητες του Επικεφαλής της ΜΕΕ είναι οι ακόλουθες:

- i. Διασφάλιση της αντικειμενικότητας και ανεξαρτησίας της ΜΕΕ της Τράπεζας και των ΣΠΙ,
- ii. 2. Απόκτηση ανθρώπινου δυναμικού με επαρκή προσόντα και δεξιότητες για τη διασφάλιση της ικανότητας της ΜΕΕ να εκτελεί τα καθήκοντα και τις ευθύνες της

- iii. Συνεχή αξιολόγηση και παρακολούθηση των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση των καθηκόντων της Μονάδας,
- iv. Εξασφάλιση της συνεχούς εκπαίδευσης του προσωπικού της Μονάδας, προκειμένου να διεξάγει την αυξανόμενη ποικιλομορφία των εργασιών που πρέπει να αναλφθούν ως αποτέλεσμα της εισαγωγής νέων προϊόντων και διαδικασιών εντός του οργανισμού, των αλλαγών σε κανονισμούς ή επαγγελματική πρότυπα καθώς και άλλες εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα,
- v. Άμεση ενημέρωση των επικεφαλής των άλλων μονάδων ελέγχου για τυχόν ευρήματα που τους αφορούν,
- vi. Υποβολή αναφορών προς την Επιτροπεία και την ΕΕ και συμμετοχή στις συνεδριάσεις τους για παρουσίαση των εν λόγω αναφορών και την παροχή επιπρόσθετων πληροφοριών ή και διευκρινίσεων
- vii. Προετοιμασία και παράδοση στα νεοδιορισθέντα μέλη της Επιτροπείας, σε συντονισμό με το Γραμματέα της Επιτροπείας, ενός εισαγωγικού σεμιναρίου που να καλύπτει επαρκώς τους σχετικούς τομείς αρμοδιοτήτων της Μονάδας με αναφορές στις ευθύνες της Επιτροπείας και στις απαιτήσεις του ρυθμιστικού πλαισίου,
- viii. Υποβολή στην ΕΕ, σε τριμηνιαία βάση, έκθεση των σημαντικότερων παρατηρήσεων που απορρέουν από τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν καθώς και εισηγήσεις για αντιμετώπιση τυχόν αδυναμιών που εντοπίστηκαν,
- ix. Υποβολή ετήσιας έκθεσης προς την Επιτροπεία, μέσω της ΕΕ, εντός δύο μηνών από τη λήξη κάθε έτους,
- x. Θεώρηση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου σε συνεργασία με τους εξωτερικούς ελεγκτές και υποβολή εισηγήσεων προς την ΕΕ για αναγκαίες βελτιώσεις. Η Τράπεζα αναθέτει τουλάχιστον μία φορά κάθε τρία χρόνια, την αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου σε εξωτερικό ελεγκτή, άλλο από τον εγκεκριμένο ελεγκτή της Τράπεζας, ο οποίος διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία για τη διεξαγωγή της απαιτούμενης αξιολόγησης.
- xi. Ετοιμασία υπό καθεστώς πλήρους ανεξαρτησίας των εκθέσεων της Μονάδας.

- ***Επικεφαλής Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων***

Ο Επικεφαλής της ΜΔΚ προΐσταται και είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία και απόδοση της ΜΔΚ και για την υλοποίηση και επιτήρηση της εφαρμογής του εγκεκριμένου πλαισίου κανονιστικής συμμόρφωσης στα ΣΠΙ, διορίζεται και αυτός από την Επιτροπεία με εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου

Οι κύριες ευθύνες/αρμοδιότητες του Επικεφαλής της ΜΔΚ είναι οι ακόλουθες:

- i. Εσωτερική αξιολόγηση και μέτρηση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ο οργανισμός.
- ii. Υποβολή εισηγήσεων προς την ΕΚ για τη διάθεση ανάληψης όλων των ειδών των κινδύνων και της ανάπτυξης και εφαρμογής των εγκεκριμένων αρχών και του κατάλληλου πλαισίου ελέγχων για την διαχείριση κινδύνων. Ειδικότερα έχει την ευθύνη της ετοιμασίας πλαισίου για τα όρια ανάληψης κινδύνων και την ετοιμασία εκθέσεων σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η Τράπεζα.
- iii. Εφαρμογή των μηχανισμών ελέγχου κινδύνων που αποφασίζονται από την Επιτροπεία, την ΕΚ ή το ΓΔ και υποβολή εισηγήσεων για δραστηριότητες που εμπεριέχουν κινδύνους.
- iv. Υποβολή έκθεσης, σε τριμηνιαία βάση, στην ΕΚ, αντίγραφο της οποίας κοινοποιείται στον ΓΔ.
- v. Υποβολή ετήσιας έκθεσης προς την Επιτροπεία εντός δύο μηνών από το τέλος κάθε έτους, μέσω της ΕΚ, με κοινοποίηση στο ΓΔ.

- ***Επικεφαλής Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης***

Ο Επικεφαλής της ΜΚΣ προΐσταται και είναι υπεύθυνος για την αποδοτική λειτουργία της ΜΚΣ και για την υλοποίηση και επιτήρηση της εφαρμογής του εγκεκριμένου πλαισίου κανονιστικής συμμόρφωσης στα ΣΠΙ και διορίζεται παρομοίως με τους υπόλοιπους επικεφαλείς μονάδων.

Οι κύριες ευθύνες/αρμοδιότητες του Επικεφαλής της ΜΔΚ είναι οι ακόλουθες:

- i. Παρακολούθηση του βαθμού συμμόρφωσης με τις σχετικές πολιτικές, οδηγίες και διαδικασίες καθώς και του βαθμού εφαρμογής τους σε όλο τον οργανισμό.
- ii. Διενέργεια επιτόπιων ελέγχων για θέματα συμμόρφωσης.
- iii. Αναγνώριση και εγγραφή των κινδύνων κανονιστικής συμμόρφωσης που σχετίζονται με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του ιδρύματος σε προληπτική βάση.
- iv. Θεώρηση του συστήματος κανονιστικής συμμόρφωσης και υποβολή εισηγήσεων προς την ΕΕ για βελτιώσεις.
- v. Διασφάλιση της ύπαρξης εσωτερικής διαδικασίας έγκαιρης προειδοποίησης για διευκόλυνση της εμπιστευτικής υποβολής αναφορών από υπαλλήλους σχετικά με ανησυχίες, ελλείψεις ή πιθανές παραβιάσεις των πολιτικών του οργανισμού.
- vi. Επίβλεψη της διαδικασίας παραπόνων και αξιοποίηση των παραπόνων των πελατών ως πηγή άντλησης χρήσιμων πληροφοριών στο πλαίσιο των γενικών αρμοδιοτήτων παρακολούθησης.
- vii. Υποβολή σε τριμηνιαία βάση, έκθεση στην ΕΕ, αντίγραφο της οποίας κοινοποιείται στον ΓΔ.
- viii. Υποβολή ετήσιας έκθεσης προς την Επιτροπεία εντός δύο μηνών από το τέλος κάθε έτους, μέσω της ΕΕ, αντίγραφο της οποίας κοινοποιείται στον ΓΔ.
- ix. Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με άλλα τμήματα ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων για θέματα συμμόρφωσης.
- x. Οργάνωση τακτικών προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης της Διεύθυνσης και του προσωπικού σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης και ρύθμισης.
- xi. Παροχή συμβουλών και ανταπόκριση σε ερωτήματα σχετικά με θέματα συμμόρφωσης από το προσωπικό.
- xii. Εξακρίβωση ότι τα νέα προϊόντα και διαδικασίες είναι σύμφωνες με το ισχύον νομικό πλαίσιο και τα επαγγελματικά πρότυπα και με κάθε γνωστή αλλαγή στη νομοθεσία και τις εποπτικές απαιτήσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, ο θεσμός της ΕΔ δημιουργήθηκε με σκοπό την αποτελεσματική λειτουργία των εταιρειών έπειτα από μια σειρά χρηματοοικονομικών σκανδαλών. Συνεπώς, οι αρχές της ΕΔ στοχεύουν στην επίλυση των διάφορων δυσκολιών που προκύπτουν ανάμεσα στα συμφέροντα όλων των δρώντων σε κάθε οικονομική μονάδα. Ακολουθώντας, έτσι, αυτές τις αρχές το επιχειρηματικό περιβάλλον αποκτά μια σχετική διαφάνεια και συγκεκριμένη σχετικά αυστηρή δομή λειτουργίας στις επιμέρους οικονομικές λειτουργίες τους, η οποία επηρεάζει θετικά τόσο την λειτουργία και τους στόχους της εταιρείας, όσο και την οικονομία σαν σύνολο.

Όσον αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα, καθώς οι τράπεζες έχουν αρκετή επιρροή στην καθημερινή λειτουργία μιας οικονομίας, είναι αρκετά σημαντική η τήρηση των αρχών της ΕΔ, και όπως είδαμε, μάλιστα, υπάρχουν και συγκεκριμένες αρχές που έχουν προσαρμοστεί στις ιδιαίτερες απαιτήσεις των χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Τέλος, βλέποντας τα παραδείγματα των συνεταιριστικών τραπεζών και αυτές με τη σειρά τους, ακολουθούν τις αρχές της ΕΔ προσπαθώντας να συμβαδίσουν με τα διεθνή πρότυπα, με σκοπό την διαφάνεια των λειτουργιών της επιχείρησης προς τρίτους, και τη σωστή λειτουργία και θετική εξέλιξη του ίδιου του οργανισμού και σε προέκταση της οικονομίας της τοπικής κοινότητας, όπου και έχουν αρκετή επιρροή σε σχέση με το σύνολο της οικονομίας της χώρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική:

- Τραυλός Ν. Γ. (2002), Εταιρική Διακυβέρνηση, Έννοιες και εταιρικά πορίσματα, ΑΛΒΑ συνεργασία με τον οικονομικό ταχυδρόμο
- Μέκος Κ.Ζ., (2003), Εταιρική Διακυβέρνηση, Όψεις του Προβλήματος και Πιθανές Απαντήσεις, Εκδόσεις Σταμούλη, Θεσσαλονίκη
- Θ. Γ. Λαζαρίδης, Ε. Δρυμπέτας (2011), Εταιρική Διακυβέρνηση, Εκδόσεις Σοφία ΑΕ, Θεσσαλονίκη
- Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Δτδ (Νοέμβριος 2015) (*pdf*)
- Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων, Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (Εγκριση Δ.Σ.: 475/20.03.2015), (*pdf*)
- Τραύλος Ν. Γ.(2011) Εταιρική διακυβέρνηση πριν και μετά την κρίση – Ενότητα Β. Διεθνής Χρηματοοικονομική Κρίση
- Δρ. Μ. Ε. Αγοράκη (2013) Εταιρική διακυβέρνηση Τραπεζών, 11^ο Συνέδριο Συνδέσμου Επενδυτών & Διαδικτύου (*PowerPoint*)
- Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος και Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών (Απρίλιος 2006), Αρχές Διακυβέρνησης των Συνεταιριστικών Τραπεζών (*pdf*)
- Γ. Στουρνάρας (Μάρτιος 2016), Ο Νέος Ρόλος των Κεντρικών Τραπεζών και η Σημασία του για την Ελλάδα (*ομιλία/ PowerPoint*)
- Επιτροπή Κεφαλαιογοράς (2006), Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης και η Κοινωνική Ευθύνη των Επιχειρήσεων (*άρθρο*)
- Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης (2013), Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΚΕΔ) για τις Εισηγμένες Εταιρείες
- Τράγακης Γ.(1996) «Συνεταιριστικές Τράπεζες της Ελλάδος» Σακούλας Αντ.Ν., Αθήνα
- Κιντης Στ. (2004), Συνεταιριστικές Τράπεζες, Δεύτερη Έκδοση, εκδόσεις Σακούλας Αντ.Ν., Αθήνα

Ιστοσελίδες:

www.bis.org

www.corpgov.net

www.este.gr

www.chaniabank.gr

www.coopbank.com.cy

www.bankofgreece.gr

<http://www.kathimerini.gr/830641/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/apoyh-allages-sth-diakyvernhsh-twn-trapezwn>)

<http://www.capital.gr/epixeiriseis/3173173/kuoforountai-exelixeis-stis-sunetairistikes-trapezes>

Αγγλική:

- Alan Calder (2008), Corporate governance, publisher: Kogan Page
- Claessens, S (2003) Corporate Governance and Development Global Corporate Governance Forum Focus 1 Washington: World Bank
- Groeneveld, Hans. (2015). Governance of European Cooperative Banks: Overview, Issues and Recommendations. Filburg
- Groeneveld, J.M. (Hans) & Llewellyn, David. (2015). Corporate governance in cooperative banks
- KPMG (2015), Basel Committee on Banking Supervision – Guidelines on the corporate governance principles for banks (*pdf*)
- Shaw, Linda. (2006). Overview of Corporate Governance Issues for Co-operatives. Manchester, Global Corporate Governance Forum